

**Κατευθυντήριες Οδηγίες
της Έπατης Αρμουςείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες για την Αξιολόγηση
των Αναγκών Διεθνούς Προστασίας των Αιτούντων Άσυλο από την Ερυθραία**

Σημείωση

Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες εκδίδει τις *Κατευθυντήριες Οδηγίες για την Αξιολόγηση των Αιτημάτων Ασύλου* για να συνδράμει τους κριτές των αιτημάτων ασύλου, συμπεριλαμβανομένων του προσωπικού της, των κυβερνήσεων και των δικηγόρων, κατά την αξιολόγηση των αναγκών προστασίας των αιτούντων άσυλο από συγκεκριμένη χώρα. Οι κατευθυντήριες οδηγίες περιλαμβάνουν αυθεντική ερμηνεία των κριτηρίων του ορισμού του καθεστώτος του πρόσφυγα για συγκεκριμένες ομάδες με βάση τις αντικειμενικά αξιολογηθείσες κοινωνικές, πολιτικές, οικονομικές συνθήκες, την ανθρωπιστική κατάσταση καθώς και την κατάσταση ασφάλειας και σεβασμού των δικαιωμάτων του ανθρώπου που επικρατεί στη συγκεκριμένη χώρα. Οι κρίσιμες ανάγκες προστασίας αναλύονται λεπτομερικά και διατυπώνονται συστάσεις για τον τρόπο κρίσης των αιτήσεων ασύλου σύμφωνα με τις σχετικές αρχές του προσφυγικού δικαίου, δηλαδή της Σύμβασης του 1951 και του Πρωτοκόλλου του 1967, του Καταστατικού της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες και των σχετικών περιφερειακών κειμένων προστασίας των προσφύγων όπως είναι η Σύμβαση της Καρθαγένης, η Σύμβαση του 1969 του Οργανισμού Αφρικανικής Ενότητας και οι Οδηγίες Ασύλου της ΕΕ. Ανάλογα με την περίπτωση, οι συστάσεις που διατυπώνονται μπορεί να αφορούν, καθεστώςτα συμπληρωματικής ή επικουρικής προστασίας.

Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες εκδίδει τις *Κατευθυντήριες Οδηγίες για την Αξιολόγηση των Αιτημάτων Ασύλου* στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς της, που προβλέπουν το άρθρο 8 του Καταστατικού της, το άρθρο 35 της Σύμβασης του 1951 και το άρθρο II του συναφούς Πρωτοκόλλου του 1967, για την προαγωγή της ορθής ερμηνείας και εφαρμογής των προαναφερόμενων κριτηρίων του ορισμού του πρόσφυγα και στηριζόμενη στην τεχνογνωσία που έχει αναπτύξει με τη μακρόχρονη εμπειρία της σε θέματα αναγνώρισης και καθορισμού του καθεστώτος του πρόσφυγα. Αναμένεται από τις αρμόδιες να κρίνουν τα αιτήματα ασύλου αρχές να λαμβάνουν δεόντως υπόψη τις θέσεις και τις οδηγίες που περιλαμβάνονται στο παρόν έγγραφο κατά την έκδοση των σχετικών αποφάσεών τους. Οι Οδηγίες είναι προϊόν ενδελεχούς έρευνας και στηρίζονται σε πραγματικά γεγονότα για τα οποία η οργάνωση ενημερώνεται από το παγκόσμιο δίκτυο των κατά τόπους γραφείων της, σε πληροφορίες ανεξάρτητων εθνικών, ερευνητών και άλλων πηγών που ελέγχονται αυστηρά για την αξιοπιστία τους.

Οι παρούσες οδηγίες είναι επίσης αναρτημένες στην ιστοσελίδα της οργάνωσης (<http://www.unhcr.org/refworld/docid/49de06122.html>) και στη διαδικτυακή διεύθυνση της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες στην Αθήνα (www.unhcr.gr).

Περιεχόμενα

I. Εισαγωγή

II. Βασικές πληροφορίες και εξελίξεις

III. Τάσεις και τύποι των αιτημάτων ασύλου των πολιτών της Ερυθραίας

IV. Προϋποθέσεις παροχής διεθνούς προστασίας

1. Γενικά

2. Υπαγωγή στο καθεστώς του πρόσφυγα σύμφωνα με τα κριτήρια της Σύμβασης του 1951 και της Σύμβασης του 1969 του Οργανισμού Αφρικανικής Ενότητας

(α) Ανυπότακτοι / Λιποτάκτες

(β) Πολιτικοί αντιφρονούντες και επικριτές της κυβέρνησης

(i) Μέλη πολιτικών ομάδων της αντιπολίτευσης και διαφωνούντες

(ii) Δημοσιογράφοι και άλλοι επαγγελματίες των μέσων ενημέρωσης

(iii) Συνδικαλιστές και υποστηρικτές των δικαιωμάτων εργασίας

(γ) Μέλη των μειονοτικών θρησκευτικών ομάδων

(δ) Γυναίκες

(ε) Ομοφυλόφιλοι

3. Αποκλεισμός από τη διεθνή προστασία των προσφύγων

4. Εγχώρια προστασία

5. Παύση του καθεστώτος του πρόσφυγα

V. Περαιτέρω ζητήματα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

1. Συνθήκες κράτησης

2. Εξαναγκασμένη / βίαιη απομάκρυνση στην Ερυθραία

I. Εισαγωγή

Τα τελευταία χρόνια, όλο και περισσότεροι πολίτες της Ερυθραίας αναζητούν διεθνή προστασία σε γειτονικές και όχι μόνο χώρες. Το παρόν έγγραφο παρέχει κατευθυντήριες οδηγίες για την προσήκουσα εξέταση και κρίση των αιτημάτων ασύλου των πολιτών της Ερυθραίας κατά την εφαρμογή της διαδικασίας καθορισμού του καθεστώτος του πρόσφυγα τόσο στο πλαίσιο της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες όσο και στο πλαίσιο των αρμόδιων κρατικών υπηρεσιών καθώς και για την κατάλληλη κατανόηση και ικανοποίηση των αναγκών προστασίας τους¹. Οι παρούσες οδηγίες αντικαθιστούν τη Δήλωση για την παύση του καθεστώτος του πρόσφυγα στους πρόσφυγες από την Ερυθραία που εκδόθηκε με τον τίτλο «Εφαρμογή των Ρητρών Παύσης στους Πρόσφυγες από την Ερυθραία που διέφυγαν από τη χώρα τους λόγω του πολέμου ανεξαρτησίας που έληξε τον Ιούνιο του 1991 ή λόγω των συνοριακών συγκρούσεων μεταξύ Αιθιοπίας και Ερυθραίας που έληξαν τον Ιούνιο του 2000»².

Οι κατευθυντήριες οδηγίες περιλαμβάνουν πέντε κεφάλαια, συμπεριλαμβανομένης της Εισαγωγής (Κεφάλαιο I). Στο Κεφάλαιο II παρατίθενται συνοπτικές πληροφορίες για την Ερυθραία, συμπεριλαμβανομένων της πολιτικής κατάστασης και της κατάστασης ασφαλείας που επικρατεί στη χώρα και του εθνικού νομοθετικού πλαισίου, καθορίζοντας το γενικό πλαίσιο που αναγκάζει τους πολίτες της Ερυθραίας να διαφεύγουν από τη χώρα τους αναζητώντας διεθνή προστασία. Το Κεφάλαιο II πραγματεύεται τις τάσεις ασύλου των πολιτών της Ερυθραίας καθώς και τα αίτια που προκαλούν τη διαφυγή από τη χώρα τους και συνοψίζει τους βασικούς τύπους των αιτημάτων ασύλου που έχει αντιμετωπίσει η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες στο πλαίσιο των επιχειρησιακών της προγραμμάτων. Το Κεφάλαιο IV παρέχει συμβουλές της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες για το χειρισμό των αιτημάτων ασύλου των πολιτών της Ερυθραίας. Ειδικότερα, παρατίθενται πληροφορίες για την κατάσταση που επικρατεί στη χώρα καταγωγής και αναλύονται οι κρίσιμες διατάξεις του προσφυγικού δικαίου για την υπαγωγή αλλά και για τον

¹ Με την επιφύλαξη ειδικότερης αναφοράς, οι παρούσες κατευθυντήριες οδηγίες στηρίζονται σε πληροφορίες για την κατάσταση στην Ερυθραία που ήσαν διαθέσιμες έως το Φεβρουάριο του 2009. Η πρόσβαση σε αντικειμενικά επαληθεύσιμα στοιχεία για την κατάσταση που επικρατεί στην Ερυθραία είναι εξαιρετικά δύσκολη κυρίως λόγω του ελέγχου που ασκεί η κυβέρνηση σε κάθε πτυχή της ζωής στη χώρα, της ανυπαρξίας ανεξάρτητων μέσων μαζικής ενημέρωσης και της περιστολής των δραστηριοτήτων των μη κυβερνητικών οργανώσεων. Ωστόσο, οι διαθέσιμες πληροφορίες αναδεικνύουν συνεχή επιδείνωση της πολιτικής, οικονομικής και ανθρωπιστικής κατάστασης που επικρατεί στη χώρα καθώς και της κατάστασης σεβασμού των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

² Ύπατη Αρμοστεία του Ο.Η.Ε. Για τους Πρόσφυγες, «Εφαρμογή των Ρητρών Παύσης στους Πρόσφυγες από την Ερυθραία που διέφυγαν από τη χώρα τους λόγω του πολέμου ανεξαρτησίας που έληξε τον Ιούνιο του 1991 ή λόγω των συνοριακών συγκρούσεων μεταξύ Αιθιοπίας και Ερυθραίας που έληξαν τον Ιούνιο του 2000», 18 Φεβρουαρίου 2002, βλέπε σε: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4165729f4.html> (εφεξής «Δήλωση Παύσης της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες»).

αποκλεισμό από το καθεστώς του πρόσφυγα, υπό το φως των συνηθέστερων ισχυρισμών φόβου δίωξης, κυρίως της ανυποταξίας/λιποταξίας, των πολιτικών πεποιθήσεων, της θρησκείας, του γένους (γυναίκες με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά) και του σεξουαλικού προσανατολισμού, καθώς και τα συμπεράσματα της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες για τις ανάγκες της διεθνούς προστασίας των αιτούντων άσυλο από την Ερυθραία. Περαιτέρω, παρέχονται οδηγίες για την αξιολόγηση της δυνατότητας εγκατάστασης σε άλλη περιοχή της χώρας καταγωγής ή της εγχώριας προστασίας. Τέλος, στο Κεφάλαιο V παρατίθενται συνοπτικά πληροφορίες για την παραβίαση άλλων δικαιωμάτων του ανθρώπου, που ενδεχομένως αποτελούν τη δικαιολογητική βάση παροχής συμπληρωματικών μορφών προστασίας.

II. Βασικές πληροφορίες και εξελίξεις

Ο αυξανόμενος αριθμός των πολιτών της Ερυθραίας που αναγκάζονται να διαφύγουν από την πατρίδα τους οφείλεται στις πολιτικές, στρατιωτικές, κοινωνικές, και οικονομικές εξελίξεις, συμπεριλαμβανομένης της κατάστασης των δικαιωμάτων του ανθρώπου, που σημειώθηκαν μετά την ανεξαρτησία της Ερυθραίας από την Αιθιοπία. Η Ερυθραία απέκτησε την ανεξαρτησία της το 1993, όταν μετά από δημοψήφισμα η συντριπτική πλειοψηφία των πολιτών ψήφισε υπέρ της ανεξαρτησίας της χώρας από την Αιθιοπία³. Ο Πρόεδρος Isayas Afewerki είναι επισήμως ο αρχηγός των ενόπλων δυνάμεων και του Λαϊκού Μετώπου για τη Δημοκρατία και τη Δικαιοσύνη (People's Front for Democracy and Justice – PFDJ). Από την ανακήρυξη της ανεξαρτησίας της, το 1993, η Ερυθραία είναι μονοκομματικό κράτος όπου την εξουσία ασκεί το Λαϊκό Μέτωπο για τη Δημοκρατία και τη Δικαιοσύνη. Στην Ερυθραία, δεν υπάρχει πραγματική αντιπολίτευση⁴ ικανή να λειτουργήσει θεσμικά. Αντιπολίτευση ασκούν κατ' αποκλειστικότητα οι εξόριστοι πολίτες της χώρας⁵. Έχει αναβληθεί επ' αόριστον η διεξαγωγή των προεδρικών και βουλευτικών εκλογών, που είχαν προγραμματιστεί για το 1997 και το 2001 αντιστοίχως⁶. Ανεφάρμοστο παραμένει επίσης το Σύνταγμα⁷ της χώρας που εγκρίθηκε με δημοψήφισμα το 1997⁸.

³ BBC, Country Profile Eritrea, 24.12.2009, http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/country_profiles/1070813.stm (εφεξής «BBC Country Profile Eritrea»).

⁴ Βλέπε, για παράδειγμα, Υπουργείο Εξωτερικών των ΗΠΑ, 2008 Country Reports on Human Rights Practices – Eritrea, 25.2.2009 <http://www.unhcr.org/refworld/docid/49a8f18faa.html> (εφεξής US Department of State, 2008 Country Reports on Human Rights Practices) και The Economist Intelligence Unit, Eritrea Country Profile 2008.

⁵ Economist Intelligence Unit, Eritrea Country Profile 2008.

⁶ Βλέπε για παράδειγμα, BBC Country Profile Eritrea, ανωτέρω υποσημείωση 3 και Υπουργείο Εξωτερικών των ΗΠΑ, 2008 Country Reports on Human Rights Practices – Eritrea, ανωτέρω υποσημείωση 4.

⁷ Σύνταγμα της Ερυθραίας, 23.5.1997, βλέπε σε: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/3dd8aa904.html> (εφεξής «Σύνταγμα»).

⁸ Βλέπε, για παράδειγμα, Human Rights Watch, World Report 2.009 - Ερυθραία, 14.1.2009, σε: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/49705fa350.html> (εφεξής «HRW, World Report 2009»). Το εθνικό δίκαιο της

Αναφέρεται ότι η εκτελεστική εξουσία παρεμβαίνει στο έργο της δικαστικής, που ιδρύθηκε με διάταγμα του 1993⁹. Η δικαιοσύνη απονέμεται από πολιτικά και στρατιωτικά αλλά και ελεγχόμενα από την εκτελεστική εξουσία «ειδικά δικαστήρια». Το Γραφείο του Γενικού Εισαγγελέα αποφασίζει για τις υποθέσεις που εισάγονται προς κρίση ενώπιον των ειδικών δικαστηρίων, συμπεριλαμβανομένων των υποθέσεων που εκδικάζονται σε δεύτερο βαθμό από τα πολιτικά δικαστήρια. Η διαδικασία ενώπιον των ειδικών δικαστηρίων δεν προβλέπει την εκπροσώπηση των διαδίκων από συνήγορο ούτε το δικαίωμα προσφυγής κατά των αποφάσεων που εκδίδουν, ενώ οι δικαστές που μετέχουν στη σύνθεσή τους είναι μέλη των ενόπλων δυνάμεων με ελάχιστη ή ανύπαρκτη νομική κατάρτιση¹⁰. Αναφέρεται, ότι το δικαστικό σύστημα πάσχει από την ανυπαρξία καταρτισμένου προσωπικού, την ανεπαρκή χρηματοδότηση και τις ελλειμματικές υποδομές¹¹. Τα μέλη των ενόπλων δυνάμεων (συμπεριλαμβανομένων των κληρωτών) υπάγονται στη δικαιοδοσία της στρατιωτικής δικαιοσύνης. Ωστόσο, τα στρατιωτικά δικαστήρια δεν λειτουργούν και οι ποινές για τα στρατιωτικά εγκλήματα, συμπεριλαμβανομένων της ανυποταξίας και της λιποταξίας, επιβάλλονται από τους τοπικούς διοικητές χωρίς δικαστικό έλεγχο¹².

Η κυβέρνηση ασκεί έλεγχο στα μέσα μαζικής ενημέρωσης που είναι κρατικά¹³. Οι νέες κατευθυντήριες οδηγίες που υιοθετήθηκαν το Μάιο του 2005¹⁴ περιόρισαν σημαντικά τις δραστηριότητες των εθνικών και διεθνών μη κυβερνητικών οργανώσεων καθώς και των οργανώσεων που επιβλέπουν την εφαρμογή και το σεβασμό των δικαιωμάτων του ανθρώπου στη χώρα. Πολλές διεθνείς μη κυβερνητικές οργανώσεις αναγκάστηκαν να αποχωρήσουν από την Ερυθραία, αφού δεν πληρούσαν τις προϋποθέσεις λειτουργίας που υιοθέτησε η κυβέρνηση στο πλαίσιο της νέας

Ερυθραίας απορρέει από μεταβατικές διατάξεις που ενσωματώνουν τη νομοθεσία που είχε υιοθετήσει πριν την ανεξαρτησία το Λαϊκό Απελευθερωτικό Μέτωπο της Ερυθραίας, αναθεωρημένους νόμους της Αιθιοπίας και νόμους που θεσπίστηκαν μετά την ανακήρυξη της ανεξαρτησίας. Βλέπε, Dr. David Winslow: *Crime and society: A Comparative Criminology Tour of the World*, San Diego State University, σε <http://www-rohan.sdsu.edu/faculty/rwinslow/africa/eritre.html> [πρόσβαση στις 31.3.2010].

⁹ Freedom House, *The Worst of the Worst - Eritrea*, 5 Μαΐου 2008, βλέπε σε: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/483f82a62.html> (εφεξής «Freedom House, *he Worst of the Worst - Eritrea*»). Βλέπε επίσης HRW, *World Report 2009*, υποσημείωση 8.

¹⁰ Τα ειδικά δικαστήρια με έκτακτη δικαιοδοσία ιδρύθηκαν το 1996. Αρχικά, είχαν αρμοδιότητα να εκδικάζουν υποθέσεις υπεξαίρεσης όμως αναφέρεται ότι απεφάνθησαν και επί υποθέσεων πολιτικής φύσης. Βλέπε Amnesty International: *Eritrea, «You have no right to ask – Government resists scrutiny on human rights»*, AFR 64/003/2004, 19 Μαΐου 2004, σελίδα 24, βλέπε σε: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4129dcf54.html> ((εφεξής AI, «Eritrea, «You have no right to ask»)).

¹¹ US Department of State, *2008 Country Reports on Human Rights Practices*, ανωτέρω υποσημείωση 4. Βλέπε επίσης, Freedom House, *The Worst of the Worst*, ανωτέρω υποσημείωση 9.

¹² AI, *Eritrea: «You have no right to ask»*, ανωτέρω υποσημείωση 10.

¹³ Βλέπε για παράδειγμα, HRW, *World Report 2009*, ανωτέρω υποσημείωση 8.

¹⁴ *Proclamation No. 145/2005, a Proclamation to determine the administration of non-governmental organizations*, 11.5.2005, βλέπε σε: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/493507c92.html>. Σύμφωνα με τη Διακήρυξη, η δράση των διεθνών μη κυβερνητικών οργανώσεων περιορίζεται στο ανθρωπιστικό έργο και στο έργο της αποκατάστασης ενώ δεν επιτρέπεται να διατηρούν άμεσες σχέσεις με τις τοπικές κοινότητες (άρθρα 5-9).

διαδικασίας καταχώρησης των μη κυβερνητικών οργανώσεων¹⁵.

Την τελευταία δεκαετία, οι εδαφικές διαφορές για τα μη οροθετημένα σύνορα με τις γειτονικές χώρες ανάγκασαν, μεταξύ άλλων, την κυβέρνηση να κηρύξει τη χώρα σε κατάσταση γενικής επιστράτευσης¹⁶. Το 1998 ξέσπασε πόλεμος μεταξύ Αιθιοπίας και Ερυθραίας εξαιτίας της συνοριακής διαφοράς των δύο χωρών για την πόλη Badme. Οι συγκρούσεις έληξαν τον Ιούνιο του 2000¹⁷, με συμφωνία για κατάπαυση του πυρός, έχοντας προκαλέσει και στις δύο πλευρές το θάνατο χιλιάδων στρατιωτών. Στη συνέχεια, κατά μήκος των συνόρων Ερυθραίας-Αιθιοπίας, ιδρύθηκε αποστρατικοποιημένη Προσωρινή Ζώνη Ασφαλείας και για την παρακολούθηση της εκεχειρίας αναπτύχθηκαν ειρηνευτικά στρατεύματα του ΟΗΕ υπό την αιγίδα της Αποστολής του ΟΗΕ στην Αιθιοπία και την Ερυθραία (United Nations Mission in Ethiopia and Eritrea - UNMEE)¹⁸. Τον Απρίλιο του 2002, συστάθηκε κατ' εφαρμογήν των Συμφωνιών του Αλγερίου¹⁹ ανεξάρτητη Επιτροπή Συνόρων, που γνωμάτευσε για τη χάραξη των συνόρων υπέρ της Ερυθραίας. Έως σήμερα, η Αιθιοπία δεν έχει υλοποιήσει τις σχετικές συστάσεις με αποτέλεσμα να είναι συνεχώς τεταμένες οι σχέσεις των δύο κρατών²⁰. Στο μεταξύ, αποτέλεσμα της επιδείνωσης των σχέσεων της Ερυθραίας με την Αποστολή του ΟΗΕ στην Αιθιοπία και στην Ερυθραία, συμπεριλαμβανομένων

¹⁵ Freedom House, *The Worst of the Worst*, ανωτέρω υποσημείωση 9. Βλέπε επίσης HRW, *World Report 2009*, υποσημείωση 8. Στο τέλος του 2008, μόνο επτά διεθνείς μη κυβερνητικές οργανώσεις ήταν καταχωρημένες στην Ερυθραία και μόλις τρεις εθνικές, ευθυγραμμισμένες με την πολιτική του Λαϊκού Μετώπου για τη Δημοκρατία και τη Δικαιοσύνη, είχαν άδειας λειτουργίας. Βλέπε US Department of State, *2008 Country Reports on Human Rights Practices*, ανωτέρω υποσημείωση 4.

¹⁶ Η παράλειψη οροθέτησης των συνόρων με την Αιθιοπία αποτελεί τη δικαιολογητική βάση της κήρυξης της Ερυθραίας σε κατάσταση επιστράτευσης. Βλέπε HRW, *World Report 2009*, ανωτέρω υποσημείωση 9.

¹⁷ Συμφωνία για την κατάπαυση των εχθροπραξιών μεταξύ της κυβέρνησης της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Αιθιοπίας και της κυβέρνησης της Ερυθραίας, UN Treaty Series, volume 2138, I - 37.273, 18.8.2000, βλέπε σε http://untreaty.un.org/unts/144078_158780/17/8/8238.pdf. Τα μέρη επιβεβαίωσαν τη δέσμευσή τους για κατάπαυση των εχθροπραξιών με νεότερη συμφωνία που υπογράφηκε άρχισε να ισχύει στις 12.12.2000, Συμφωνία της κυβέρνησης της Ερυθραίας και της κυβέρνησης της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Αιθιοπίας για τη μετεγκατάσταση των εκτοπισμένων προσώπων, την αποκατάσταση και την εδραίωση της ειρήνης και στις δύο χώρες, 12 Δεκεμβρίου 2000, UN Treaty Series, volume 2138, I-37274, σελίδα 94, βλέπε σε: <http://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/2138/v2138.pdf>. Οι συμφωνίες αυτές είναι γνωστές ως «Συμφωνίες του Αλγερίου».

¹⁸ UN Security Council, *Security Council Resolution 1320 (2000) [on deployment of troops and military observers with the UN Mission in Ethiopia and Eritrea (UNMEE)]*, S/RES/1320, 15.9.2000 βλέπε σε <http://www.unhcr.org/refworld/docid/3b00efba18.html>. Βλέπε επίσης International Crisis Group, *Ethiopia and Eritrea: preventing the war*, 22 Δεκεμβρίου 2005, σε <http://www.unhcr.org/refworld/docid/43bd4a222.html>.

¹⁹ UN Security Council, *Special Report of the Secretary-General on the United Nations Mission in Ethiopia and Eritrea*, S/2008/226, 7.4.2008, βλέπε σε: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/47ff86ea2.html>

²⁰ Alexandra Hudson, *Ethiopia-Eritrea Commission ends, border unresolved*, Reuters, 1η Δεκεμβρίου 2007, (<http://www.alertnet.org/thenews/newsdesk/L3048408.htm>). Η τελική έκθεση της Επιτροπής δημοσιεύθηκε στις 3.10.2008. Βλέπε UN Security Council, *Letter dated 2.10.2008 from the Secretary-General addressed to the President of the Security Council* (United Nations Mission in Ethiopia and Eritrea), S/2008/630, 3 Οκτωβρίου 2008 σε http://www.un.org/Docs/sc/unscc_presandsg_letters08.htm. Βλέπε επίσης UN Security Council, *Security Council Resolution 1827 (2008) [on termination of the mandate of the United Nations Mission in Ethiopia and Eritrea (UNMEE)]*, S/RES/1827 (2008), 30.7.2008, σε <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4891d36a2.html> (εφεξής «Απόφαση 1827 (2008) του Συμβουλίου Ασφαλείας»).

της διακοπής του εφοδιασμού της με καύσιμα, της άρνησης πρόσβασης σε μεγάλο τμήμα της Προσωρινής Ζώνης Ασφαλείας και της δυνατότητας να προβαίνει σε εναέριο έλεγχο, ήταν η μετεγκατάσταση των μελών της και, τον Ιούλιο του 2008, η λήξη της θητείας της²¹.

Μεταξύ 10 και 12 Ιουνίου 2008, έπειτα από αρκετές εβδομάδες στρατιωτικής κινητοποίησης και συγκέντρωσης ενόπλων δυνάμεων, ξέσπασαν σοβαρές συγκρούσεις μεταξύ των Ενόπλων Δυνάμεων του Τζιμπουτί και των Ενόπλων Δυνάμεων της Ερυθραίας κατά μήκος μη οροθετημένης συνοριακής περιοχή των δύο κρατών. Αναφέρθηκε ότι το περιστατικό αφορούσε εδαφικές διεκδικήσεις για μια περιοχή γνωστή ως Doumeira και σύμφωνα με έρευνα του Ο.Η.Ε. προκάλεσε το θάνατο 35 ανθρώπων και τον τραυματισμό δεκάδων²².

Οι προαναφερόμενες εξελίξεις οδήγησαν στη δημιουργία και διατήρηση πολυάριθμων στρατιωτικών δυνάμεων καθώς και συνθηκών πολέμου στη χώρα από την ανακήρυξη της ανεξαρτησίας της. Οι ένοπλες δυνάμεις της χώρας, επανδρωμένες, σύμφωνα με εκτιμήσεις, με 200.000 έως 320.000 στρατιώτες είναι από τις πολυπληθέστερες στην Αφρική και πρώτες σε μέγεθος στην υποσαχάρια Αφρική²³. Με τις στρατιωτικές δαπάνες να αποτελούν το 6,3% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕΠ) η Ερυθραία κατέχει την ένατη θέση στην παγκόσμια κατάταξη των κατά κεφαλή στρατιωτικών δαπανών²⁴. Αναφέρεται ότι στις ένοπλες δυνάμεις υπηρετεί ποσοστό 35%

²¹ Απόφαση 1827 (2008) του Συμβουλίου Ασφαλείας, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 20.

²² Το μεγαλύτερο τμήμα των συνόρων Τζιμπουτί και Ερυθραίας ουδέποτε έχει οροθετηθεί επίσημα. Η Ερυθραία ισχυρίζεται ότι τόσο η Ras Doumeira όσο και η νήσος Doumeira, που κατέλαβαν οι ένοπλες δυνάμεις της το Μάρτιο του 2008, αποτελούν τμήμα της επικράτειάς της σύμφωνα με τη μη κυρωμένη συμφωνία που υπέγραψαν το 1935 Γαλλία και Ιταλία, που όριζε ότι η νήσος Doumeira αποτελεί έδαφος της ιταλοκρατούμενης τότε Ερυθραίας. Βλέπε UN Security Council, *Letter dated 11.9.2008 from the Secretary-General addressed to the President of the Security Council: report of the United Nations fact-finding mission on the Djibouti-Eritrea crisis*, S/2008/602, 12 Σεπτεμβρίου 2008, βλέπε σε: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/49997ad80.htm>. Μέχρι τον Ιανουάριο του 2009, η Ερυθραία δεν είχε αποσύρει τις δυνάμεις της για την επαναφορά στην προτέρα κατάσταση. Βλέπε UN Security Council, *Security Council Resolution 1862 (2009) [on resolving the border dispute between Djibouti and Eritrea and the withdrawal of Eritrean forces from the area of conflict]*, S/RES/1862 (2009), 14 Ιανουαρίου 2009, βλέπε σε: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/49744ed52.html>.

²³ Για τις πηγές που εκτιμούν ότι οι ένοπλες δυνάμεις της Ερυθραίας ανέρχονται σε 200.000 στρατιώτες βλέπε, για παράδειγμα, EuropaOnline, *Eritrea Profile*, στην έκθεση του Υπουργείου Εσωτερικών του Ηνωμένου Βασιλείου *Country of Origin Information Report – Eritrea*, 13 Σεπτεμβρίου 2008, παράγραφος 10.06, σε: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/48f357592.html>. και Jane's Information Group, *Sentinel Security Assessment-North Africa: Armed forces (Eritrea)*, 18.3.2008 σε: <http://www.janes.com/articles/Janes-Sentinel-Security-Assessment-North-Africa/Armed-forces-Eritrea.html>. Άλλες πηγές εκτιμούν ότι οι ένοπλες δυνάμεις της Ερυθραίας αριθμούν 320.000 στρατιώτες. Βλέπε Reuters, *In Eritrea youth say frustrated by long service*, 18 Ιουλίου 2008, σε: <http://www.reuters.com/article/latestCrisis/idUSL14124755>. Αντίθετα, σύμφωνα με εκτιμήσεις οι ένοπλες δυνάμεις της Αιθιοπίας αριθμούν 150.000 στρατιώτες. Βλέπε Jane's Information Group, *Sentinel Security Assessment-North Africa: Armed forces (Ethiopia)*, 28 Νοεμβρίου 2008, σε: <http://www.janes.com/articles/Janes-Sentinel-Security-Assessment-North-Africa/Armed-forces-Ethiopia.html>.

²⁴ USA, Central Intelligence Agency, *The World Factbook: Eritrea*, τελευταία ενημέρωση 5 Μαρτίου 2009, βλέπε σε: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/er.html#Military>. Συγκριτικά, εκτιμάται ότι οι στρατιωτικές δαπάνες της Αιθιοπίας αποτελούν ποσοστό της τάξης του 3% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος. Βλέπε USA, Central Intelligence Agency, *The World Factbook: Ethiopia*, τελευταία ενημέρωση, 5 Μαρτίου 2009 σε: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/et.html#Military>.

του πληθυσμού της χώρας²⁵. Η αυστηρή εφαρμογή της νομοθεσίας για την υποχρεωτική στρατιωτική θητεία, κατά τα εκτιθέμενα διεξοδικά στη συνέχεια του παρόντος εγγράφου, αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα αίτια της νέας φάσης διαφυγής των πολιτών από τη χώρα τους.

Το 2008, το εκτιμώμενο κατά κεφαλήν εισόδημα στην Ερυθραία δεν υπερέβαινε τα 307 δολάρια ΗΠΑ²⁶. Η χώρα δεν εξάγει σχεδόν κανένα προϊόν, ενώ οι εισαγωγές αποτελούν το 40% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος. Οι πολίτες αδυνατούν να αντεπεξέλθουν στη σταθερή αύξηση του κόστους διαβίωσης, ιδιαίτερα στις αστικές περιοχές²⁷. Επίσης, είναι διαρκείς οι ελλείψεις σε βασικά είδη, όπως είναι το ψωμί, η ζάχαρη και τα καύσιμα, και, παρόλα τα κυβερνητικά προγράμματα που στοχεύουν στην εξασφάλιση της επισιτιστικής ασφάλειας, τα δύο τρίτα του πληθυσμού εξακολουθούν να εξαρτώνται από την επισιτιστική βοήθεια²⁸. Αναφέρεται ότι η φτώχεια είναι ευρέως διαδεδομένη ενώ οι κοινωνικές υπηρεσίες εξακολουθούν να είναι στοιχειώδεις. Το 2006, λόγω των ενεργειακών ελλειμμάτων, ήταν σύνηθες φαινόμενο οι διακοπές ηλεκτρικού ρεύματος στη χώρα, συμπεριλαμβανομένης της πρωτεύουσας Ασμάρα²⁹.

III. Τάσεις και τύποι των αιτημάτων ασύλου των πολιτών της Ερυθραίας

Χιλιάδες είναι οι πολίτες της Ερυθραίας που διέφυγαν στο εξωτερικό λόγω του πολέμου ανεξαρτησίας από την Αιθιοπία, που μαινόταν από το 1961 έως το 1991. Οι περισσότεροι από τους πρόσφυγες διέφυγαν στο Σουδάν, όπου φιλοξενήθηκαν για χρόνια, μέχρι την ανακήρυξη της ανεξαρτησίας της χώρας, το 1993. Παρότι οι περισσότεροι επαναπατρίστηκαν μετά το 1993, είναι σημαντικός ο αριθμός των προσφύγων που συνεχίζουν να διαμένουν στο Ανατολικό Σουδάν³⁰.

²⁵ Βλέπε, Immigration and Refugee Board of Canada, *Eritrea: military service including age of recruitment, length of service, grounds for exemption, penalties for desertion from and evasion of military service and availability of alternative service (2005-2006)*, ERI102026.E, 28.2.2007, σε: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/469cd6b83.html> (εφεξής «IRB, Eritrea: Military Service»).

²⁶ Το 2006, το κατά κεφαλήν ΑΕΠ ήταν μικρότερο των 267 δολαρίων ΗΠΑ.

Βλέπε Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, *World Economic Outlook Database*, Απρίλιος 2008, σε: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2008/01/weodata/index.aspx>

²⁷ Awate.com, *Eritrea, sightings, hearings and movements*, 28.4.2008, βλέπε στη διεύθυνση: <http://www.awate.com/portal/content/view/4826/3/>.

²⁸ Human Rights Watch, *World Report 2009*, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 8.

²⁹ Bertelsman Transitional Index 2008, *Eritrea Country Report 2008*, δημοσιευμένη στη διεύθυνση: <http://www.bertelsmann-transformation-index.de/75.0.html?L=0>.

³⁰ Δεν είναι διαθέσιμα επικαιροποιημένα στατιστικά στοιχεία ενόψει της συνεχιζόμενης απογραφής που αφορά 168.000 πολίτες της Ερυθραίας που είχαν καταγραφεί στο παρελθόν από την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες. Βλέπε UNHCR, *UNHCR Global Appeal 2008-2009 – Sudan*, 1.12.2007, στη διεύθυνση <http://www.unhcr.org/home/PUBL/474ac8cb0.pdf>. Περίπου 147.000 αιτούντες άσυλο και πρόσφυγες, που κατάγονται κυρίως από την Ερυθραία, αναζήτησαν καταφύγιο στο ανατολικό Σουδάν: εξ αυτών 96.000 ζουν σε 12 καταυλισμούς που έχουν δημιουργηθεί στο κρατίδιο του Κεντρικού Σουδάν και στα κρατίδια Gedaref, Sinar και Kassala. Βλέπε UNHCR, *Protrac-*

Η σύγχρονη φάση της διαφυγής των πολιτών της Ερυθραίας στην εξορία, που πραγματεύεται το παρόν έγγραφο, είναι κατά πολύ ευρύτερη. Από την υπογραφή των Συμφωνιών του Αλγερίου του 2000, που σηματοδότησαν τόσο το τέλος του πολέμου που είχε ξεσπάσει μεταξύ Αιθιοπίας και Ερυθραίας όσο και τον επαναπατρισμό χιλιάδων προσφύγων, οι συνεχιζόμενες εντάσεις για την οροθέτηση των συνόρων των δύο χωρών και οι πρόσφατες μεθοριακές συγκρούσεις με το Τζιμπουτί είχαν συνέπεια την κήρυξη γενικής επιστράτευσης στην Ερυθραία³¹, που σε συνδυασμό με την επιδείνωση της κατάστασης σεβασμού των δικαιωμάτων του ανθρώπου αλλά και της ανθρωπιστικής κρίσης, προκάλεσε νέες ροές προσφύγων.

Οι περισσότεροι αιτούντες άσυλο από την Ερυθραία διαφεύγουν στις γειτονικές χώρες: Τζιμπουτί, Αιθιοπία και Σουδάν. Μόνον το 2008 περισσότεροι από 8.000 πολίτες της Ερυθραίας αναζήτησαν καταφύγιο στην Αιθιοπία³². Το Μάιο του 2008, στον καταυλισμό Shimelba διέμεναν περίπου 18.000 αιτούντες άσυλο και πρόσφυγες από την Ερυθραία και για την ικανοποίηση των αναγκών φιλοξενίας των 500 νεο-αφικνούμενων κατά μέσον όρο σε μηνιαία βάση δημιουργήθηκε δεύτερος προσφυγικός καταυλισμός στην περιοχή Mayani³³.

Τον Οκτώβριο του 2008, το Γραφείο της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες στο Σουδάν είχε καταγράψει 13.000 νέους αιτούντες άσυλο, οι περισσότεροι από τους οποίους ήταν πολίτες της Ερυθραίας³⁴. Οι περισσότεροι από τους νεο-αφικθέντες ήταν νέοι (ηλικίας 17 έως 25 ετών) που ζούσαν σε αστικές περιοχές της χώρας τους. Στην πλειοψηφία τους ήταν άντρες, αν και στην ίδια ηλικιακή ομάδα συγκαταλέγονταν και γυναίκες. Σχεδόν όλοι ισχυρίστηκαν ότι διέφυγαν από την Ερυθραία λόγω της στρατιωτικής θητείας. Πολλοί είναι παντελώς άποροι.

Πολλοί από τους πολίτες της Ερυθραίας που αναζητούν διεθνή προστασία μετακινούνται στη συνέχεια σε άλλα μέρη του κόσμου, ιδίως στη Μέση Ανατολή και στην Ευρώπη. Στη Μέση Ανατολή, υφίστανται συχνά το μέτρο της διοικητικής κράτησης για παρατεταμένες χρονικές περιόδους. Για παράδειγμα, τα μέλη μιας ομάδας αιτούντων άσυλο από την Ερυθραία ισχυρίστηκαν

ted Refugee Situations, High Commissioner's Initiative, Δεκέμβριος 2008, σελίδα 14, στη διεύθυνση <http://www.unhcr.org/refworld/docid/496f041d2.html>.

³¹ Αναφέρεται ότι ο πρόεδρος Afwerki επικαλείται τη συνοριακή διαφορά με την Αιθιοπία για να διατηρεί την Ερυθραία σε «εμπόλεμη κατάσταση». Βλέπε, για παράδειγμα, Human Rights Watch, *World Report* 2009, υποσημείωση 8.

³² Τα στατιστικά στοιχεία παρείχε το γραφείο της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες στην Αιθιοπία.

³³ Refugee International, *Ethiopia-Eritrea: Stalemate takes toll on Eritreans and Ethiopians of Eritrean origin*, 30.5.2008, βλέπε σε: http://www.refugeesinternational.org/sites/default/files/Ethiopia_stateless0530.pdf.

³⁴ Βλέπε, UNHCR, *Protracted Refugee Situations. High Commissioner's Initiative*, December 2008, σελίδα 14, σε: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/496f041d2.html>.

ότι παρέμειναν επί επταετία στα κρατητήρια Gizan της Σαουδικής Αραβίας³⁵. Εκθέσεις αποκαλύπτουν ότι σε διάφορες περιοχές της Αιγύπτου³⁶ είναι μεγάλος ο αριθμός των κρατουμένων αιτούντων άσυλο από την Ερυθραία ενώ πολλοί είναι οι αιτούντες άσυλο από την Ερυθραία που έχουν καταδικαστεί από στρατοδικεία του Ισραήλ για παράνομη είσοδο ή για απόπειρα παράνομης εισόδου στη χώρα³⁷. Κίνδυνο επαναπροώθησης³⁸ διατρέχουν οι αιτούντες άσυλο από την Ερυθραία και στη βόρεια Αφρική.

Το 2008, στις βιομηχανικές χώρες, ο αριθμός των αιτούντων άσυλο από την Ερυθραία αυξήθηκε κατά 34%: 12.311 αναζήτησαν διεθνή προστασία σε σχέση με 9.160 το 2007³⁹. Παρότι η πλειοψηφία των αιτούντων άσυλο διαφεύγει από τη χώρα λόγω της υποχρεωτικής στρατιωτικής θητείας, οι ισχυρισμοί για φόβο δίωξης στηρίζονται και σε άλλους ή σωρευτικούς λόγους. Το 2007, η Ερυθραία ήταν η τρίτη μεγαλύτερη χώρα καταγωγής αιτούντων άσυλο/προσφύγων μετά το Ιράκ και τη Σομαλία⁴⁰.

Σύμφωνα με τις αναλύσεις της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες για τα αιτήματα ασύλου των πολιτών της Ερυθραίας και τις πληροφορίες που παρείχαν τα ενδιαφερόμενα κράτη, τρεις είναι οι κύριες τάσεις των ισχυρισμών φόβου δίωξης που επικαλούνται όσοι διαφεύγουν την Ερυθραία. Πρώτον, πολλοί πολίτες της χώρας αποφασίζουν να διαφύγουν λόγω της στράτευσης. Δεύτερον, υπάρχουν πολίτες που εγκαταλείπουν τη χώρα λόγω των θρησκευτικών διώξεων. Ο τρίτος τύπος των αιτημάτων ασύλου μπορεί να ομαδοποιηθεί στην ευρύτερη κατηγορία των παραβιάσεων των δικαιωμάτων του ανθρώπου που οφείλονται μεταξύ άλλων στις πολιτι-

³⁵ Journal Chretien, *Eritreans in Saudi Detention Center Begin Hunger Strike to Call for Resettlement*, 28.8.2008, βλέπε στη διεύθυνση: <http://journalchretien.net/breve14140.html>

³⁶ Τον Ιούνιο του 2008, η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες είχε συγκεντρώσει τα ονόματα περίπου 1.400 πολιτών της Ερυθραίας, που ήταν κρατούμενοι σε διάφορες περιοχές της Αιγύπτου.

Βλέπε, UNHCR, *UNHCR interviews 179 asylum seekers detained in Egypt*, 2.7.2008, στη διεύθυνση: <http://www.unhcr.org/news/NEWS/486b9e9f4.html>.

Βλέπε επίσης σε AFROL News το δημοσίευμα *Eritreans forcibly returned «to torture»*, 12.6.2008, σε <http://www.afrol.com/articles/29352>, σύμφωνα με το οποίο, τον Ιούνιο του 2008, πάνω από 150 πολίτες της Ερυθραίας κρατούνταν σε αστυνομικά τμήματα πλησίον της πόλης Ασουάν, και περίπου 700, στις πόλεις Hurghada και Marsa Alam που βρίσκονται στην Ερυθρά Θάλασσα.

³⁷ Σύμφωνα με την οργάνωση Human Rights Watch, για τα αδικήματα αυτά οι γυναίκες καταδικάζονται κατά κανόνες σε εξάμηνη φυλάκιση και οι άντρες σε φυλάκιση ενός έτους. Βλέπε, Human Rights Watch, *Sinai Perils: Risks to Migrants, Refugees and Asylum Seekers in Egypt and Israel*, 12.11.2008, σελίδα 67, έκθεση δημοσιευμένη σε <http://www.unhcr.org/refworld/docid/491aebbd2.html>.

Βλέπε επίσης, Amnesty International, *Eritrean asylum seekers face deportation from Egypt*, 19.12.2008, έκθεση δημοσιευμένη σε: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/49509c20c.html>.

³⁸ Για περισσότερες πληροφορίες για την επαναπροώθηση βλέπε στη συνέχεια, το Κεφάλαιο V. 2. **Εξαναγκασμένη / βίαιη απομάκρυνση στην Ερυθραία**

³⁹ Σύμφωνα με τα στατιστικά δεδομένα της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες. Το 2008, οι κυριότερες χώρες όπου αναζήτησαν άσυλο οι πολίτες της Ερυθραίας ήταν: Ελβετία, Ιταλία και Ηνωμένο Βασίλειο.

⁴⁰ UNHCR, *UNHCR Statistical Yearbook 2007*, December 2008, βλέπε σε: <http://www.unhcr.org/statistics/STATISTICS/4981b19d2.html>

κές πεποιθήσεις, στην ελευθερία του λόγου / τύπου και του συνεταιρίζεσθαι. Επιπλέον, εξετάζονται οι ενδεχόμενοι ισχυρισμοί φόβου δίωξης που εκφράζουν γυναίκες με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και ομοφυλόφιλοι. Αυτές είναι οι κυριότερες ομάδες αιτούντων άσυλο από την Ερυθραία στις οποίες επικεντρώνονται η ανάλυση και οι οδηγίες του παρόντος εγγράφου.

IV. Προϋποθέσεις παροχής διεθνούς προστασίας

1. Γενικά

Κατά την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες πρέπει να θεωρούνται πρόσφυγες, σύμφωνα με τα σχετικά κριτήρια της Σύμβασης του 1951⁴¹ και του συναφούς Πρωτοκόλλου του 1967⁴² και/ή της Σύμβασης του 1969 του Οργανισμού Αφρικανικής Ενότητας για τα Ειδικά Θέματα των Προβλημάτων των Προσφύγων στην Αφρική⁴³, οι περισσότεροι από τους πολίτες της Ερυθραίας που εγκαταλείπουν τη χώρα τους αναζητώντας διεθνή προστασία, κυρίως όταν επικαλούνται φόβο δίωξης λόγω των «πολιτικών τους φρονημάτων» (τόσο πραγματικών όσο και αποδιδόμενων) και της «θρησκείας» τους. Σχετικά, οι ενδεικτικά αναφερόμενες ομάδες, που κατά τεκμήριο υπάγονται στην προστασία του καθεστώτος του πρόσφυγα, περιλαμβάνουν τους ανυπότακτους/λιποτάκτες, τους πολιτικούς αντιφρονούντες ή διαφωνούντες, τους δημοσιογράφους και άλλους επαγγελματίες των μέσων ενημέρωσης, τους συνδικαλιστές και τους υποστηρικτές των εργασιακών δικαιωμάτων, τα μέλη των θρησκευτικών μειονοτήτων, τις γυναίκες με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και τους ομοφυλόφιλους. Στις χώρες που εφαρμόζουν εξατομικευμένη διαδικασία καθορισμού του καθεστώτος του πρόσφυγα τα αιτήματα ασύλου πρέπει να εξετάζονται υπό το φως των σχετικών κριτηρίων υπαγωγής στη διεθνή προστασία, όπως αποτυπώνονται στη Σύμβαση του 1951 και / ή στη Σύμβαση του Οργανισμού Αφρικανικής Ενότητας του 1969. Όλα τα αιτήματα ασύλου των πολιτών της Ερυθραίας πρέπει να εξετάζονται λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαίτερες περιστάσεις που επικαλούνται οι ενδιαφερόμενοι, στο πλαίσιο δίκαιων και αποτελεσματικών διαδικασιών καθορισμού του καθεστώτος του πρόσφυγα. Στις χώρες, που δεν διαθέτουν υποδομές για τον εξατομικευμένο καθορισμό του καθεστώτος του πρόσφυγα και αντιμετωπίζουν τη μαζική εισροή αιτούντων άσυλο από την Ερυθραία, που εκφράζουν διακριτούς αλλά παρόμοιους ισχυρισμούς φόβου δίωξης, η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες ενθαρρύνει την

⁴¹ Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ, Σύμβαση για το Καθεστώς των Προσφύγων της 28ης Ιουλίου 1951 (βλέπε το Ν.Δ. 3989/1959 σε: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/3be01b964.html>)

⁴² Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ, Πρωτόκολλο για το Καθεστώς των Προσφύγων της 30ης Ιανουαρίου 1967 (βλέπε τον Α.Ν. 389/1968 σε: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/3ae6b3ae4.html>)

⁴³ Organization of African Unity, *Convention Governing the Specific Aspects of Refugee Problems in Africa*, 10.9.1969, 1001 U.N.T.S. 45, βλέπε σε: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/3ae6b36018.html>.

ομαδική αναγνώριση των αναγκών διεθνούς προστασίας, όπου κάθε μέλος της ομάδας θεωρείται *prima facie* πρόσφυγας εφόσον δεν υπάρχει απόδειξη για το αντίθετο.

Λαμβάνοντας υπόψη την κατάσταση που επικρατεί στην Ερυθραία, ενδέχεται κάποιοι από τους ισχυρισμούς φόβου δίωξης που εκφράζουν οι αιτούντες άσυλο να οδηγούν στον αποκλεισμό τους από την προστασία του καθεστώτος του πρόσφυγα (βλέπε σχετικά το Κεφάλαιο IV (3) του παρόντος εγγράφου). Είναι επιβεβλημένη η συνέχεια της παροχής διεθνούς προστασίας σε όσους αναγνωρίζονται πρόσφυγες είτε στο πλαίσιο της προσέγγισης της ομαδικής αναγνώρισης (*prima facie*) είτε κατ' εφαρμογήν εξατομικευμένης διαδικασίας καθορισμού του καθεστώτος του πρόσφυγα. Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες αντιτίθεται στην επιστροφή των αιτούντων άσυλο από την Ερυθραία στις χώρες από τις οποίες έχουν διέλθει ή στις οποίες απολαμβάνουν την προστασία του καθεστώτος του πρόσφυγα, αλλά διατρέχουν τον κίνδυνο της επαναπροώθησης ή της απέλασης. Όταν κρίνεται ότι ο ενδιαφερόμενος έχει άλλες ανάγκες, που μπορεί να ικανοποιήσει κάποια μορφή συμπληρωματικής (επικουρικής) προστασίας, επιβάλλεται η προσήκουσα αξιολόγηση των σχετικών ισχυρισμών του. Σχετικά υπογραμμίζεται ότι δεν θίγονται οι υποχρεώσεις που έχουν αναλάβει τα κράτη δυνάμει του διεθνούς δικαίου των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

2. Υπαγωγή στο καθεστώς του πρόσφυγα σύμφωνα με τα κριτήρια της Σύμβασης του 1951 και της Σύμβασης του 1969 του Οργανισμού Αφρικανικής Ενότητας

Το άρθρο 1Α (2) της Σύμβασης του 1951 και το άρθρο Ι (1) της Σύμβασης του Οργανισμού Αφρικανικής Ενότητας του 1969 προβλέπουν ότι ο όρος «πρόσφυγας» εφαρμόζεται σε κάθε πρόσωπο που :

«συνεπεία δεδικαιολογημένου φόβου διώξεως λόγω φυλής, θρησκείας, εθνικότητας, κοινωνικής τάξεως ή πολιτικών πεποιθήσεων ευρίσκεται εκτός της χώρας της οποίας έχει την υπηκοότητα και δεν δύναται ή , λόγω του φόβου τούτου, δεν επιθυμεί να απολαύη της προστασίας της χώρας ταύτης, ή εάν μη έχον υπηκοότητα τινά και ευρισκόμενον συνεπεία τοιούτων γεγονότων εκτός της χώρας της προηγούμενης συνήθους αυτού διαμονής, δεν δύναται ή, λόγω του φόβου τούτου, δεν επιθυμεί να επιστρέψη εις ταύτην».

Ο προαναφερόμενος ορισμός εμπεριέχει δύο στοιχεία: ένα υποκειμενικό και ένα αντικειμενικό. Το υποκειμενικό στοιχείο αφορά στο φόβο του αιτούντα άσυλο για τη βλάβη που κινδυνεύει να υποστεί στην περίπτωση που επιστρέψει στην Ερυθραία. Το αντικειμενικό στοιχείο αφορά στη βασιμότητα του φόβου δίωξης του αιτούντα άσυλο, που σημαίνει την εύλογη πιθανότητα να επι-

συμβεί κατά την επιστροφή του στην Ερυθραία η βλάβη που φοβάται ή η βλάβη κάποιας άλλης μορφής⁴⁴. Ο βάσιμος και δικαιολογημένος φόβος δίωξης πρέπει να οφείλεται σε έναν ή περισσότερους από τους λόγους που απαριθμούνται στη διάταξη της παραγράφου (2) του άρθρου 1 Α της Σύμβασης του 1951, ή, ανάλογα με την περίπτωση, της Σύμβασης του Οργανισμού Αφρικανικής Ενότητας, δηλαδή στη «φυλή», στη «θρησκεία», στην «εθνικότητα», στις «πολιτικές πεποιθήσεις» ή στη «συμμετοχή σε ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα». Ο λόγος που αναφέρει η Σύμβαση πρέπει να είναι η πηγή του φόβου δίωξης αν και δεν είναι απαραίτητο να αναδεικνύεται ως η μοναδική ή κυρίαρχη αιτία⁴⁵.

Η βασιμότητα και ο δικαιολογημένος χαρακτήρας του φόβου δίωξης πρέπει να καθορίζονται στο πλαίσιο της κατάστασης που επικρατεί στην Ερυθραία, λαμβάνοντας υπόψη την προσωπικότητα, τις εμπειρίες και τις δραστηριότητες του αιτούντα άσυλο, που ενδεχομένως αποτελούν την αιτία του κινδύνου που διατρέχει⁴⁶. Ακόμη και όταν ο ενδιαφερόμενος δεν έχει βιώσει προσωπικά πραγματική βλάβη ή απειλή ή κίνδυνο βλάβης, γεγονότα που συμβαίνουν στην περιοχή όπου διαμένει ή που αφορούν άλλους συμπολίτες του με παρόμοια με τα δικά του χαρακτηριστικά μπορεί να του προκαλούν βάσιμο και δικαιολογημένο φόβο δίωξης. Επομένως, η ανάλυση των ισχυρισμών ασύλου πρέπει να εντάσσεται στο πλαίσιο της ολοκληρωμένης εικόνας του υπόβαθρου του ενδιαφερόμενου λαμβάνοντας υπόψη τις προσωπικές του περιστάσεις και την κατάσταση που επικρατεί στην περιοχή της καταγωγής του/της ή της προηγούμενης συνήθους διαμονής του/της στην Ερυθραία.

Δεν υπάρχει ορισμός του όρου «δίωξη». Μπορεί, ωστόσο, να συναχθεί ότι αποτελεί δίωξη κάθε απειλή κατά της ζωής ή της προσωπικής ελευθερίας ή άλλες σοβαρές βλάβες ή παραβάσεις των δικαιωμάτων του ανθρώπου για λόγους φυλής, θρησκείας, εθνικότητας, πολιτικών πεποιθήσεων ή συμμετοχής σε ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα⁴⁷. Εξάλλου, η δίωξη δεν περιορίζεται σε πράξεις που προκαλούν σωματική βλάβη. Δίωξη αποτελούν και οι σοβαρές διακρίσεις, ειδι-

⁴⁴ Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, *Εγχειρίδιο για τις Διαδικασίες και τα Κριτήρια Καθορισμού του Καθεστώτος των Προσφύγων*, παράγραφοι 37 έως 41, βλέπε σε: <http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/refworld/rwmain/opendocpdf.pdf?reldoc=y&docid=4ba87c412> (εφεξής: Εγχειρίδιο της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες)

⁴⁵ Βλέπε *Κατευθυντήριες Οδηγίες της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες για τη δίωξη λόγω γένους στα πλαίσια ερμηνείας του άρθρου 1 Α (2) της Σύμβασης του 1951 και/ή του Πρωτοκόλλου του 1967 για το Καθεστώς των Προσφύγων*, 7.5.2002, παράγραφος 20 σε: <http://www.unhcr.org/cgi-bin/texis/vtx/refworld/rwmain/opendocpdf.pdf?reldoc=y&docid=4714a7097> (εφεξής: *Κατευθυντήριες Οδηγίες για τη Δίωξη λόγω Γένους*).

⁴⁶ Εγχειρίδιο της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 44, παράγραφο 45.

⁴⁷ Βλέπε άρθρο 33 παρ. 1 της Σύμβασης του 1951, ανωτέρω υποσημείωση 41 και άρθρο II (3) της Σύμβασης του Οργανισμού Αφρικανικής Ενότητας, ανωτέρω υποσημείωση 43.

κότερα όταν απειλείται η ικανότητα του ενδιαφερόμενου να κερδίζει τα προς το ζην. Επομένως, συνιστούν δώξη τα διακριτικής φύσης μέτρα που περιορίζουν την ικανότητα των πολιτών να κερδίζουν τα προς το ζην, απειλώντας την επιβίωσή τους. Μέτρα δυσμενούς μεταχείρισης που δεν είναι ιδιαίτερος σοβαρά μπορεί να συνιστούν δώξη όταν πλήττουν σωρευτικά τον ενδιαφερόμενο⁴⁸.

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, εξετάζονται στη συνέχεια οι ομάδες των πολιτών της Ερυθραίας που, διαφεύγοντας από την πατρίδα τους και αναζητώντας προστασία σε άλλες χώρες, θεωρείται ότι αντιμετωπίζουν ιδιαίτερο κίνδυνο λόγω των στρατιωτικών και πολιτικών συνθηκών καθώς και της κατάστασης των δικαιωμάτων του ανθρώπου, που επικρατούν στη χώρα.

(α) Ανυπότακτοι / Λιποτάκτες

Η στρατιωτική θητεία⁴⁹ είναι υποχρεωτική για κάθε πολίτη της Ερυθραίας, άνδρα ή γυναίκα, ηλικίας 18 έως 50 ετών⁵⁰. Η «ενεργός» στρατιωτική θητεία είναι 18μηνη⁵¹ και συνίσταται σε εξαμήνη εκπαίδευση στο Εθνικό Κέντρο της Υπηρεσίας Εκπαίδευσης και σε δωδεκάμηνη «ενεργή» υπηρετήση και συμμετοχή σε τακτική δύναμη, εξαιρουμένων των καταστάσεων επιστράτευσης ή πολέμου, οπότε είναι δυνατόν να παραταθεί η διάρκεια της⁵². Εξαιρούνται από την υποχρέωση εκπλήρωσης των στρατιωτικών υποχρεώσεων οι πολίτες με αναπηρίες⁵³ ενώ προβλέπεται η αναβολή εκπλήρωσης της υποχρέωσης στράτευσης για τους φοιτητές και τους πολίτες που αντιμετωπίζουν ιατρικά προβλήματα⁵⁴. Μετά την ολοκλήρωση της 18μηνιας «ενεργούς» στρατιωτικής θητείας και έως την ηλικία των 50 ετών οι πολίτες υποχρεούνται να συμμετέχουν στις στρατιωτικές δυνάμεις της χώρας ως έφεδροι⁵⁵. Με την ιδιότητα του εφέδρου καλούνται σε περιόδους επιστράτευσης, για (περαιτέρω) στρατιωτική εκπαίδευση ή για «την προστασία της χώρας όταν συμ-

⁴⁸ Εγχειρίδιο της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, ανωτέρω υποσημείωση 44, παράγραφοι 54 έως 55.

⁴⁹ Σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 2 του Νόμου περί Στρατολογίας Νο. 82/1995, 23.10.1995 (βλέπε σε: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/3dd8d3af4.html>) η «στρατιωτική θητεία» περιλαμβάνει την «ενεργό στρατιωτική θητεία» και τη «στρατιωτική θητεία των εφέδρων» (δηλαδή τη θητεία που κάποιος υποχρεούται να υπηρετήσει μετά την ολοκλήρωση της ενεργούς στρατιωτικής θητείας, όταν καλείται σε περιόδους επιστράτευσης ή άλλες περιπτώσεις). Στο πλαίσιο του παρόντος κειμένου οι έννοιες «εθνική» και «στρατιωτική» θητεία έχουν το ίδιο περιεχόμενο.

⁵⁰ Άρθρα 6 και 9 του Νόμου περί Στρατολογίας, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 49. «Η ενεργός στρατιωτική θητεία» είναι υποχρεωτική για όλους τους πολίτες της Ερυθραίας ηλικίας 18 έως 40 ετών (άρθρο 8).

⁵¹ Άρθρο 8 του Νόμου περί Στρατολογίας, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 49.

⁵² Άρθρα 18 και 21 του Νόμου περί Στρατολογίας, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 49.

⁵³ Άρθρο 15 του Νόμου περί Στρατολογίας, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 49. Οι πολίτες που κρίνονται ακατάλληλοι για την εκπλήρωση των στρατιωτικών υποχρεώσεων καλούνται να υπηρετήσουν τη στρατιωτική θητεία επί 18μηνιο επιτελώντας διοικητικές λειτουργίες σε κυβερνητικές θέσεις (άρθρο 13 παράγραφος 1).

⁵⁴ Άρθρο 14 του Νόμου περί Στρατολογίας, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 49.

⁵⁵ Άρθρο 23 του Νόμου περί Στρατολογίας, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 49.

βαίνουν τεχνητές ή φυσικές καταστροφές»⁵⁶. Σύμφωνα με ορισμένες πηγές, έχει μειωθεί στην ηλικία των 17 ετών το ανώτατο όριο στράτευσης των γυναικών⁵⁷. Παρότι η εθνική νομοθεσία για τη στρατιωτική θητεία δεν προβλέπει εξαιρέσεις λόγω φύλου, επίσημες κυβερνητικές πηγές της Ερυθραίας αναφέρουν ότι απαλλάσσονται των στρατιωτικών υποχρεώσεων οι έγγαμες γυναίκες⁵⁸. Επιπλέον, αναφέρεται ότι απαλλάσσονται οι μουσουλμάνες, οι μητέρες που θηλάζουν και οι γυναίκες με παιδιά⁵⁹.

Αναφέρεται ότι για την κατάταξη στις ένοπλες δυνάμεις, οι αστυνομικές ή στρατιωτικές αρχές εφαρμόζουν τη μέθοδο των μαζικών συλλήψεων (*giffa*) των υπόχρεων με έρευνες κατ' οίκον ή στους χώρους εργασίας, με αρπαγές σε δημόσιους χώρους και με την κράτηση των ύποπτων για ανυποταξία, καθώς και με ελέγχους των προσωπικών εγγράφων ταυτότητας, συμπεριλαμβανομένων των οδοφραγμάτων των ενόπλων δυνάμεων σε βασικές οδικές αρτηρίες⁶⁰. Παρότι το κατώτατο όριο στράτευσης είναι η ηλικία των 18 ετών έχουν αναφερθεί περιπτώσεις αναγκαστικής στρατολόγησης, κράτησης και κακομεταχείρισης ανηλίκων⁶¹. Έχει επίσης αναφερθεί η στρατιωτι-

⁵⁶ Άρθρο 28 του Νόμου περί Στρατολογίας, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 49.

⁵⁷ IRB, *Eritrea: military service*, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 25. Βλέπε επίσης, Human Rights Watch, *World Report 2009*, ανωτέρω υποσημείωση 8. Σύμφωνα με το Υπουργείο Εξωτερικών των ΗΠΑ, *2008 Country Reports on Human Rights Practices*, ανωτέρω υποσημείωση 4, το ανώτατο όριο της ηλικίας στρατολόγησης των γυναικών είναι το 47ο έτος.

⁵⁸ Σε παρόμοιες περιπτώσεις, για την έκδοση της σχετικής απόφασης απαλλαγής οι γυναίκες υποχρεούνται να προσκομίσουν στις υπηρεσίες των ενόπλων δυνάμεων το πιστοποιητικό γάμου. Βλέπε, Immigration and Refugee Board of Canada, *Eritrea: whether women serving in the military are discharged when they marry; if so, evidence required to prove marriages*, ERI102729.E, 28.1.2008 (βλέπε: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/47d6544d23.html>)

⁵⁹ UK Home Office, Country of Origin Information Report – Eritrea, 12.9.2008, παράγραφοι 11.32 και ff, βλέπε <http://www.unhcr.org/refworld/docid/48f357592.html>. Όμως, αναφέρονται μαζικές συλλήψεις γυναικών, συμπεριλαμβανομένων μητέρων, για να υπηρετήσουν τη στρατιωτική θητεία. Με βάση τα διαθέσιμα αποδεικτικά στοιχεία, το Δικαστήριο Ασύλου και Μετανάστευσης του Ηνωμένου Βασιλείου έκρινε ότι οι μουσουλμάνες δεν απαλλάσσονται *per se* από την υποχρέωση στράτευσης και επομένως κινδυνεύουν να τιμωρηθούν ως ανυπότακτες (υπόθεση WA (*Draft Related Risks Updated – Muslim Women*) Eritrea CG [2006] UKIAT 00079, 30.10.2006, βλέπε σε: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/467f97062.html>).

⁶⁰ Βλέπε AI, *Eritrea: You have no right to ask*, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 10, σελίδα 24. Αναφέρεται ότι πυροβολούνται οι πολίτες που ανθίστανται στη στρατολόγηση. Σε επίσημη επικοινωνία της 27.1.2005, η κυβέρνηση ανέφερε ότι σε παρόμοιες μαζικές συλλήψεις τραυματίστηκαν θανάσιμα τέσσερις πολίτες.

Βλέπε, UN Commission on Human Rights, *Report of the Special Rapporteur on the independence of judges and lawyers, Leonardo Despouy, Addendum*, E/CN.4/2006/52/Add.1, 27.3.2006, παράγραφοι 82-85, σε: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/49997ae020.html>.

⁶¹ UN Committee on the Rights of the Child, *Consideration of reports submitted by States parties under article 44 of the Convention: Convention on the Rights of the Child: concluding observations: Eritrea*, CRC/C/ERI/CO/3, 23.6.2008, παράγραφοι 40 και 70 (βλέπε σε: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4885cfaad.html>).

Coalition to Stop the Use of Child Soldiers, *Child Soldiers Global Report 2008 – Eritrea*, 20.5.2008 (βλέπε σε: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/486cb0fdc.html>).

Στην Ερυθραία, η καταχώρηση των γεννήσεων εξυπηρετεί τον εντοπισμό των παιδιών που έχουν υποχρέωση στράτευσης. Βλέπε, UNICEF, Innocenti Research Group, *Birth, Registration and Armed Conflict*, 2007, σ. 10, σε: http://www.unicef.at/fileadmin/medien/pdf/birth_registration_and_armed_conflict.pdf. Αναφέρθηκαν μαζικές συλλήψεις μαθητών το Φεβρουάριο του 2006, στην περιοχή Anseba. Στο πλαίσιο της επιχείρησης μετά από εφόδους στα γυμνάσια της περιοχής όλοι οι μαθητές άνω των 17 ετών που φοιτούσαν στην 10η και 11η τάξη μεταφέρθηκαν με λεωφορεία σε απομακρυσμένη στρατιωτική τοποθεσία στη Wia, στα βόρεια της χώρας. Βλέπε, IRB, *Eritrea: Military service*, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 25.

κοποίηση της εκπαίδευσης⁶². Αναφέρεται ότι, το Σεπτέμβριο του 2006, πριν την παύση της λειτουργίας του, το Πανεπιστήμιο της Ασμάρα⁶³ αρνήθηκε να εγγράψει φοιτητές, που υποχρεώθηκαν αντί της φοίτησης να παρακολουθήσουν προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης⁶⁴. Από το 2003, προστέθηκε στο πρόγραμμα της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης 12ο έτος, στη διάρκεια του οποίου οι μαθητές προσέρχονται υποχρεωτικά στο κέντρο στρατιωτικής εκπαίδευσης Sawa, που διοικείται από στρατιωτικούς και παρέχει κατάρτιση στρατιωτικού τύπου⁶⁵. Αναφέρεται ότι έχουν εγκαταλείψει τη χώρα ή κρύβονται⁶⁶ χιλιάδες μαθητές σε ηλικία στρατολόγησης. Εξάλλου, κατ' επανάληψη έχει αναφερθεί ότι η στρατιωτική θητεία που υπηρετούν οι πολίτες της Ερυθραίας υπερβαίνει το προβλεπόμενο από το νόμο 18μην⁶⁷.

Η εθνική νομοθεσία για τη στρατιωτική θητεία προβλέπει τις κυρώσεις που επιβάλλονται στην περίπτωση παραβίασης των στρατιωτικών υποχρεώσεων, συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων της αποφυγής εκπλήρωσης της στρατιωτικής θητείας με δόλο ή αυτο-ακρωτηριασμό, της ανυποταξίας ή της λιποταξίας⁶⁸. Η συνήθης τιμωρία είναι πρόστιμο ύψους 3.000 Bir (νυν 4.600 Nakfa)⁶⁹ και / ή διετής φυλάκιση. Προβλέπεται πενταετής φυλάκιση για τους πολίτες που για να αποφύγουν τη στρατιωτική θητεία διαφεύγουν στο εξωτερικό και δεν επιστρέφουν πριν την ηλικία των σαράντα ετών ή τη συμπλήρωση του 50ου έτους της ηλικίας τους. Προβλέπεται επίσης αναστολή προστασίας του δικαιώματος ιδιοκτησίας ακίνητης περιουσίας, του δικαιώματος στη χορήγηση θεώρησης εξόδου από τη χώρα, του δικαιώματος στην εργασία και άλλων «προνομίων»⁷⁰.

Εκτός από τις κυρώσεις που ορίζει η στρατιωτική νομοθεσία, ο Μεταβατικός Ποινικός Κώδι-

⁶²BBC, *Eritrea rapped for military schooling*, 11.1.2004 (βλέπε <http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/3386965.stm>) Η κυβέρνηση απαιτεί από τους μαθητές της τελευταίας τάξης (11ης) της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και από όλους τους φοιτητές να εργάζονται σε αναπτυξιακά προγράμματα κατά τη διάρκεια των θερινών διακοπών (για δύο έως τρεις μήνες κατ' ανώτατο όριο).

⁶³Awate.com, *Lamenting my university: the de-institutionalisation of the University of Asmara in commemoration of the 50th anniversary of the University*, 20.1.2008 (<http://www.awate.com/portal/content/view/4739/5/>).

⁶⁴Υπουργείο Εξωτερικών ΗΠΑ, *2008 Country Reports on Human Rights Practices*, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 4.

⁶⁵Βλέπε, AI, *Eritrea: You have no right to ask*, ανωτέρω υποσημείωση 10 και Freedom House, *Freedom in the World 2008 – Eritrea*, 2.7.2008, σε <http://www.unhcr.org/refworld/docid/487ca208a5.html>

⁶⁶Υπουργείο Εξωτερικών ΗΠΑ, *2008 Country Reports on Human Rights Practices*, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 4.

⁶⁷Αναφέρεται ότι η κυβέρνηση επικαλείται τον πόλεμο με την Αιθιοπία για την οροθέτηση των συνόρων για να δικαιολογήσει την κατάσταση επιστράτευσης της χώρας. Βλέπε, Human Rights Watch, *World Report 2009*, ανωτέρω υποσημείωση 8. Βλέπε επίσης, MA (*Draft Evaders – Illegal Departures – Risk*) Eritrea CG [2007] UKAIT 00059, 26.6.2007 (Δικαστήριο Ασύλου και Μετανάστευσης του Ηνωμένου Βασιλείου), παράγραφος 307, σε: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/46822c3f2.html> και Υπουργείο Εξωτερικών ΗΠΑ, *2008 Country Reports on Human Rights Practices*, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 4.

⁶⁸Άρθρο 37 του Νόμου περί Στρατολογίας, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 49.

⁶⁹Άρθρα 6 και 9 του Νόμου περί Στρατολογίας, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 49.

⁷⁰Άρθρα 6 και 9 του Νόμου περί Στρατολογίας, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 49.

κας⁷¹ προβλέπει ποινές για στρατιωτικής φύσης αδικήματα, συμπεριλαμβανομένων της παράλειψης κατάταξης ή εκ νέου κατάταξης στις ένοπλες δυνάμεις, της επίκλησης δολίων μέσων για την απαλλαγή από την υποχρέωση στράτευσης, της λιποταξίας, της αδικαιολόγητης απουσίας από το στράτευμα, της άρνησης εκπλήρωσης της στρατιωτικής θητείας και της πρόκλησης αυτοτραυματισμού (με σκοπό την αποφυγή στράτευσης). Οι ποινές που προβλέπονται κυμαίνονται από εξάμηνη έως δεκαετή φυλάκιση, ανάλογα με τη σοβαρότητα του αδικήματος. Σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης ή επιστράτευσης οι ποινές είναι κατά πολύ αυστηρότερες. Η λιποταξία τιμωρείται αυστηρά και επισύρει ποινή φυλάκισης έως πέντε έτη, αλλά για την περίπτωση της επιστράτευσης ή της κήρυξης της χώρας σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης προβλέπεται ποινή φυλάκισης από πέντε έτη έως κάθειρξη ή σε σοβαρότερες περιπτώσεις θανατική ποινή, προκειμένου για λιποταξία από τη μονάδα, τη θέση ή τις στρατιωτικές υποχρεώσεις ή για την παράλειψη επιστροφής στη μονάδα μετά από εγκεκριμένη άδεια⁷². Στο μέτρο που δεν λειτουργούν στρατιωτικά δικαστήρια οι ποινές για τα εγκλήματα της στρατιωτικής νομοθεσίας εκτελούνται εξωδικαστικά και αναφέρεται ευρέως ότι περιλαμβάνουν διαταγές «εκτέλεσης»⁷³, κράτηση για παρατεταμένες περιόδους, βασανιστήρια και αναγκαστική εργασία⁷⁴. Αναφέρεται ότι οι ανυπότακτοι/λιποτάκτες είναι πολύ συχνά θύματα βασανιστηρίων⁷⁵, ενώ οι αντιρρησίες συνείδησης μπορεί να αντιμετω-

⁷¹ Μεταβατικός Ποινικός Κώδικας της Ερυθραίας (Eritrea Transitional Penal Code), Νόμος 158/1957, δημοσιευμένος στις 23.7.1957 (βλέπε σε: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/49216a0a2.html>).

⁷² Άρθρα 296 έως 302 του Μεταβατικού Ποινικού Κώδικα της Ερυθραίας, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 71.

⁷³ Σύμφωνα με αναφορές, η κυβέρνηση επιτρέπει τη χρήση θανάσιμης βίας σε βάρος των πολιτών που ανθίστανται ή αποπειρώνται να δραπετεύσουν όταν οι στρατιωτικές αρχές διεξάγουν έρευνες για να εντοπίσουν τους ανυπότακτους και τους λιποτάκτες. Βλέπε για παράδειγμα, Human Rights Watch, *World Report 2009*, ανωτέρω υποσημείωση 8, Υπουργείο Εξωτερικών ΗΠΑ, *2008 Country Reports on Human Rights Practices*, ανωτέρω υποσημείωση 4, και UNHCR, *Registration of refugees begins in eastern Sudan*, 4.3.2008 (στη διεύθυνση: <http://www.unhcr.org/news/NEWS/47cd36042.html>). Αναφέρονται επίσης «διαταγές εκτέλεσης» όσων διασχίζουν τα σύνορα παράνομα, συμπεριλαμβανομένων των λιποτακτών και / ή ανυπότακτων, βλέπε Reuters, *Ethiopia says Eritrea forces shot at deserters*, 25.1.2008 (<http://www.reuters.com/article/africaCrisis/idUSL25768510>). Βλέπε επίσης, Christian Solidarity Worldwide, *Eritrea: Repression of religious freedom, torture and arbitrary detention*, 1.7.2007 (σε: http://www.online2.church123.com/attach.asp?clientURN=christiansolidarityworldwide&attachFileName=001ce79a6a106404529f57fd49f4de4e.attach&attachOriginalFileName=CSW_briefing_Eritrea_June_2007.pdf) και Suwera Centre for Human Rights, *The State of Human Rights in Eritrea*, 2006, April 2007.

⁷⁴ Η τιμωρία των ανυπότακτων και των λιποτακτών που δεν προσπαθούν να διαφύγουν από τη χώρα είναι η παροχή αναγκαστικής εργασίας στα κυβερνητικά αναπτυξιακά προγράμματα. Βλέπε για παράδειγμα, Υπουργείο Εξωτερικών ΗΠΑ, *2008 Country Reports on Human Rights Practices*, ανωτέρω υποσημείωση 4 και WRITENET, *Eritrea: Challenges and Crisis of a New State*, 1.10.2006, σε: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4538821e4.html>. Η πληροφορία αυτή επιβεβαιώθηκε από την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες στο πλαίσιο των συνεντεύξεων για τον καθορισμό του καθεστώτος του πρόσφυγα που διεξήγαγε το 2008 με αιτούντες άσυλο από την Ερυθραία που ήσαν λιποτάκτες.

⁷⁵ Human Rights Watch, *Human Rights Watch World Report 2007 – Eritrea*, 11.1.2007 (βλέπε σε: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/45aca29eb.html>). Βλέπε επίσης, AI, *Eritrea: You have no right to ask*, ανωτέρω υποσημείωση 10. Αναφέρεται ότι τα βασανιστήρια που υπομένουν οι λιποτάκτες και οι ανυπότακτοι συνίστανται μεταξύ άλλων στην παρατεταμένη έκθεση στον ήλιο σε υψηλές θερμοκρασίες, στο δέσιμο των χεριών, των αγκώνων και των ποδιών για παρατεταμένες περιόδους, στο κρέμασμα από δέντρα και με τα χέρια δεμένα πίσω (τεχνική του διαμαντιού ή τεχνική «almaz»), στο δέσιμο των χεριών με τα πόδια (τεχνική του ελικοπτέρου). Βλέπε επίσης BBC News,

πίσουν ακραία σωματική τιμωρία ως μέσο εξαναγκασμού για την εκπλήρωση της στρατιωτικής τους θητείας⁷⁶. Αναφέρεται επίσης ότι για σοβαρής φύσης στρατιωτικά αδικήματα τοπικοί διοικητές διατάσσουν εξωδικαστικές εκτελέσεις ενώπιον των στρατιωτικών μονάδων⁷⁷. Στην πράξη, η τιμωρία για τη λιποταξία ή την ανυποταξία είναι τόσο σοβαρή και δυσανάλογη, ώστε αποτελεί δίωξη⁷⁸.

Παρότι μόνος ο φόβος της δίωξης και της τιμωρίας λόγω της λιποταξίας ή της ανυποταξίας δεν συνιστά βάσιμο και δικαιολογημένο φόβο δίωξης ένας λιποτάκτης / ανυπότακτος μπορεί να αναγνωριστεί πρόσφυγας «όταν αποδεικνύεται ότι θα του επιβαλλόταν δυσανάλογα αυστηρή τιμωρία για στρατιωτικό αδίκημα λόγω της φυλής, της θρησκείας, της εθνικότητας, της συμμετοχής του σε ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα ή των πολιτικών του πεποιθήσεων. Το ίδιο ισχύει όταν αποδεικνύει βάσιμο και δικαιολογημένο φόβο δίωξης για τους παραπάνω λόγους εκτός και πέρα από την τιμωρία για λιποταξία»⁷⁹.

Eritrean Christians tell of torture, 27.9.2007, σε: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/7015033.stm>.

⁷⁶ Υπουργείο Εξωτερικών ΗΠΑ, 2008 *Country Reports on Human Rights Practices*, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 4.

⁷⁷ *AI, Eritrea: You have no right to ask*, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 10, σελίδες 24 και 31.

⁷⁸ *Εγχειρίδιο* της Υπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 44, παραγράφους 170 έως 173. Σε αυτήν τη βάση, πολλές ένομες τάξεις αναγνώρισαν το καθεστώς του πρόσφυγα σε ανυπότακτους και λιποτάκτες πολίτες της Ερυθραίας. Βλέπε, για παράδειγμα, Ukashu Nuru, aka Ukasha Nuru v. R. Alberto Gonzales, Attorney General, 03-71391, A77-954-387, 21.4.2005 (ΗΠΑ – Εφετείο) σε <http://www.unhcr.org/refworld/docid/428482de4.html>, όπου το Δικαστήριο έκρινε, μεταξύ άλλων, ότι τα «βασανιστήρια είναι *per se* δυσανάλογα σκληρά, εγγενώς και απαράδεκτα σοβαρά και κατά μείζονα λόγο αποτελούν συμπεριφορά που συνιστά δίωξη», *Refugee Appeal No. 75.668*, 25.5.2006 (Αρχή Προσφυγών της Υπηρεσίας Καθορισμού του Καθεστώτος του Πρόσφυγα της Νέας Ζηλανδίας) σε: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/48abd57cd.html>, *LH Erytrea*, JICRA 2006 / 3, 20.12.2005 (Επιτροπή Προσφυγών Υποθέσεων Ασύλου της Ελβετίας σε: <http://www.ark-cra.ch/emark/2006/03.htm>, IN (Drafts Evaders – Evidence of Risk) Eritrea CG [2005] UKIAT 00106, 24.5.2005 (Εφετείο Μετανάστευσης του Ηνωμένου Βασιλείου) σε <http://www.unhcr.org/refworld/docid/46836aa5d.html>. Αυτή η τελευταία απόφαση συμπληρώθηκε και τροποποιήθηκε με την απόφαση επί της υπόθεσης *MA (Draft Evaders – Illegal Departure – Risk)* ανωτέρω υποσημείωση 67, όπου το Δικαστήριο έκρινε ότι:

«ένα πρόσωπο που εύλογα συνάγεται ότι αναχώρησε από την Ερυθραία παράνομα διατρέχει πραγματικό κίνδυνο εάν έχει την ηλικία της στράτευσης, ακόμη και όταν από τα αποδεικτικά στοιχεία προκύπτει ότι έχει εκπληρώσει την ενεργό στρατιωτική θητεία [...]. Αναχωρώντας παράνομα, ενόσω υπάγεται στο Νόμο περί Στρατολογίας (υποχρέωση που έχει ο ενδιαφερόμενος έως ότου υπερβεί την εκ του νόμου οριζόμενη ηλικία της στράτευσης), το εν λόγω πρόσωπο ευλόγως μπορεί να αντιμετωπίζεται ως λιποτάκτης από τις αρχές της Ερυθραίας και επομένως να κινδυνεύει να υποστεί διωκτικής φύσης τιμωρία που συνιστά σοβαρή θλάση και κακομεταχείριση [...]. Η παράνομη έξοδος από τη χώρα συνεχίζει να αποτελεί στοιχείο-κλειδί για την αξιολόγηση του κινδύνου που διατρέχει ο ενδιαφερόμενος στην περίπτωση της επιστροφής σε αυτήν. Το πρόσωπο που παραλείπει να αποδείξει ότι αναχώρησε παράνομα από την Ερυθραία κατά κανόνα δεν διατρέχει πραγματικό κίνδυνο, ακόμη και αν έχει την ηλικία της στράτευσης και ανεξάρτητα από το εάν υπέπεσε στην αντίληψη των αρχών της Ερυθραίας ότι ανεπιτυχώς αιτήθηκε άσυλο στο Ηνωμένο Βασίλειο».

Βλέπε επίσης *Said κατά Ολλανδίας*, Προσφυγή No. 2345/2002, 5.7.2005 (Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου) σε <http://www.unhcr.org/refworld/docid/42ce6edf4.html>, όπου το Δικαστήριο διαπίστωσε παραβίαση του άρθρου 3 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

⁷⁹ *Εγχειρίδιο* της Υπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 44, παράγραφο 169. Η τιμωρία για την άρνηση εκπλήρωσης της στρατιωτικής θητείας μπορεί να συνιστά δίωξη όταν, μεταξύ άλλων, οφείλεται σε έναν από τους λόγους της Σύμβασης του 1951 ή της Σύμβασης του Οργανισμού Αφρικανικής Ενότητας, εφαρμόζεται με τρόπο που συνιστά διάκριση, είναι επιβαρυντική ή δεν διέπεται από την προσήκουσα νομική διαδικασία. Βλέπε για παράδειγμα, *Basis of Claims and Background Information on Asylum Seekers and Refugees*

Ακόμη και όταν το αίτημα ασύλου δεν στηρίζεται σε πραγματικές πολιτικές πεποιθήσεις ή όταν ο λιποτάκτης ή ο ανυπότακτος δεν αντιλαμβάνεται ότι η στάση του αποτελεί έκφραση πολιτικής άποψης, η άρνηση εκπλήρωσης στρατιωτικής θητείας μπορεί να σημαίνει αποδιδόμενη πολιτική θέση. «Από τη σκοπιά του κράτους, η στρατιωτική θητεία και οι σχετικές ενστάσεις για την εκπλήρωσή της είναι ζητήματα που εντάσσονται στον πυρήνα της πολιτικής λειτουργίας. Ωστόσο, η αιτιολογημένη άρνηση οπλοφορίας αποτελεί έκφραση κατ' ουσίαν πολιτικής θέσης για τα επιτρεπτά όρια της κρατικής εξουσίας: είναι πολιτική πράξη»⁸⁰. Στην Ερυθραία, η στρατιωτική θητεία έχει πολιτικοποιηθεί και η πραγματική ή η εικαζόμενη ανυποταξία ή λιποταξία αντιμετωπίζεται από τις κρατικές αρχές ως έκφραση αντιπολίτευσης στο καθεστώς⁸¹. Οι πολίτες που διαφεύγουν ή

from the Republic of Belarus, 8.10.2004, παράγραφος 11, σε: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4166b71a4.html>.

⁸⁰ Guy Goodwin Gill – Jane Mc Adam, *The Refugee in International Law*, Oxford, 3rd edition, 2007, p. 111. Βλέπε επίσης *Refugee Appeal No. 75378*, 19.10.2005 (Αρχή Προσφυγών της Υπηρεσίας Καθορισμού του Καθεστώτος του Πρόσφυγα της Νέας Ζηλανδίας), παράγραφος 116, (<http://www.unhcr.org/refworld/docid/477cfbc20.html>):

«Σε κάθε περίπτωση η αντίρρηση του προσώπου στην εκπλήρωση της εκ του νόμου υποχρεωτικής στρατιωτικής θητείας αποτελεί εγγενώς έκφραση γνώμης για τα όρια της κρατικής εξουσίας σε σχέση με τον ενδιαφερόμενο: είναι εγγενώς πολιτική».

Βλέπε επίσης *Refugee Appeal No. 76183*, 13.5.2008 (Αρχή Προσφυγών της Υπηρεσίας Καθορισμού του Καθεστώτος του Πρόσφυγα της Νέας Ζηλανδίας), παράγραφοι 50-51 (δημοσιευμένη σε: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4835286d2.html>, *Erduran v. Minister for Immigration and Multicultural Affairs* [2002] FCA 814, 27.6.2002 (Ομοσπονδιακό Δικαστήριο της Αυστραλίας), σε <http://www.austlii.edu.au/cgi-bin/sinodisp/au/cases/cth/FCA/2002/814.html> και *Zolfagharkhani κατά Καναδά (Minister of Employment and Immigration)* [1993] 3 FC 540, 15.6.1993 (Ομοσπονδιακό Δικαστήριο του Καναδά), σε: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/48abd5710.html> .

⁸¹Βλέπε *IN (Draft evaders – evidence of risk)*, ανωτέρω υποσημείωση 78, παράγραφο 44. Η απόφαση *IN* επιβεβαιώθηκε σε ένα βαθμό από μεταγενέστερες οδηγίες για την κατάσταση στη χώρα, συμπεριλαμβανομένης της απόφασης στην υπόθεση (*Draft evaders – illegal departures – Risk*), ανωτέρω υποσημείωση 67. Στην απόφαση *MA* το Δικαστήριο έκρινε:

«ότι ένα πρόσωπο σε ηλικία στράτευσης ή που πλησιάζει την ηλικία στράτευσης, το οποίο αναχωρήσει από την Ερυθραία παράνομα πριν εκπληρώσει ή πριν ολοκληρώσει την ενεργό στρατιωτική θητεία (όπως ορίζεται στο άρθρο 8 του Νόμου περί Στρατιωτικής Θητείας) [...] ευλόγως κινδυνεύει να θεωρηθεί από τις αρχές της Ερυθραίας ως λιποτάκτης και να τιμωρηθεί. Η απόδειξη της πολιτικής του «πυροβολισμού με στόχο το θάνατο» όσον αφορά στους λιποτάκτες, η φυλάκιση των γονέων και η διαδικασία των «μαζικών συλλήψεων» (*giffa*) σε συνδυασμό με την γενικότερη αντικειμενική απόδειξη της κατασταλτικής φύσης του καθεστώτος της Ερυθραίας, επιβεβαιώνει ότι οιαδήποτε παρόμοια τιμωρία μπορεί να είναι εξωδικαστική και τόσο σοβαρή ώστε να συνιστά δίωξη, σοβαρή βλάβη και κακομεταχείριση. Περαιτέρω, από τα αποδεικτικά στοιχεία προκύπτει σαφώς ότι παρόμοια αντιμετώπιση επιφυλάσσεται και σε κάθε πρόσωπο σε ηλικία στράτευσης, που αναχώρησε παράνομα και είναι υγιές ακόμη και αν έχει εκπληρώσει την ενεργό στρατιωτική θητεία αλλά και αν έχει «αποστρατευθεί» επειδή, ελλείψει ειδικών στοιχείων, θεωρείται υποχρεωμένο να υπηρετήσει στις ένοπλες δυνάμεις. Επομένως, τροποποιούνται οι οδηγίες για την κατάσταση στη χώρα στην υπόθεση *IN* [...] ώστε να συμπεριληφθεί αυτή η κατηγορία των προσώπων σε αυτά που εν γένει αντιμετωπίζουν πραγματικό κίνδυνο». (σκέψεις 445-446).

Βλέπε επίσης *GM (Eritrea), YT (Eritrea), MY (Eritrea) v. Secretary of State for the Home Department* [2008] EWCA Civ. 833. Ηνωμένο Βασίλειο: Court of Appeal (England & Wales), της 17ης Ιουλίου 2008, σε <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4880598b2.html>, και *Refugee Appeal No. 75668*, ανωτέρω υποσημείωση 78. Η πολιτικοποίηση της στρατιωτικής υπηρεσίας αποδεικνύεται, μεταξύ άλλων, από την υπαγωγή των ενόπλων δυνάμεων στον προσωπικό έλεγχο του Προέδρου, από τη στελεχωμένη των ειδικών δικαστηρίων με στρατιωτικούς αξιωματικούς, και τη χρήση της στρατιωτικής θητείας ως κατασταλτικού μέτρου σε βάρος των πραγματικών ή των εκλαμβανόμενων ως αντιπάλων της κυβέρνησης. Βλέπε, για παράδειγμα, HRW, *World Report 2009*, ανωτέρω υποσημείωση 8.

λιποτακτούν από τη στρατιωτική θητεία θεωρούνται προδότες της κυβέρνησης⁸² και τιμωρούνται για την αποδιδόμενη απιστία τους. Επομένως, στην περίπτωση επιστροφής τους στην Ερυθραία, οι υγιείς πολίτες που έχουν ή πλησιάζουν την ηλικία στράτευσης διατρέχουν τον κίνδυνο δίωξης ως πραγματικοί ή θεωρούμενοι ανυπότακτοι ή λιποτάκτες λόγω των πολιτικών πεποιθήσεων που τους αποδίδουν οι αρχές.

Υπάρχουν επίσης περιπτώσεις όπου η εκπλήρωση της στρατιωτικής θητείας απαιτεί τη συμμετοχή του ενδιαφερόμενου σε στρατιωτική δράση που αντιβαίνει τις αυθεντικές πολιτικές, θρησκευτικές ή ηθικές του πεποιθήσεις ή ισχυρούς συνειδησιακούς λόγους. Η άρνηση εκπλήρωσης της στρατιωτικής θητείας λόγω θρησκευτικών πεποιθήσεων μπορεί να προκαλεί βάσιμο και δικαιολογημένο φόβο δίωξης, όταν οι σχετικές πεποιθήσεις είναι αυθεντικές και δεν λαμβάνονται υπόψη από τις αρχές όταν αξιώνουν από τον ενδιαφερόμενο την εκπλήρωση των στρατιωτικών υποχρεώσεων. Εξάλλου, οι λόγοι συνείδησης μπορεί να θεωρηθούν μορφή έκφρασης πολιτικών πεποιθήσεων⁸³ και επομένως ενδέχεται να αποτελούν ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα⁸⁴ οι αντιρρησίες συνείδησης ή ορισμένη κατηγορία από αυτούς. Παρότι είναι θεμιτό το συμφέρον του κράτους να εγγυάται την εθνική ασφάλεια, τα μέτρα που λαμβάνει για το σκοπό αυτόν πρέπει να

⁸² Το 2008, ο Πρόεδρος Afewerki ισχυρίστηκε ότι αποτελούσαν εσκεμμένη διαστρέβλωση οι διεθνείς εκθέσεις που αναφέρονταν σε αύξηση του αριθμού των προσφύγων από την Ερυθραία και ότι οι λιποταξίες ήταν αποτέλεσμα της «οργανωμένης και ενορχηστρωμένης επιχείρησης που χρηματοδότησε η CIA». Βλέπε HRW, *World Report 2009*, ανωτέρω υποσημείωση 8. Βλέπε επίσης Jack Kimball και Andrew Cawthorne, *Eritrean leader blames CIA plot for youth exodus*, Reuters, 13 Μαΐου 2008, σε <http://www.reuters.com/article/latestCrisis/idUSL13745161>.

⁸³ Αποδιδόμενη πολιτική γνώμη μπορεί επίσης να συνιστά η μη έκφραση θέσης εξαιτίας των θρησκευτικών πεποιθήσεων, για παράδειγμα σε καταστάσεις του εμφυλίου πολέμου. Βλέπε, για παράδειγμα, *Jose Roberto Canas-Segovia, Oscar Iban Canas-Segovia v. Immigration and Naturalization Service*, 902 F.2d 717, 24.4.1990 (Εφετείο ΗΠΑ) σε <http://www.unhcr.org/refworld/docid/3ffd6f7e4.html>:

«Στο πλαίσιο του εμφυλίου πολέμου του Σαλβαδόρ η άρνηση [των προσφευγόντων] να υπηρετήσουν στις ένοπλες δυνάμεις λόγω των θρησκευτικών τους πεποιθήσεων τους συνιστά κατ' ανάγκη έκφραση πολιτικής ουδετερότητας. [...] Η έκφραση της πολιτικής ουδετερότητας δεν υστερεί από αυτήν της πολιτικής γνώμης συγκρινόμενη με την απόφαση συμμετοχής σε οργανωμένη πολιτική παράταξη».

Η θέση αυτή επιβεβαιώθηκε αργότερα με την απόφαση επί της υπόθεσης *Jose Roberto Canas-Segovia, Oscar Iban Canas-Segovia v. Immigration and Naturalization Service*, 970 F.2d 599, 10.7.1992 (Εφετείο ΗΠΑ), βλέπε σε: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/40016ecc4.html>.

⁸⁴ Την ίδια θέση υιοθέτησε το Ομοσπονδιακό Δικαστήριο της Αυστραλίας στην υπόθεση *SZAOG v. Minister for Immigration and Multicultural & Indigenous Affairs* [2004] FCAFC 316, 29.11.2004, δημοσιευμένη σε: <http://www.austlii.edu.au/cgi-bin/sinodisp/au/cases/cth/FCAFC/2004/316.html>:

«Ενώ μπορεί να θεωρηθεί ότι οι συνειδησιακοί λόγοι αποτελούν μορφή πολιτικής γνώμης, το ερώτημα που τίθεται είναι εάν οι συνειδησιακοί λόγοι άρνησης εκπλήρωσης της στρατιωτικής θητείας έχουν πολιτική ή θρησκευτική βάση ή εάν οι αντιρρησίες συνείδησης ή κάποια ειδικότερη ομάδα εξ αυτών, αποτελούν ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα. Μπορεί να διαπιστωθεί φόβος δίωξης για κάποιον από τους λόγους που προβλέπει η Σύμβαση στο πρόσωπο που κινδυνεύει να τιμωρηθεί όταν αρνείται να υπηρετήσει τη στρατιωτική θητεία για λόγους συνειδησιακούς που πηγάζουν από τις πολιτικές του θέσεις ή τις θρησκευτικές του πεποιθήσεις, ή που διατυπώνει πολιτικό λόγο επικαλούμενο συνειδησιακούς λόγους».

Βλέπε επίσης *Erduran v. Minister for Immigration and Multicultural Affairs* [2002] FCA 814, 27.6.2002 (Ομοσπονδιακό Δικαστήριο της Αυστραλίας) στον ιστότοπο:

<http://www.austlii.edu.au/cgi-bin/sinodisp/au/cases/cth/FCA/2002/814.html>.

είναι «ευλόγως αναγκαία σε μια δημοκρατική κοινωνία»⁸⁵. Για να καθοριστεί εάν η άρνηση εκπλήρωσης της στρατιωτικής θητείας για συνειδησιακούς λόγους αποτελεί βάσιμο λόγο για την αναγνώριση του καθεστώτος του πρόσφυγα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι εξελίξεις σε αυτόν το τομέα, συμπεριλαμβανομένου του αυξανόμενου αριθμού των κρατών που έχουν υιοθετήσει εναλλακτικές μορφές εκπλήρωσης της στρατιωτικής θητείας⁸⁶. Στις περιπτώσεις όπου δεν έχει υιοθετηθεί σύστημα υποκατάστασης της στράτευσης ή ο θεσμός της εναλλακτικής θητείας, όπως συμβαίνει στην Ερυθραία, για να καθοριστεί εάν συνιστά δίωξη η υποχρέωση εκπλήρωσης των στρατιωτικών υποχρεώσεων πρέπει να εξετάζονται η πιθανότητα της δίωξης ή / και η σοβαρότητα των κυρώσεων⁸⁷. Για το σκοπό αυτό, συνιστά δίωξη η δυσανάλογη, υπερβολική ή αυθαίρετη τιμωρία⁸⁸.

Παρότι το μη εφαρμοζόμενο Σύνταγμα της Ερυθραίας εγγυάται την ελευθερία της σκέψης, της συνείδησης και των πεποιθήσεων⁸⁹, η εθνική νομοθεσία δεν αναγνωρίζει το δικαίωμα άρνησης εκπλήρωσης των στρατιωτικών υποχρεώσεων για συνειδησιακούς λόγους⁹⁰. Εξάλλου, για

⁸⁵ Guy Goodwin-Gill και Jane McAdam, *The Refugee in International Law*, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 80, σελίδα 111. Κατά το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου τα μέτρα είναι ευλόγως αναγκαία σε μια δημοκρατική κοινωνία όταν «δικαιολογούνται από επιτακτική κοινωνική ανάγκη και ειδικότερα όταν είναι ανάλογα του επιδιωκόμενου θεμιτού σκοπού». Βλέπε, για παράδειγμα, *Beldjoudi κατά Γαλλίας*, 12083/86, 26.2.1992 στη διεύθυνση <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4029f4bc4.html>.

Στην υπόθεση *Yeo-Bum Yoon και Myung-Jin Choi κατά Δημοκρατίας της Κορέας*, CCPR/C/88/D/1321-1322/2004, 23.1.2007 (βλέπε σε: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/48abd57dd.html> (εφεξής «Yeo-Bum Yoon»), η Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ έκρινε ότι οι περιορισμοί του δικαιώματος έκφρασης των θρησκευτικών απόψεων πρέπει να «προβλέπονται στο νόμο και να είναι αναγκαίοι για την προστασία της δημόσιας ασφάλειας, τάξης, υγείας ή των ηθών ή των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών των άλλων».

⁸⁶ Εγχειρίδιο της Υπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 44, παραγράφους 170-173. Βλέπε επίσης *Yeo-Bum Yoon*, ανωτέρω υποσημείωση 85, όπου η Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ έκρινε ότι, ελλείψει εναλλακτικής στρατιωτικής θητείας, υπό την απειλή των ποινικών κυρώσεων και της φυλάκισης, η Δημοκρατία της Κορέας προσέβαλε το δικαίωμα του προσφεύγοντα που προστατεύει το άρθρο 18 του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα (ελευθερία σκέψης, συνείδησης και θρησκείας).

⁸⁷ Εγχειρίδιο της Υπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, ανωτέρω υποσημείωση 44, παράγραφος 169. Βλέπε επίσης Guy Goodwin-Gill και Jane McAdam, *The Refugee in International Law*, ανωτέρω υποσημείωση 80, σελίδα 112.

⁸⁸ Σε μια πρόσφατη περίπτωση, το Δικαστήριο Επανεξέτασης Υποθέσεων Προσφύγων της Αυστραλίας έκρινε ότι υπέμεινε σοβαρή βλάβη που συνιστά δίωξη για λόγους θρησκείας ο Μάρτυρας του Ιεχωβά που αρνήθηκε να υπηρετήσει τη στρατιωτική του θητεία στο Λίβανο επικαλούμενος συνειδησιακούς λόγους που στηρίζονταν στις θρησκευτικές του πεποιθήσεις, και συνεπεία αυτής της στάσης του διατάχθηκε η κράτησή του και υπέστη κακομεταχείριση. Βλέπε *RRT Case No. 071370063* [2007] RRTA 118, 27.6.2007 σε: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/47f396722.html>. Βλέπε επίσης *RRT Case No. 071843748* [2008] RRTA 37, 20.2.2008 σε: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/482052062.html>, όπου το Δικαστήριο έκρινε ότι ένας Χριστιανός από τη Νότια Κορέα αντιμετώπιζε πραγματικό κίνδυνο δίωξης λόγω της θρησκείας του αρνούμενος να υπηρετήσει την υποχρεωτική στρατιωτική θητεία για συνειδησιακούς λόγους. Το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι παρότι ο νόμος που ρυθμίζει την υποχρεωτική θητεία ήταν «γενικής εφαρμογής και δεν καθιέρωνε διακρίσεις», είχε ως έμμεσο αποτέλεσμα τη διακριτική μεταχείριση του προσφεύγοντα λόγω της θρησκείας. Μεταξύ των στοιχείων που ελήφθησαν υπόψη συγκαταλέγονται η παράλειψη νομοθετικής πρόβλεψης ανώτατου αριθμού προσκλήσεων για να παρουσιαστεί ο υπόχρεος στράτευσης να υπηρετήσει στις ένοπλες δυνάμεις ή της κατ' ανώτατον όριον τιμωρίας της τριετούς φυλάκισης για ανυποταξία καθώς και η παράλειψη θεσμοθέτησης της εναλλακτικής στρατιωτικής θητείας.

⁸⁹ Άρθρο 19 του Συντάγματος, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 7.

⁹⁰ US Department of State, *2008 Country Reports on Human Rights Practices*, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 4.

τους αντιρρησίες συνείδησης, συμπεριλαμβανομένων των Μαρτύρων του Ιεχωβά, δεν προβλέπεται εναλλακτική θητεία ή άλλος θεσμός υποκατάστασης της στρατιωτικής θητείας. Έτσι, οι Μάρτυρες του Ιεχωβά εκπληρώνουν τις στρατιωτικές τους υποχρεώσεις χωρίς να φέρουν όπλα⁹¹. Παρότι αναφέρεται η φυλάκιση των μελών άλλων θρησκευτικών ομάδων, συμπεριλαμβανομένων των μουσουλμάνων – που αντιπροσωπεύουν μια από τις τέσσερις επίσημες θρησκείες του κράτους –, λόγω της άρνησής τους να εκπληρώσουν τις στρατιωτικές τους υποχρεώσεις, οι Μάρτυρες του Ιεχωβά εξακολουθούν να υφίστανται αυστηρότερη μεταχείριση, όπως είναι για παράδειγμα η απόλυση από θέσεις εργασίας στο δημόσιο τομέα, η ανάκληση της άδειας της επιχείρησής τους, η έξωση από στέγη που παρέχουν κυβερνητικές δομές καθώς και η άρνηση χορήγησης δελτίων ταυτότητας, διαβατηρίων και θεωρήσεων εξόδου από τη χώρα⁹². Ενόψει των ανωτέρω, οι αντιρρησίες συνείδησης, και ιδιαίτερα οι Μάρτυρες του Ιεχωβά, μπορεί να διατρέχουν κίνδυνο δίωξης λόγω της θρησκείας τους, των αποδιδόμενων πολιτικών πεποιθήσεων ή της συμμετοχής τους σε ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα, όταν είναι ανυπότακτοι ή λιποτάκτες.

Περαιτέρω, οι γυναίκες που υπηρετούν στις ένοπλες δυνάμεις της χώρας υφίστανται συγκεκριμένη μορφή σεξουαλικής βίας. Ειδικότερα, αναφέρεται ότι οι γυναίκες που υπηρετούν τη στρατιωτική τους θητεία είναι θύματα σεξουαλικής παρενόχλησης και βίας, συμπεριλαμβανομένου του βιασμού⁹³. Αναφέρθηκαν επίσης περιπτώσεις γυναικών που κατήγγειλαν ότι εξαναγκάστηκαν να συνάψουν σεξουαλικές σχέσεις με διοικητές, υπό την απειλή της ανάθεσης βαρέων καθηκόντων, του διορισμού σε θέσεις ιδιαίτερης δυσκολίας και της άρνησης χορήγησης άδειας. Αναφέρεται ότι η άρνηση του θύματος να υποστεί σεξουαλική εκμετάλλευση και κακοποίηση τιμωρείται με κράτηση, βασανιστήρια και κακομεταχείριση, συμπεριλαμβανομένων της έκθεσης σε υπερβολική ζέστη και του περιορισμού των μερίδων των γευμάτων. Δεν υπάρχει αποτελεσματικός μηχανισμός για την επανόρθωση ή την προστασία των θυμάτων, εντός ή εκτός των στρατιωτικών δομών, ενώ οι δράστες παραμένουν συνήθως ατιμώρητοι. Οι γυναίκες, που εγκυμονούν λόγω πράξεων σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης, απολύονται από το στράτευμα αλλά κινδυνεύουν να υποστούν την εμπειρία του κοινωνικού εξοστρακισμού από τις οικογένειες και τις

⁹¹ WRITENET, *Eritrea: Challenges and Crisis of a New State*, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 74.

⁹² US Department of State, *2008 Country Reports on Human Rights Practices*, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 4.

⁹³ Βλέπε, για παράδειγμα HRW, *World Report 2009*, ανωτέρω υποσημείωση 8, US Department of State, *2008 Country Reports on Human Rights Practices*, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 4. Βλέπε επίσης Cecilia M. Bailliet, *Examining Sexual Violence in the Military within the Context of Eritrean Asylum Claims Presented in Norway*, *International Journal of Refugee Law*, 2007, Vol. 19, Τεύχος 3, σελίδες 471-510 (εφεξής «Bailliet, *Examining Sexual Violence in the Military*»).

κοινότητές τους ως ανύπαντρες μητέρες⁹⁴, με αποτέλεσμα συχνά να καταφεύγουν στην αυτοκτονία για να διαφύγουν από τον κύκλο της κακοποίησης⁹⁵. Ενόψει της βίας που υφίστανται οι γυναίκες στις τάξεις των ενόπλων δυνάμεων και των σοβαρών συνεπειών της, οι γυναίκες ανυπότακτες ή λιποτάκτες κινδυνεύουν να υποστούν δίωξη ως ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα⁹⁶.

Κίνδυνο δίωξης διατρέχουν και τα μέλη της οικογένειας και οι συγγενείς των ανυπότακτων και λιποτακτών λόγω της πρακτικής της υποκατάστασης που υπόχρεου στη στρατιωτική θητεία και / ή των τιμωρητικών προστίμων και της φυλάκισης. Επομένως, μπορεί να θεωρηθεί ότι αποτελούν ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα. Το 2005, η κυβέρνηση θέσπισε μέτρα για την αντιμετώπιση της εκτεταμένης ανυποταξίας και λιποταξίας, συμπεριλαμβανομένων της σύλληψης των μελών της οικογένειας, κυρίως των γονέων των παιδιών που δεν παρουσιάστηκαν το τελευταίο έτος της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο στρατόπεδο στρατιωτικής εκπαίδευσης Sawa ή που δεν παρουσιάστηκαν για την εκπλήρωση της στρατιωτικής τους θητείας⁹⁷, της επιβολής προστίμων στις οικογένειες των ανυπότακτων πολιτών⁹⁸, της αναγκαστικής στρατολόγησης μελών της οικο-

⁹⁴ AI, Eritrea: «You have no right to ask», ανωτέρω υποσημείωση 10 και Bailliet, *Examining Sexual Violence in the Military*, ανωτέρω υποσημείωση 93, pp. 471-510. Επιπλέον, στην Ερυθραία η άμβλωση είναι παράνομη. Βλέπε άρθρα 528 και επόμενα του Προσωρινού Ποινικού Κώδικα της Ερυθραίας, ανωτέρω υποσημείωση 71.

⁹⁵ Bailliet, *Examining Sexual Violence in the Military*, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 93, pp. 471-510.

⁹⁶ Βλέπε Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, *Κατευθυντήριες Οδηγίες για τη δίωξη λόγω γένους στο πλαίσιο εφαρμογής του άρθρου 1 Α (2) της Σύμβασης του 1951 και / ή του Πρωτοκόλλου του 1967 για το Καθεστώς των Προσφύγων*, ανωτέρω υποσημείωση 45 και τις *Κατευθυντήριες Οδηγίες της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες για τη συμμετοχή σε ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα στα πλαίσια του άρθρου 1Α (2) της Σύμβασης του 1951 και / ή του Πρωτοκόλλου του 1967 για το Καθεστώς των Προσφύγων*, 7.5.2002 (<http://www.unhcr.org/refworld/docid/3d36f23f4.html>) (εφεξής «Κατευθυντήριες Οδηγίες της Ύπατης Αρμοστείας για τη Συμμετοχή σε Ιδιαίτερη Κοινωνική Ομάδα»).

Στην υπόθεση *VSAI v. Minister for Immigration and Multicultural and Indigenous Affairs* [2004] FCA 1602, 8.12.2004 (<http://www.unhcr.org/refworld/docid/48abd57d0.html>) το Ομοσπονδιακό Δικαστήριο της Αυστραλίας απεφάνθη ότι το Δικαστήριο Επανεξέτασης των Υποθέσεων Προσφύγων έσφαλε κρίνοντας ότι η συχνότητα του βιασμού και της σεξουαλικής κακοποίησης των ανυπότακτων γυναικών από αξιωματικούς των ενόπλων δυνάμεων της Ερυθραίας δεν συνέβαινε σε επαρκή κλίμακα ώστε να συνιστά δίωξη. Περαιτέρω, έκρινε ότι το Δικαστήριο έσφαλε παραλείποντας να ρωτήσει εάν ήταν αποτέλεσμα δόλου ή προμελέτης ο βιασμός, η σεξουαλική κακοποίηση και η γονιμοποίηση των γυναικών από μέλη των ενόπλων δυνάμεων (που αποδεικνύονταν επαρκώς), κίνδυνος τον οποίο δεν μπορεί να αναμένεται από την προσφεύγουσα να ανεχθεί. Εν τέλει, το Δικαστήριο αναγνώρισε ότι οι «ανυπότακτες γυναίκες» από την Ερυθραία αποτελούν ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα κατά την έννοια του άρθρου 1Α (2) της Σύμβασης του 1951.

⁹⁷ Διεθνής Αμνηστία, *Eritrea: over 500 parents of conscripts arrested*, AFR 64/015/2006, 21 Δεκεμβρίου 2006, βλέπε σε: <http://www.amnestyusa.org/document.php?lang=e&id=ENGAFR640152006>. Βλέπε επίσης, HRW, *Human Rights Watch World Report 2007 – Eritrea*, 11.1.2007, σε <http://www.unhcr.org/refworld/docid/45aca29eb.html>, IRB, *Eritrea: Military Service*, ανωτέρω υποσημείωση 25, Διεθνής Αμνηστία, *Amnesty International Report 2008 - Eritrea*, 28.5.2008 (σε <http://www.unhcr.org/refworld/docid/483e27893c.html>) (εφεξής «AI Report 2008»).

⁹⁸ HRW, *World Report 2009*, ανωτέρω υποσημείωση 8. Αναφέρεται ότι από το 2005 το πρόστιμο που επιβάλλεται στις οικογένειες των ανυπότακτων ανέρχεται τουλάχιστον στο ποσό των 50.000 Nakfa (3.300 δολάρια ΗΠΑ). Το ποσό αυτό είναι δεκαπλάσιο του προβλεπόμενου από τη Νομοθεσία περί Στρατολογίας, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 49, (3.000 Bir / 4600 Nakfa είναι το ποσό που προβλέπεται ως πρόστιμο για τους ανυπότακτους ενώ καμιά διάταξη της νομοθεσίας δεν προβλέπει ευθύνη αντιπροσώπου για τις περιπτώσεις της ανυποταξίας. Βλέπε άρθρα 6 και 9 του Νόμου).

γένειας, κυρίως του πατέρα του ανυπότακτου⁹⁹, και της ανάκλησης των εμπορικών αδειών και των αδειών λειτουργίας επιχειρήσεων που έχουν χορηγηθεί στα μέλη της οικογένειας του ανυπότακτου/ λιποτάκτη¹⁰⁰.

Αναφέρεται επίσης ότι οι αρχές δεν χορηγούν θεωρήσεις εξόδου από τη χώρα σε πολίτες στρατεύσιμης ηλικίας. Ειδικότερα, αρνούνται συστηματικά την έκδοση θεώρησης εξόδου σε άνδρες ηλικίας έως 54 ετών, ανεξάρτητα από την εκπλήρωση των στρατιωτικών τους υποχρεώσεων, και σε γυναίκες ηλικίας μικρότερης των 47 ετών¹⁰¹ καθώς και σε φοιτητές που επιθυμούν να σπουδάσουν στο εξωτερικό¹⁰². Οι πολίτες της Ερυθραίας που πλησιάζουν ή έχουν την ηλικία στράτευσης και αναχωρούν από την πατρίδα τους παράνομα κινδυνεύουν να υποστούν διώξεις όταν επιστρέψουν γιατί εκλαμβάνονται ως ανυπότακτοι ή λιποτάκτες. Τούτο ισχύει και για όσους έχουν εκπληρώσει τις στρατιωτικές τους υποχρεώσεις ή έχουν αποστρατευθεί, αφού όλοι οι πολίτες στρατεύσιμης ηλικίας υποχρεούνται να υπηρετούν στις ένοπλες δυνάμεις της χώρας και επομένως μπορεί οποτεδήποτε να κληθούν ως έφεδροι.

(β) Πολιτικοί αντιφρονούντες και επικριτές της κυβέρνησης

(i) Μέλη πολιτικών ομάδων της αντιπολίτευσης και διαφωνούντες

Το υιοθετηθέν, αλλά μη εφαρμοζόμενο, Σύνταγμα της Ερυθραίας εγγυάται σε κάθε πολίτη το δικαίωμα να ιδρύει οργάνωση για πολιτικούς σκοπούς¹⁰³. Ωστόσο, το μόνο εγκεκριμένο πολιτι-

⁹⁹ HRW, *World Report 2008 - Eritrea*, 31.1. 2008 (<http://www.unhcr.org/refworld/docid/47a87c0141.html>). Βλέπε επίσης Awate.com, *Thousands of Eritrean Parents Arrested in the Southern Region; Government also targets young females*, 17.7.2005 (http://www.awate.com/artman/publish/article_4186.shtml).

Από τις συνεντεύξεις για τον καθορισμό του καθεστώτος του πρόσφυγα που διεξήγαγε η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες το 2008 με λιποτάκτες από την Ερυθραία ενημερώθηκε ότι οι γονείς (πατέρας ή μητέρα) κρατούνται και / ή ανακρίνονται κάθε φορά που λιποτακτεί κάποιο μέλος του στενού οικογενειακού περιβάλλοντός τους.

¹⁰⁰ Πληροφορία της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες από τις συνεντεύξεις για τον καθορισμό του καθεστώτος του πρόσφυγα.

¹⁰¹ Mail & Guardian Online, *In Eritrea young frustrated by long service*, 18.7.2008, (<http://www.mg.co.za/article/2008-07-18-in-eritrea-youth-frustrated-by-long-service>).

Βλέπε επίσης απόφαση του Ηνωμένου Βασιλείου για τη χορήγηση θεωρήσεων εξόδου στους στρατιώτες: *IN (Draft evaders – evidence of risk)*, ανωτέρω υποσημείωση 78.

Σημειώνεται ότι η ηλικία των πολιτών στους οποίους δεν χορηγούνται θεωρήσεις εξόδου δεν συμπίπτει με το ανώτατο όριο ηλικίας για την εκπλήρωση της υποχρεωτικής στρατιωτικής θητείας, ιδίως στην περίπτωση των γυναικών. Το 2006, οι αρχές άρχισαν να αρνούνται τη χορήγηση θεωρήσεων εξόδου σε νεαρά παιδιά, ηλικίας μόλις έντεκα χρονών, με το σκεπτικό ότι πλησίαζαν στην ηλικία που όφειλαν να παρουσιαστούν στις ένοπλες δυνάμεις για να υπηρετήσουν τη στρατιωτική θητεία. Περαιτέρω, εφάρμοσαν την ίδια πρακτική και σε παιδιά ηλικίας μόλις πέντε ετών, με το επιπλέον επιχείρημα ότι οι εξόριστοι γονείς τους δεν είχαν καταβάλει τον απαιτούμενο φόρο εισοδήματος της τάξης του 2% που υποχρεούνται να πληρώνουν οι πολίτες της χώρας που διαμένουν στο εξωτερικό. Βλέπε US Department of State, *2008 Country Reports on Human Rights Practices*, ανωτέρω υποσημείωση 4.

¹⁰² Βλέπε, US Department of State, *2008 Country Reports on Human Rights Practices*, ανωτέρω υποσημείωση 4.

¹⁰³ Άρθρο 19 του Συντάγματος, βλέπε ανωτέρω υποσημείωση 7. Το άρθρο 14 ορίζει ότι ουδείς υφίσταται διακρίσεις λόγω των πολιτικών του απόψεων.

κό κόμμα είναι το Λαϊκό Μέτωπο για τη Δημοκρατία και τη Δικαιοσύνη (People's Front for Democracy and Justice), που ανέλαβε την εξουσία με δημοψήφισμα το 1993¹⁰⁴. Έτσι, από τα τέλη του 2004 εκδιώχθηκαν οι ομάδες της αντιπολίτευσης, που λειτουργούν πλέον μόνον εκτός της χώρας¹⁰⁵.

Οι περισσότερες ομάδες της αντιπολίτευσης που δραστηριοποιούνται στο εξωτερικό έχουν τη βάση τους στα γειτονικά κράτη, στην Αιθιοπία και στο Σουδάν, και είναι διασπασμένες σε δύο πολιτικούς σχηματισμούς: (i) στο Δημοκρατικό Κόμμα Democratic Party), που έχει κοινούς στόχους με δύο παλαιότερα κόμματα [(Το Μέτωπο για την Απελευθέρωση της Ερυθραίας – Eritrean Liberation Front) και το Επαναστατικό Συμβούλιο του Μετώπου για την Απελευθέρωση της Ερυθραίας (Eritrean Liberation Front-Revolutionary Council, που αποσχίστηκε από το Μέτωπο για την Απελευθέρωση της Ερυθραίας)] και (ii) στην Εθνική Συμμαχία της Ερυθραίας (Eritrean National Alliance), μια οργάνωση-ομπρέλα στην οποία συμμετέχουν πολλές και ποικίλες ομάδες της αντιπολίτευσης¹⁰⁶. Ορισμένες από αυτές τις ομάδες μεταδίδουν στην Ερυθραία μέσω δορυφόρου ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές εκπομπές και διατηρούν ενεργές ιστοσελίδες με δριμεία κριτική κατά της κυβέρνησης της χώρας¹⁰⁷.

Όμως, το 2006, η αποκατάσταση των διπλωματικών σχέσεων Ερυθραίας – Σουδάν¹⁰⁸ και η δέσμευση της Σουδανικής Κυβέρνησης να απαγορεύσει τη λειτουργία των αντιπολιτευτικών ομάδων της Ερυθραίας στο έδαφός της περιόρισαν τη δυνατότητα της επιχειρησιακής δράσης των ομάδων των πολιτικών αντιφρονούντων¹⁰⁹. Αναφέρεται ότι έκτοτε το Σουδάν παρέχει πληροφορίες στην Ερυθραία για τις στρατιωτικές βάσεις που διατηρούν ομάδες της αντιπολίτευσης στο έδαφός του, για τους πολιτικούς αντιφρονούντες και για τον τύπο της βοήθειας που παρείχε στο

¹⁰⁴ Βλέπε US Department of State, *2008 Country Reports on Human Rights Practices*, ανωτέρω υποσημείωση 4. Βλέπε επίσης, The Economist Intelligence Unit, *Eritrea Country Profile 2008*.

¹⁰⁵ The Economist Intelligence Unit, *Eritrea Country Profile 2008*.

¹⁰⁶ Economist Intelligence Unit, *Eritrea Country Profile 2008*. Για περισσότερες πληροφορίες για την αντιπολίτευση και τις ομάδες της διασποράς βλέπε στους ιστοτόπους του Συμβουλίου του Επαναστατικού Μετώπου για την Απελευθέρωση της Ερυθραίας (Eritrean Liberation Front - Revolutionary Council ELF-RC): www.awate.com/http://www.nharnet.com, του Απελευθερωτικού Μετώπου της Ερυθραίας (Eritrean Liberation Front – ELF): www.awate.com/http://www.omaal.net, της Εθνικής Συμμαχίας της Ερυθραίας (Eritrean National Alliance): <http://www.erit-alliance.com/Info/organstruct.asp>. Βλέπε επίσης UK Home Office, *2008 COI Report*, ανωτέρω υποσημείωση 59.

¹⁰⁷ UK Home Office, *2008 COI Report*, ανωτέρω υποσημείωση 59. AllAfrica.com, *Eritrea: Opposition Launches Satellite TV against President*, 28.2.2008, βλέπε σε: <http://allafrica.com/stories/200802281127.html>.

¹⁰⁸ Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, *UNHCR Global Report 2006 – Sudan-Chad Situation*, Ιούνιος 2007, βλέπε σε: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/466d20a32.html>.

¹⁰⁹ Sudan Tribune, *Eritrean opposition groups call on Sudan to lift imposed ban*, 9.6.2008, βλέπε <http://www.sudantribune.com/spip.php?article27455>. Αναφέρεται ότι το Σουδάν δεν επέτρεψε σε αυτές τις ομάδες να συνεδριάσουν στο έδαφός του. Βλέπε Sudan Tribune, *Eastern Sudan Peace Agreement*, σε: http://www.sd.undp.org/doc/Eastern_States_Peace_Agreement.pdf.

παρελθόν στις αντιπολιτευτικές ομάδες της Ερυθραίας¹¹⁰. Λίγο αργότερα σταμάτησε η λειτουργία του ραδιοφωνικού σταθμού της αντιπολίτευσης Al Sharq, που εξέπεμπε από το Χαρτούμ¹¹¹.

Τον Σεπτέμβριο του 2001 συνελήφθησαν έντεκα υπουργοί του Λαϊκού Μετώπου για τη Δημοκρατία και τη Δικαιοσύνη και τέσσερις πρώην αρχηγοί ενός ανεξάρτητου κινήματος, γνωστού ως «Ομάδα των Δεκαπέντε» (G15), όταν απηύθυναν δημοσίως έκκληση για δημοκρατικές μεταρρυθμίσεις, συμπεριλαμβανομένων της εφαρμογής του Συντάγματος και της διεξαγωγής εκλογών¹¹². Αναφέρεται ότι μετήχθησαν στο συγκρότημα των φυλακών Eiraeiro, όπου υπέστησαν βασανιστήρια και κακομεταχείριση¹¹³ κρατούμενοι στην απομόνωση χωρίς να τους παρασχεθεί η δυνατότητα να επικοινωνήσουν με τους συγγενείς τους¹¹⁴. Αναφέρεται επίσης ότι τουλάχιστον εννέα εξ αυτών αποβίωσαν διαρκούς της κράτησης ενώ εξακολουθούν να κρατούνται άλλοι τέσσερις χωρίς να έχουν απαγγελθεί σε βάρος τους κατηγορίες¹¹⁵. Περαιτέρω, αναφέρονται συλλήψεις και κρατήσεις για πολιτικούς λόγους¹¹⁶, συμπεριλαμβανομένου του Στρατηγού Ogbe Abraha, πρώην Αρχηγού των Ενόπλων Δυνάμεων της χώρας, που φέρεται ότι αποβίωσε ενόσω εκρατείτο λόγω των απάνθρωπων συνθηκών κράτησης και της άρνησης παροχής ιατρικής θεραπείας¹¹⁷.

Ενόψει της πολιτικής της καταστολής που οδήγησε, μεταξύ άλλων, στη σύλληψη και κράτηση μελών της «Ομάδας των Δεκαπέντε» και στην απαγόρευση λειτουργίας όλων των ιδιωτικών εφημερίδων και λαμβάνοντας υπόψη τις μεταγενέστερες συλλήψεις για πολιτικούς λόγους, τα μέλη ή τα πρόσωπα που σχετίζονται ή θεωρείται ότι συνδέονται με πολιτικές ομάδες της αντιπο-

¹¹⁰ Σύμφωνα με πληροφορίες, που αδυνατεί να επιβεβαιώσει η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, το Σουδάν επέτρεψε την απαγωγή πολιτών της Ερυθραίας που διαπράχθηκαν στο έδαφός του από τις υπηρεσίες πληροφοριών της Ερυθραίας.

Βλέπε, για παράδειγμα, Sudan Tribune, *Eritrea reportedly abducting 4.000 Eritreans from Sudan*, 26.12.2007, σε: <http://www.sudantribune.com/spip.php?article25321>.

Βλέπε επίσης Sudan Tribune, *Asmara and Khartoum accused of deporting Eritrean from Sudan*, 11.12.2007, σε: <http://www.sudantribune.com/spip.php?article25120>.

¹¹¹ Awate.com, *Restricting the opposition's influence*, 26.11.2006, βλέπε σε:

<http://www.awate.com/portal/content/view/4398/19/>.

¹¹² US Department of State, *Background Note on Eritrea*, Απρίλιος 2008, βλέπε σε:

<http://www.state.gov/r/pa/ei/bgn/2854.htm>.

¹¹³ UK Home Office, *2008 COI Report*, ανωτέρω υποσημείωση 59, παράγραφος 6.06.

¹¹⁴ UK Home Office, *2008 COI Report*, ανωτέρω υποσημείωση 59, παράγραφος 6.06.

¹¹⁵ UK Home Office, *2008 COI Report*, ανωτέρω υποσημείωση 59. Αναφέρεται ότι κάποιοι κατηγορήθηκαν για προδοσία αλλά δεν έχει ασκηθεί ακόμη σε βάρος τους ποινική δίωξη. Βλέπε επίσης AI Report 2008, ανωτέρω υποσημείωση 97 και US Department of State, *2008 Country Reports on Human Rights Practice*, ανωτέρω υποσημείωση 4.

¹¹⁶ Σύμφωνα με Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ, *The right to freedom of opinion and expression: report of the Special Rapporteur, Ambeyi Ligabo: addendum*, A/HRC/4/27/Add.1, 26.3.2007, παράγραφος (http://ap.ohchr.org/documents/dpage_e.aspx?c=61&su=69), στη φυλακή Eiraeiro έχουν μεταχθεί περίπου 65 πολιτικοί κρατούμενοι, συμπεριλαμβανομένων πρώην υπουργών, υψηλόβαθμων πολιτικών και στρατιωτικών αξιωματούχων, μελών της αντιπολίτευσης και δημοσιογράφων, που συνελήφθησαν στην πλειοψηφία τους μετά τις διαμαρτυρίες Σεπτεμβρίου 2001. Κατά το χρόνο δημοσίευσης της έκθεσης, δεν είχαν απαγγελθεί κατηγορίες σε βάρος των κρατούμενων. Αναφέρθηκαν και άλλες πολιτικά υποκινούμενες συλλήψεις. βλέπε AI Report 2008, υποσημείωση 97.

¹¹⁷ AI Report 2008, υποσημείωση 97.

λίτευσης καθώς και οι πολιτικοί αντιφρονούντες ή τα πρόσωπα που εκλαμβάνονται ως πολιτικοί αντιφρονούντες μπορεί να έχουν βάσιμο και δικαιολογημένο φόβο δίωξης λόγω των πολιτικών τους πεποιθήσεων¹¹⁸.

(ii) Δημοσιογράφοι και άλλοι επαγγελματίες των μέσων ενημέρωσης

Το Σύνταγμα εγγυάται την ελευθερία του λόγου και της έκφρασης, συμπεριλαμβανομένης της ελευθερίας του τύπου και των άλλων μέσων μαζικής ενημέρωσης¹¹⁹. Κατά παρέκκλιση των σχετικών διατάξεων, το Σεπτέμβριο του 2001 η κυβέρνηση απαγόρευσε τη λειτουργία όλων των ιδιωτικών εφημερίδων και μέσων μαζικής ενημέρωσης επικαλούμενη λόγους εθνικής ασφάλειας¹²⁰. Μετά την καταστολή της ελευθερίας των ανεξάρτητων μέσων μαζικής ενημέρωσης, μέλη της Εθνικής Συνέλευσης δημοσίευσαν κριτικές αντιπολιτευτικές απόψεις που προκάλεσαν τη σύλληψη και την κράτηση πολλών δημοσιογράφων¹²¹. Το 2008, οι αρχές επέτρεπαν μόνο σε τρεις δημοσιογράφους, που αντιπροσώπευαν διεθνή ειδησεογραφικά πρακτορεία (AFP, Reuters, Al-Jazeera) να εργάζονται στη χώρα. Ωστόσο, οι συνθήκες εργασίας τους είναι αντίξοες αφού συχνά αδυνατούν να μεταδίδουν τις ειδήσεις στα μέσα μαζικής ενημέρωσης για τα οποία εργάζονται¹²². Σπανίως πωλούνται εφημερίδες που εκδίδονται στο εξωτερικό ενώ απαγορεύεται η εισαγωγή τους στη χώρα¹²³. Η Ερυθραία είναι η τελευταία χώρα της Αφρικής που επέτρεψε την

¹¹⁸ Αρκετά εθνικά δικαστήρια αναγνώρισαν ότι διατρέχουν κίνδυνο δίωξης στην περίπτωση επιστροφής τους στην Ερυθραία οι πραγματικοί ή εκλαμβανόμενοι πολιτικοί αντιφρονούντες. Βλέπε, για παράδειγμα, *RRT Case No. 0806040* [2008] RRTA 431, 20.11.2008 (Δικαστήριο Επανεξέτασης Υποθέσεων Προσφύγων της Αυστραλίας) σε: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/498c49aa2.html>. Το Δικαστήριο έκρινε ότι η προσφεύγουσα εξέφραζε βάσιμο και δικαιολογημένο φόβο δίωξης λόγω των πολιτικών της πεποιθήσεων. Διαπίστωσε ότι η παράνομη αναχώρησή της από την Ερυθραία, η αίτησή της για την αναγνώριση του καθεστώτος του πρόσφυγα, η κριτική που άσκησε στην κυβέρνηση της Ερυθραίας και το οικογενειακό της περιβάλλον / υπόβαθρο είχαν προσελκύσει και θα συνεχίσουν να προσελκύουν το αρνητικό ενδιαφέρον των αρχών της χώρας της. Από τις διαθέσιμες πληροφορίες για τη χώρα καταγωγής της προκύπτει ότι η κυβέρνηση της Ερυθραίας δεν ανέχεται τους πολιτικούς αντιφρονούντες (πραγματικούς ή εκλαμβανόμενους) και ότι δεν διαθέτουν μέσα άμυνας οι πολίτες που στοχοποιούν οι αρχές.

¹¹⁹ Άρθρο 19 του Συντάγματος, ανωτέρω υποσημείωση 7.

¹²⁰ Επιτροπή του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, *Promotion and protection of human rights: human rights defenders: report: addendum/submitted by the Special Representative of the Secretary-General on Human Rights Defenders, Hina Jilani*, E/CN.4/2006/95/Add.5, 6.3.2006, παράγραφος 563 (εφεξής «Επιτροπή του ΟΗΕ για Δικαιώματα του Ανθρώπου, *Promotion and protection of human rights defenders*») (http://ap.ohchr.org/documents/dpage_e.aspx?c=61&su=69).

Ο Νόμος περί Τύπου No. 90/1996 της Ερυθραίας (<http://www.unhcr.org/refworld/docid/48512e992.html>), 10.6.1996 παρέχει το νομικό πλαίσιο για τους δημοσιογράφους και φορείς των μέσων μαζικής ενημέρωσης. Παραβιάζουν την εθνική νομοθεσία περί τύπου κάθε δόλια αναφορά ψευδών γεγονότων αλλά και κάθε πληροφορία που θεωρείται αντίθετη με το εθνικό ή το δημόσιο συμφέρον ή που μπορεί προκαλέσει κοινωνική διχόνοια και διχασμό.

¹²¹ Το 2004, εκδιώχθηκε από την Ερυθραία ο ανταποκριτής του BBC, βλέπε *BBC Country Profile Eritrea*, ανωτέρω υποσημείωση 3. Βλέπε επίσης Committee to Protect Journalists, *Attacks on Press in 2001 – Eritrea*, Φεβρουάριος 2002, σε: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/47c5662223.html>. Βλέπε επίσης Jonah Fisher, *Quick exit: BBC expelled from Eritrea*, BBC, 10.9. 2004, σε: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/3644630.stm>.

¹²² US Department of State, *2008 Country Reports on Human Rights Practices*, ανωτέρω υποσημείωση 4.

¹²³ Freedom House, *Freedom of the Press 2008 – Eritrea*, 29.4.2008, (βλέπε σε: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4871f60124.html>). Επιπλέον, το 2003, η κυβέρνηση απαγόρευσε την πρόσβα-

πρόσβαση στο τοπικό διαδίκτυο, ενώ αναφέρεται ότι οι συνδέσεις είναι περιορισμένες, αναξιόπιστες ή αντικείμενο λογοκρισίας¹²⁴.

Αναφέρεται ότι το Νοέμβριο του 2006 η κυβέρνηση κάλεσε για ανάκριση δημοσιογράφους και άλλους επαγγελματίες που εργάζονταν σε κρατικά μέσα μαζικής ενημέρωσης χωρίς να τους παράσχει εξηγήσεις για τις κατηγορίες που τους βάρυναν. Σύμφωνα με πληροφορίες συνελήφθησαν τουλάχιστον εννέα εργαζόμενοι στα κρατικά μέσα μαζικής ενημέρωσης¹²⁵.

Μετά τις μεγάλες επιχειρήσεις που διεξήγαγε η αστυνομία το 2001 και λόγω της καταστολής των ιδιωτικών μέσων μαζικής ενημέρωσης, συμπεριλαμβανομένου του τύπου, και των αντιφρονούντων δημοσιογράφων έχει περιοριστεί σημαντικά η ελευθερία του τύπου. Η Ερυθραία κατατάσσεται σήμερα στην τελευταία θέση του παγκόσμιου καταλόγου για την ελευθερία του τύπου που τηρεί η οργάνωση «Δημοσιογράφοι Χωρίς Σύνορα»¹²⁶. Οι δημοσιογράφοι που διαφωνούν ή θεωρείται ότι διαφωνούν με τις κυβερνητικές θέσεις ή μεταδίδουν ειδήσεις για τις δραστηριότητες των ομάδων της αντιπολίτευσης διατρέχουν υψηλό κίνδυνο σύλληψης και κράτησης και επομένως μπορεί να εκφράζουν βάσιμο και δικαιολογημένο φόβο δίωξης λόγω των (αποδιδόμενων) πολιτικών τους πεποιθήσεων.

(iii) Συνδικαλιστές και υποστηρικτές των δικαιωμάτων εργασίας

Παρότι το Σύνταγμα εγγυάται την ελευθερία του συνέρχεσθαι, στην Ερυθραία απαγορεύεται η λειτουργία μη κυβερνητικών πολιτικών, κοινωνικών και αστικών οργανώσεων ενώ για κάθε συγκέντρωση πλέον των επτά προσώπων απαιτείται προηγούμενη άδεια της κυβέρνησης¹²⁷. Πα-

ση στα κέντρα πληροφοριών της Αποστολής του ΟΗΕ για την Ερυθραία και την Αιθιοπία (UNMEE) τοποθετώντας φρουρούς στα γραφεία. Βλέπε UN Commission on Human Rights, *Promotion and Protection of human rights defenders*, ανωτέρω υποσημείωση 120, παράγραφος 564.

¹²⁴ UN Commission for Africa, *Eritrea Internet Connectivity*

(http://www.uneca.org/aisi/nici/country_profiles/Eritrea/erinter.htm).

Βλέπε επίσης, Παγκόσμια Τράπεζα, *Eritrea Country Brief*, Απρίλιος 2008,

(<http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/COUNTRIES/AFRICAEXT/ERITREAEXT/0,,menuPK:351396~pagePK:141132~piPK:141107~theSitePK:351386,00.html>).

Αναφέρεται επίσης ότι το 2004, η κυβέρνηση άρχισε να εποπτεύει όλα τα internet cafes. Βλέπε UN Commission on Human Rights, *Promotion and Protection of human rights defenders*, ανωτέρω υποσημείωση 120.

¹²⁵ Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ, *The right to freedom of opinion and expression: report of the Special Rapporteur, Ambeyi Ligabo: addendum*, A/HRC/4/27/Add.1, 26.3.2007, παράγραφος 225 (βλέπε σε http://ap.ohchr.org/documents/dpage_e.aspx?c=61&su=69).

¹²⁶ Reporters Without Borders, *Annual Report 2008 – Eritrea*, 13.2.2008 (βλέπε σε: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/47b418b215.html>). Αναφέρεται ότι, τον Οκτώβριο του 2008 είχαν «επιβεβαιωθεί» 18 περιπτώσεις κρατουμένων πολιτών της Ερυθραίας, δημοσιογράφων ή υπαλλήλων του Υπουργείου Πληροφοριών. Βλέπε Reporters without Borders, *State TV Journalist secretly sentenced in 2006 to five years of forced labor*, 30.10.2008, βλέπε <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4917f24117.html>.

¹²⁷ Το άρθρο 19 (4) του Συντάγματος, ανωτέρω υποσημείωση 7, εγγυάται σε όλους τους πολίτες το δικαίωμα της συνάθροισης και της ειρηνικής διαμαρτυρίας καθώς και της ίδρυσης οργανώσεων για «πολιτικούς, κοινωνικούς, οικονομικούς και πολιτισμικούς σκοπούς».

ρότι οι αρχηγοί των συνδικαλιστικών ενώσεων είναι κατά βάση κυβερνητικοί υπάλληλοι και, επομένως κατ' αρχήν επιτρέπεται η δράση των συνδικάτων, η κυβέρνηση δεν ενέκρινε το 2008 την ίδρυση συνδικαλιστικών ενώσεων¹²⁸. Περαιτέρω, λαμβάνοντας υπόψη τις προηγούμενες αυθαίρετες συλλήψεις και κρατήσεις, που υπέστησαν εξέχοντες συνδικαλιστές και υπερασπιστές των εργασιακών δικαιωμάτων¹²⁹, τα πρόσωπα που υπάγονται σε αυτήν την ομάδα κινδυνεύουν από διώξεις λόγω των (αποδιδόμενων) πολιτικών πεποιθήσεων.

(γ) Μέλη των μειονοτικών θρησκευτικών ομάδων

Παρότι το υιοθετηθέν, αλλά μη εφαρμοζόμενο, Σύνταγμα της Ερυθραίας εγγυάται την ελευθερία της θρησκείας¹³⁰, οι πολίτες αδυνατούν να ασκήσουν ανεμπόδιστα τα σχετικά δικαιώματά τους εκτός εάν ανήκουν στις τέσσερις αναγνωρισμένες θρησκείες της χώρας, δηλαδή στο Σουνιτικό Ισλάμ, στην Ορθόδοξη Εκκλησία της Ερυθραίας, στη Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία και στην Ευαγγελική Λουθηρανική Εκκλησία¹³¹.

Το 2002, η κυβέρνηση υποχρέωσε όλες τις θρησκευτικές ομάδες, πλην των τεσσάρων επίσημα αναγνωρισμένων, να κλείσουν τους χώρους όπου ασκούσαν τα λατρευτικά τους καθήκοντα και να εγγραφούν στο σχετικό μητρώο για να έχουν τη δυνατότητα να συνεχίσουν τις θρησκευτικές τους δραστηριότητες. Αυτή η πρόσκληση δεν επεκτάθηκε σε ορισμένες θρησκευτικές ομάδες, συ-

¹²⁸ US Department of State, *2008 Country Reports on Human Rights Practices*, ανωτέρω υποσημείωση 4.

¹²⁹ UN Commission on Human Rights, *Promotion and protection of human rights defenders*, ανωτέρω υποσημείωση 120, παράγραφοι 555, 558 και 561. Στις αρχές του 2005, συνελήφθησαν τρεις υψηλόβαθμοι συνδικαλιστές: αναφέρεται ότι ένας εξ αυτών είχε παροτρύνει τους εργαζόμενους σε εγκαταστάσεις της Coca-Cola να διαμαρτυρηθούν συλλογικά για την επιδείνωση του βιοτικού τους επιπέδου. Πιστεύεται ότι και οι τρεις παραμένουν κρατούμενοι χωρίς τη δυνατότητα να ενημερώσουν για την κατάστασή τους πρόσωπα που οικογενειακού ή φιλικού περιβάλλοντός τους. Βλέπε International Federation for Human Rights, *Observatory for the Protection of Human Rights Defenders Annual Report 2006 – Eritrea*, 14.3.2007 (<http://www.unhcr.org/refworld/docid/48747cd278.html>).

¹³⁰ Βλέπε άρθρα 14 και 19 του Συντάγματος, ανωτέρω υποσημείωση 7. Σύμφωνα με το άρθρο 14 (2) ουδείς υφίσταται διακριτική μεταχείριση λόγω της θρησκείας του. Το άρθρο 19 εγγυάται την ελευθερία της συνείδησης και θρησκείας.

¹³¹ US Department of State, *2008 Report on International Religious Freedom – Eritrea*, 19.9.2008 (<http://www.unhcr.org/refworld/docid/48d5cbb0e.html>) (εφεξής «US Department of State, 2008 Report on International Religious Freedom»). Βλέπε επίσης, US Commission on International Religious Freedom, *USCIRF Annual Report 2008 – Eritrea*, 1.5.2008 σε: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/48556998c.html> (εφεξής «USCIRF Annual Report 2008»). Δεν υπάρχουν επιβεβαιωμένα στοιχεία για μέγεθος των θρησκευτικών ομάδων της Ερυθραίας, αλλά περίπου το ήμισυ του πληθυσμού της χώρας είναι σουνίτες μουσουλμάνοι και περίπου 30% Ορθόδοξοι Χριστιανοί. Οι υπόλοιποι πολίτες είναι Ρωμαιοκαθολικοί, Προτεστάντες ενώ υπάρχουν λιγότεροι Αντβεντιστές της Έβδομης Ημέρας και Μάρτυρες του Ιεχωβά καθώς και μια μικρή ομάδα Μπαχάι. Περίπου 2% του πληθυσμού λατρεύει αυτόχθονες θρησκείες. Βλέπε, για παράδειγμα, US Library of Congress – Federal Research Division, *Country Profile - Eritrea*, Σεπτέμβριος 2005, (<http://lcweb2.loc.gov/frd/cs/profiles/Eritrea.pdf>). Σύμφωνα με την Επιτροπή του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα του Παιδιού, *Consideration of Reports submitted by States parties under article 44 of the Convention on the Rights of the Child: 2nd and 3rd periodic reports of States parties due in 2006: Eritrea*, CRC/C/ERI/3, 23.10.2007, (<http://www.unhcr.org/refworld/docid/474ae57a2.html>) (εφεξής «UN CRC, 2nd and 3rd periodic reports of States parties due in 2006: Eritrea») το παιδί, πριν συμπληρώσει το δεύτερο μήνα της ζωής του, πρέπει να καταχωρηθεί σε θεσμικό φορέα οιασδήποτε θρησκείας» (παράγραφος 55).

μπεριλαμβανομένων των Μαρτύρων του Ιεχωβά¹³². Φοβούμενες τα αντίποινα, κάποιες ομάδες δεν υπήχθησαν στη διαδικασία της καταχώρησης στο σχετικό μητρώο, όταν η κυβέρνηση απαίτησε τη δημοσιοποίηση των καταλόγων των μελών τους. Παρότι ολοκλήρωσαν τη διαδικασία εγγραφής στο σχετικό μητρώο, απαγορεύεται η δημόσια άσκηση των λατρευτικών καθηκόντων στους Μπαχάι, στους πιστούς της Ορθόδοξης Πρεσβυτεριανής Εκκλησίας και της Αποστολικής Εκκλησίας καθώς και στους Αντβεντιστές της Έβδομης Ημέρας¹³³.

Κατά την άσκηση των λατρευτικών τους καθηκόντων, οι πιστοί των μη καταχωρημένων θρησκειών κινδυνεύουν να υποστούν μέτρα τιμωρητικής φύσης, συμπεριλαμβανομένων της κατάσχεσης της εκκλησιαστικής περιουσίας, των συλλήψεων και των κρατήσεων, των βασανιστηρίων και άλλων μορφών κακομεταχείρισης που κάποιες φορές προκαλούν το θάνατο¹³⁴. Σε όλην τη χώρα, πολλοί οπαδοί μειονοτικών θρησκειών συλλαμβάνονται¹³⁵ και κρατούνται σε απάνθρωπες συνθήκες, χωρίς ενημέρωση των συγγενών τους, συχνά στα στρατόπεδα των ενόπλων δυνάμεων και στα κεντρικά γραφεία των αστυνομικών αρχών, χωρίς να απαγγέλλονται σε βάρος τους κατηγορίες ή να παραπέμπονται σε δίκη¹³⁶. Αναφέρεται ότι προϋπόθεση για την απόλυση των προαναφερόμενων κρατουμένων είναι η αποκήρυξη των θρησκευτικών τους πιστεύω και ότι για το σκοπό αυτόν οι δυνάμεις ασφαλείας χρησιμοποιούν βία που ενίοτε συνιστά βασανιστήρια¹³⁷. Αναφέρεται ότι συλλαμβάνονται και κρατούνται στους ίδιους χώρους με τους ενήλικες τα παιδιά που ανήκουν σε μη αναγνωρισμένες θρησκευτικές ομάδες¹³⁸. Επιπλέον,

¹³² USCIRF Annual Report 2008, ανωτέρω υποσημείωση 131.

¹³³ Minority Rights Group International, *State of the World's Minorities 2008 – Eritrea*, Μάρτιος 2008, βλέπε σε: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/48a7ead33c.html>.

¹³⁴ Βλέπε US Department of State, *2008 Country Reports on Human Rights Practices*, ανωτέρω υποσημείωση 4.

¹³⁵ AI Report 2008, ανωτέρω υποσημείωση 97.

¹³⁶ Persecution.org, *The dismantling of the Eritrean Orthodox Church*, 7.5.2008

(<http://www.persecution.org/suffering/newsdetail.php?newscode=7582>): Η Helena Berhane, τραγουδίστρια γκόσπελ και μέλος της εκκλησίας Rema κρατήθηκε στο στρατόπεδο Maï Serwa για δυόμισι χρόνια χωρίς να της παρασχεθεί η δυνατότητα να ενημερώσει για την κατάστασή της μέλη του συγγενικού ή φιλικού περιβάλλοντός της, να απαγγελθούν σε βάρος της κατηγορίες ή να παραπεμφθεί σε δίκη. Αφέθηκε ελεύθερη τον Οκτώβριο του 2006. Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς της ήσαν απάνθρωπες και εξευτελιστικές οι συνθήκες της κράτησής της σε μεταλλικό εμπορευματοκιβώτιο και υπέστη κατ' επανάληψη βασανιστήρια για να απαρνηθεί την πίστη της. Λόγω των ξυλοδαρμών εισήχθη τον Οκτώβριο του 2006 σε νοσοκομείο της Ασμάρα, όπου της συνεστήθη να χρησιμοποιεί αναπηρικό αμαξίδιο για να αντιμετωπίσει τα προβλήματα κινητικότητας που προκάλεσαν οι τραυματισμοί που υπέστη στα πόδια και στα πέλματα. Βλέπε, Amnesty International, *Helen Berhane – Eritrea*, 7.11.2006 σε http://www.amnesty.org.uk/actions_details.asp>ActionID=10 και Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ, *Report of the Special Rapporteur on Freedom of Religion or Belief, Asma Jahangir: addendum*, A/HRC/4/21/Add.1, 8.3.2007, παράγραφος 129 (διατίθεται στη http://ap.ohchr.org/documents/dpage_e.aspx?c=61&su=69) (εφεξής «2007 Report of the Special Rapporteur on Freedom of Religion or Belief»).

¹³⁷ USCIRF Annual Report 2008, ανωτέρω υποσημείωση 131. Βλέπε επίσης 2007 Report of the Special Rapporteur on Freedom of Religion or Belief, ανωτέρω υποσημείωση 136, παραγράφους 131-133 και Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ, *Report of the Special Rapporteur on Freedom of Religion or Belief, Asma Jahangir: addendum*, A/HRC/7/10/Add.1, 28.2.2008, παράγραφος 89 (http://ap.ohchr.org/documents/dpage_e.aspx?c=61&su=69) (εφεξής «2008 Report of the Special Rapporteur on Freedom of Religion or Belief»).

¹³⁸ AI Report 2008, ανωτέρω υποσημείωση 97. Βλέπε επίσης US Department of State, *2008 Report on Interna-*

κάποιες φορές απαγορεύεται στις ένοπλες δυνάμεις ή στους πολίτες που υπηρετούν τη στρατιωτική τους θητεία η λατρεία μιας εκ των τεσσάρων αναγνωρισμένων θρησκειών¹³⁹.

Οι αρχές στοχοποιούν ιδιαίτερα τους Μάρτυρες του Ιεχωβά. Κάποιοι πιστοί αυτής της θρησκείας κρατούνται για περισσότερο από δέκα χρόνια επειδή αρνούνται να υπηρετήσουν τη στρατιωτική τους θητεία¹⁴⁰ ενώ σε πολλούς δεν αναγνωρίζεται το δικαίωμα στην ιθαγένεια της χώρας, συμπεριλαμβανομένων της πρόσβασης στις δημόσιες υπηρεσίες και της χορήγησης διαβατηρίων, εθνικών δελτίων αστυνομικής ταυτότητας, επαγγελματικών αδειών και θεωρήσεων εξόδου από τη χώρα¹⁴¹.

Παρότι στην Ερυθραία δεν υπάρχει επίσημη θρησκεία, η κυβέρνηση διατηρεί παραδοσιακά στενούς δεσμούς με την Ορθόδοξη Εκκλησία. Όμως, αναφέρεται ότι τα τελευταία χρόνια μεταγόνονται στα στρατόπεδα των ενόπλων δυνάμεων οι αρχηγοί της Ορθόδοξης Εκκλησίας της Ερυθραίας, που στο παρελθόν εξαιρούνταν από την υποχρεωτική στράτευση¹⁴². Περαιτέρω, η απομάκρυνση, το 2005, του πατριάρχη Abune Antonios, που αναφέρεται ότι αντιτάχθηκε στην παρέμβαση του κράτους στα εκκλησιαστικά ζητήματα και η σύλληψη τριών ιερέων αναδεικνύουν ότι η κυβέρνηση δεν ανέχεται πλέον καμιά διαφωνία ή κριτική, ακόμη και όταν προέρχεται από αναγνωρισμένες θρησκευτικές ομάδες¹⁴³.

Φαίνεται ότι είναι διαδεδομένη και συστηματική η δίωξη που υφίστανται από τα κρατικά

tional Religious Freedom, ανωτέρω υποσημείωση 131, και UN CRC, *Convention on the Rights of the Child: concluding observations: Eritrea*, ανωτέρω υποσημείωση 61, παράγραφος 36. Αναφέρεται ότι το 2003 κρατήθηκαν σε μεταλλικά εμπορευματοκιβώτια 57 παιδιά, αγόρια και κορίτσια, χριστιανοί στο θρήσκευμα επειδή είχαν στην κατοχή τους βίβλους. Βλέπε Amnesty International, *Eritrea: 57 Christian girls and boys held in metal containers for possessing bibles*, 19.9.2003 (http://www.amnesty.org.uk/news_details.asp?NewsID=14897). Το Δεκέμβριο του 2007, φυλακίστηκαν και εν συνεχεία μετέχθησαν στο στρατόπεδο Wi'a 35 άνδρες, γυναίκες και παιδιά, μέλη της Αποστολικής Εκκλησίας.

¹³⁹ US Department of State, *2008 Report on International Religious Freedom*, ανωτέρω υποσημείωση 131.

¹⁴⁰ Βλέπε *2008 Report of the Special Rapporteur on Freedom of Religion or Belief*, ανωτέρω υποσημείωση 137, παράγραφος 94. Αναφέρεται ότι από τις 24.9.2004 τουλάχιστον τρεις Μάρτυρες του Ιεχωβά κρατούνται ως αντιρρησίες συνείδησης στη φυλακή Sawa. Το 2008, η κυβέρνηση συνέλαβε 19 Μάρτυρες του Ιεχωβά: βλέπε US Department of State, *2008 Country Reports on Human Rights Practices*, ανωτέρω υποσημείωση 4.

¹⁴¹ Christian Solidarity Worldwide, *Eritrea: Repression of religious freedom, torture and arbitrary detention*, 1.7.2007, βλέπε

http://www.online2.church123.com/attach.asp?clientURN=christiansolidarityworldwide&attachFileName=001ce79a6a106404529f57fd49f4de4e.attach&attachOriginalFileName=CSW_briefing_Eritrea_June_2007.pdf.

¹⁴² Persecution.org, *The dismantling of the Eritrean Orthodox Church*, 7.5.2008,

<http://www.persecution.org/suffering/newsdetail.php?newscode=7582>.

¹⁴³ BBC, *Eritrea church leader «dismissed»*, 26.8.2005, <http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/4187362.stm>. Cf. Compass Direct News, *Government announces «election» on new Orthodox patriarch*, 4.5.2007, (βλέπε σε: <http://www.compassdirect.org/en/display.php?page=news&length=long&lang=en&idelement=4870>) και

BBC, *Eritrea denies patriarch sacked*, 31.8.2005 (<http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/4201654.stm>). Αναφέρθηκε ότι το Φεβρουάριο του 2008 ο πατριάρχης Αντώνιος κρατείτο ήδη επί πεντάμηνο χωρίς να του παρασχεθεί το δικαίωμα να ενημερώσει για την κατάστασή του πρόσωπα που συγγενικού ή φιλικού περιβάλλοντός τους και ότι διέτρεχε σοβαρό κίνδυνο επειδή στερείτο την αναγκαία ιατρική φροντίδα ως διαβητικός. Βλέπε, *2008 Report of the Special Rapporteur on Freedom of Religion or Belief*, ανωτέρω υποσημείωση 137, παράγραφος 91.

όργανα οι μη αναγνωρισμένες θρησκευτικές μειονότητες, συμπεριλαμβανομένων των Πεντηκοστιανών, των Ευαγγελιστών και των Μαρτύρων του Ιεχωβά¹⁴⁴. Πολλές έννομες τάξεις έχουν αναγνωρίσει ότι συνιστούν δίωξη οι σοβαρές διακρίσεις που αντιμετωπίζουν οι θρησκευτικές μειονότητες στην Ερυθραία καθώς και ότι συνεχίζουν να στοχοποιούνται από τις κρατικές αρχές λόγω των θρησκευτικών τους πιστεύω¹⁴⁵. Παρότι σε αρκετές περιπτώσεις η θρησκεία αποτελεί το βασικό λόγο δίωξης, οι πολιτικές πεποιθήσεις συνδέονται πλέον όλο και συχνότερα με τα θρησκευτικά πιστεύω¹⁴⁶. Για παράδειγμα, μη-παραδοσιακές χριστιανικές ομάδες, όπως και μουσουλμάνοι εξτρεμιστές, εκλαμβάνονται ως απειλή για την εθνική ασφάλεια¹⁴⁷. Παρότι στο παρελθόν είχαν ξεσπάσει ήσσοнос σημασίας εξεγέρσεις κατά της κυβέρνησης της Ερυθραίας με πρωταγωνιστές ισλαμιστές μαχητές που είχαν τη βάση τους στο Σουδάν, πιστεύεται ότι οι δυνάμεις ασφαλείας διατάσσουν την κράτηση των ύποπτων μουσουλμάνων χωρίς την απαγγελία κατηγοριών κυρίως λόγω των πολιτικών τους θέσεων, συμπεριλαμβανομένης της κριτικής τους για τις αντι-ισλαμικές διακρίσεις ή της αντίθεσής τους στον αναγνωρισμένο από την κυβέρνηση αρχηγό της μουσουλμανικής κοινότητας, και όχι λόγω της υποστήριξης τους στις πράξεις βίας ή της συμμετοχής τους σε

¹⁴⁴ Το 2005, η κυβέρνηση των ΗΠΑ δήλωσε ότι η «κατάσταση στην Ερυθραία προκαλεί σοβαρή ανησυχία» λόγω των περιορισμών που επιβάλλει στη θρησκευτική ελευθερία. Βλέπε USCIRF, *2008 Annual Report*, ανωτέρω υποσημείωση 131.

¹⁴⁵ ΥΤ (*Minority Church Member at Risk*) Eritrea CG [2004] UKIAT 00218, 9.8.2004, (βλέπε <http://www.unhcr.org/refworld/docid/46836b130.html>): το Εφετείο Μεταναστευτικών Υποθέσεων του Ηνωμένου Βασιλείου επέτρεψε την εξέταση της προσφυγής του ενδιαφερόμενου, πολίτη της Ερυθραίας, που είχε προσηλυτιστεί στην Εκκλησία των Πεντηκοστιανών, λαμβάνοντας υπόψη τα αποδεικτικά στοιχεία για τη συνεχιζόμενη πρακτική των συλλήψεων λόγω θρησκείας και τη μεταχείριση που επιφυλάσσουν οι αρχές της Ερυθραίας στις εκκλησίες των μειονοτικών θρησκειών.

Βλέπε επίσης *Refugee Appeal No. 75028*, 13.5.2004 (<http://www.unhcr.org/refworld/docid/477e12142.html>), όπου το Δικαστήριο έκρινε ότι η προσφεύγουσα, χριστιανή Πεντηκοστιανή, είχε βάσιμο και δικαιολογημένο φόβο δίωξης λόγω θρησκείας. Ειδικότερα, το Δικαστήριο δέχθηκε ότι η προσφεύγουσα διέτρεχε πραγματικό κίνδυνο να αναγνωριστεί ως χριστιανή Πεντηκοστιανή όταν θα υπηρετούσε τη στρατιωτική θητεία της και επομένως, κινδύνευε να κρατηθεί και να υποστεί σωματική κακοποίηση από τις αρχές προκειμένου να προσηλυτιστεί στην Ορθόδοξη Χριστιανική Εκκλησία.

¹⁴⁶ Βλέπε Υπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, *Κατευθυντήριες Οδηγίες για τη Θρησκεία ως λόγος φόβου δίωξης στο πλαίσιο εφαρμογής του άρθρου 1Α (2) της Σύμβασης του 1951 και / ή του Πρωτοκόλλου του 1967 για το Καθεστώς των Προσφύγων*, 28.4.2004, (<http://www.unhcr.org/refworld/docid/4090f9794.html>).

¹⁴⁷ USCIRF, *2008 Annual Report*, ανωτέρω υποσημείωση 131. Σύμφωνα με την έκθεση:

«[Οι] ανησυχίες της κυβέρνησης για τις θρησκευτικές δραστηριότητες φαίνεται να συνδέονται με πραγματικές ή εκλαμβανόμενες απειλές ασφαλείας, ενώ οι εκπρόσωποι της κυβέρνησης χαρακτηρίζουν τους Πεντηκοστιανούς και τους εξτρεμιστές Μουσουλμάνους επικίνδυνους για την εθνική ασφάλεια. Αντάρτες Ισλαμιστές εξαπολύουν από το Σουδάν ήσσοнос σημασίας επιθέσεις κατά της κυβέρνησης ενώ καταφεύγουν στην τρομοκρατία περιστασιακά, στο πλαίσιο της τακτικής της εκστρατείας τους για εγκαθίδρυση ισλαμικού κράτους. Ωστόσο, σύμφωνα με οργανώσεις προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, οι ύποπτοι μουσουλμάνοι κρατούνται από τις αρχές ασφαλείας χωρίς την απαγγελία κατηγοριών πιθανότατα λόγω των απόψεών τους, συμπεριλαμβανομένης της κριτικής που ασκούν για την αντι-μουσουλμανική διακριτική μεταχείριση που υφίσταται ή της αντίθεσής τους στον αναγνωρισμένο από την κυβέρνηση ηγέτη της μουσουλμανικής κοινότητας και όχι λόγω της υποστήριξης ή της εμπλοκής τους σε περιστατικά βίας».

Βλέπε επίσης BBC, *Eritrea targeting «permitted» churches*, 20.4.2006, στη διεύθυνση <http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/4924252.stm>.

αυτές¹⁴⁸.

(δ) Γυναίκες

Αναφέρεται ότι είναι διαδεδομένη στην Ερυθραία η βία κατά των γυναικών, συμπεριλαμβανομένων της ενδοοικογενειακής βίας και του βιασμού, παρότι οι σχετικές πράξεις έχουν ποινικοποιηθεί¹⁴⁹. Ωστόσο, δεν θεωρείται αδίκημα ο βιασμός εντός του γάμου¹⁵⁰. Οι περιπτώσεις του βιασμού δεν αντιμετωπίζονται ανοιχτά στην Ερυθραία, λόγω του στιγματισμού του θύματος και της οικογένειάς της¹⁵¹. Αναφέρεται ότι στην περίπτωση καταγγελίας βιασμού οι αρχές παροτρύνουν το δράστη να τελέσει γάμο με το θύμα¹⁵². Περαιτέρω, σπανίως ασκείται ποινική δίωξη στους δράστες του βιασμού ενώ ο νόμος δεν προβλέπει κυρώσεις για παρόμοια αδικήματα¹⁵³. Η έκτρωση είναι παράνομη¹⁵⁴ ενώ η κοινωνία καταδικάζει απερίφραστα κάθε εγκυμοσύνη εκτός γάμου, με αποτέλεσμα την πρόκληση σωματικής και ψυχικής βίας ακόμα και θανάτου¹⁵⁵.

¹⁴⁸ Τον Σεπτέμβριο του 2008, οι αρχές συνέλαβαν και διέταξαν την κράτηση μιας ομάδας μουσουλμάνων μελετητών, φοιτητών και κληρικών, στους οποίους δεν επέτρεψαν να ενημερώσουν μέλη του συγγενικού ή φιλικού περιβάλλοντός τους για την κατάστασή τους. Βλέπε Amnesty International, *Eritrea Torture*, AFR 64/005/2008, 5.9.2008, (στη διεύθυνση: <http://www.amnesty.org/en/library/info/AFR64/005/2008/en>). Βλέπε επίσης Christian Solidarity Worldwide, *Eritrea: Repression of religious freedom, torture and arbitrary detention*, 1.7.2007 (<http://dynamic.csw.org.uk/article.asp?t=report&id=86>).

¹⁴⁹ Βλέπε US Department of State, *2008 Country Reports on Human Rights Practices*, ανωτέρω υποσημείωση 4 και UK Home Office, *2008 COI Report*, ανωτέρω υποσημείωση 59, παραγράφους 35.18-25.24.

¹⁵⁰ Άρθρο 589 του Μεταβατικού Ποινικού Κώδικα της Ερυθραίας, ανωτέρω υποσημείωση 71.

¹⁵¹ UNICEF, *Assessment of Violence Against Children in the Eastern and Southern Africa Region: Results of an Initial Desk Review for the UN Secretary General's Study on Violence Against Children* (http://www.unicef.org/southafrica/SAF_resources_vac_esarassessment.doc), Μάιος 2005.

¹⁵² Βλέπε, US Department of State, *2008 Country Reports on Human Rights Practices*, ανωτέρω υποσημείωση 4. Οι πιο σοβαρές διαπράττονται στο πλαίσιο της εκπλήρωσης των στρατιωτικών υποχρεώσεων, συχνά κατά τη στρατολόγηση, όπως αναλύεται λεπτομερειακά στο κεφάλαιο IV.2 (α) του παρόντος εγγράφου και αφορούν στους ανυπότακτους και στους λιποτάκτες. Βλέπε επίσης World Organization Against Torture (OMCT), *The World Organization Against Torture (OMCT) expresses its concerns regarding violence against girls in Eritrea at the 33rd session of the Committee on the Rights of the Child*, 20.5.2003

(<http://www.omct.org/index.php?id=&lang=eng&actualPageNumber=1&ArticleId=4703&itemAdmin=article>.)

¹⁵³ Βλέπε US Department of State, *2008 Country Reports on Human Rights Practices*, ανωτέρω υποσημείωση 4.

¹⁵⁴ Σύμφωνα με τα άρθρα 528 και επόμενα του Μεταβατικού Ποινικού Κώδικα της Ερυθραίας (ανωτέρω υποσημείωση 71) η άμβλωση απαγορεύεται ακόμη και στις περιπτώσεις του βιασμού και της αιμομιξίας. Η αποβολή, που είναι αποτέλεσμα πρόθεσης, επισύρει για τη μητέρα ποινή φυλάκισης τριών μηνών έως πέντε ετών. Για τη συμμετοχή στο αδίκημα της έκτρωσης προβλέπεται σοβαρότερη κατώτατη ποινή αλλά σε κάθε περίπτωση δεν υπερβαίνει την πενταετή φυλάκιση. Βλέπε επίσης UN Department of Economic and Social Affairs, Population Division, *Eritrea, Abortion Policy*, 2002 (<http://www.un.org/esa/population/publications/abortion/doc/eritre1.doc>.)

¹⁵⁵ World Organization Against Torture, *The World Organization Against Torture (OMCT) expresses its concern regarding violence against girls in Eritrea at the 33rd session of the Committee on the Rights of the Child*, 20.5.2003 (<http://www.omct.org/index.php?id=&lang=eng&actualPageNumber=1&ArticleId=4703&itemAdmin=article>).

Αναφέρεται ότι, στην περιφέρεια Gash Barka η εγκυμοσύνη πριν το γάμο θεωρείται έγκλημα με αποτέλεσμα οι εγκυμονούσες να εξοστρακίζονται από τις οικογένειες και τις κοινότητές τους, να υφίστανται ξυλοδαρμούς και λιθοβολισμό ή ακόμη και να δολοφονούνται από μέλη της οικογένειας ή της κοινότητάς τους. Βλέπε HABEN and CARE, *Research Study on sexual and gender based violence in eleven target communities in refugee returnee populations in the Gash Barka area of Eritrea*, 2002

(<http://www.preventgbv africa.org/Downloads/GashBarkaResearch.pdf>).

Ο ακρωτηριασμός των γυναικείων γεννητικών οργάνων, παρότι απαγορεύτηκε πρόσφατα¹⁵⁶, αποτελεί διαδεδομένη πρακτική και θεωρείται ότι πλήττει ποσοστό 90% του γυναικείου πληθυσμού. Παραμένει δύσκολη η δυνατότητα εξακρίβωσης της εφαρμογής του Νόμου 158/2007 που απαγορεύει την προαναφερόμενη πρακτική¹⁵⁷.

Η παράλειψη συμμόρφωσης με τους συμβατικούς ρόλους και οι περιορισμοί που προβλέπει η νομοθεσία για τα σεξουαλικά και αναπαραγωγικά δικαιώματα των γυναικών έχουν ως συνέπεια την έκθεση των γυναικών και των κοριτσιών στη βία, στις παρενοχλήσεις ή στη διακριτική μεταχείριση. Ενόψει των ανωτέρω, μπορεί να κινδυνεύουν από διώξεις, λόγω της συμμετοχής τους σε ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα, γυναίκες με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, συμπεριλαμβανομένων των θυμάτων της ενδοοικογενειακής ή άλλων σοβαρών μορφών βίας, όπως είναι ο βιασμός, γυναίκες που έχουν υποβληθεί σε άμβλωση ή έχουν συλλάβει εκτός γάμου, γυναίκες και κορίτσια που κινδυνεύουν να υποστούν τις επιβλαβείς παραδοσιακές πρακτικές¹⁵⁸. Όταν η άρνηση συμμόρφωσης σε παραδοσιακούς ρόλους εκλαμβάνεται ως αντίθεση στις παραδοσιακές δο-

¹⁵⁶ Νόμος 158/2007 περί κατάργησης της κλειτοριδεκτομής, 20.3.2007 (δημοσιευμένος στη διεύθυνση <http://www.unhcr.org/refworld/docid/48578c812.html>), που άρχισε να ισχύει στις 20.3.2007. Για το δράστη του αδικήματος προβλέπεται ποινή φυλάκισης δύο έως τριών ετών καθώς και σημαντικό πρόστιμο ενώ ο θάνατος του θύματος επισύρει ποινή φυλάκισης πέντε έως δέκα ετών (άρθρο 4.1). Οι συνεργοί τιμωρούνται με ποινή φυλάκισης έξη μηνών έως ενός έτους και με μικρότερο πρόστιμο (άρθρο 4.2). Οι επαγγελματίες της ιατρικής επιστήμης που διαπράττουν το αδίκημα αντιμετωπίζουν αυστηρότερες ποινές η επιβολή των οποίων εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια του δικαστηρίου και μπορεί να καταδικαστούν σε διετή αφαίρεση της άδειας άσκησης επαγγέλματος (άρθρο 4.3).

¹⁵⁷ Αναφέρεται ότι στα μέτρα που υιοθέτησε η κυβέρνηση της Ερυθραίας στο πλαίσιο της της εκστρατείας ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης για την κατάργηση της κλειτοριδεκτομής συγκαταλέγονται: η διανομή του Νόμου No. 158/2007 σε όλες τις διοικητικές περιφέρειες και στις 400 Επιτροπές που συστάθηκαν σε έξη περιφέρειες για την καταπολέμηση της πρακτικής της κλειτοριδεκτομής, η κινητοποίηση 400 θρησκευτικών ηγετών όλων των θρησκειών – Ισλάμ, Ορθόδοξης, Καθολικής και Λουθηρανικής Ευαγγελικής Εκκλησίας – για να καταγγείλουν την πρακτική της κλειτοριδεκτομής, η δημιουργία και η μετάδοση είκοσι ραδιοφωνικών μηνυμάτων για την κατάργηση της πρακτικής της κλειτοριδεκτομής σε εννέα τοπικές γλώσσες ώστε να ευαισθητοποιηθεί η κοινή γνώμη για τις βλαβερές συνέπειες της, η συγγραφή εγχειριδίου κατάρτισης για την κλειτοριδεκτομή και τις βλαβερές συνέπειες της σε δύο τοπικές γλώσσες και η διανομή 5.000 αντιτύπων στις περιφέρειες. Βλέπε UN Committee on the Rights of Child, *Written replies by the Government of Eritrea to the list of issues*, CRC/C/ERI/Q/3/Add.1, 18.7.2008, παράγραφοι 71-73 (βλέπε <http://tb.ohchr.org/default.aspx?country=er>.) Βλέπε επίσης ΟΗΕ CRC, *2nd and 3rd periodic report of States parties due in 2006: Eritrea*, ανωτέρω υποσημείωση 131, παράγραφοι 183-190. Παρόλες τις εθνικές δράσεις ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης για τις βλαβερές συνέπειες της πρακτικής της κλειτοριδεκτομής, η Επιτροπή του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα του Παιδιού εξακολουθεί να «ανησυχεί επειδή είναι αναγκαία η ενίσχυση των σχετικών μέτρων και η ένταξή τους σε μια βιώσιμη πολιτική», μεταξύ άλλων, με την πραγματική και αποτελεσματική ποινικοποίηση της κλειτοριδεκτομής, την κατανομή επαρκών πόρων για την υλοποίηση του εθνικού σχεδίου δράσης, ιδίως σε αγροτικές περιοχές, με την εκ νέου επιμόρφωση, ανάλογα με την περίπτωση, των μαιών παρέχοντάς τους ταυτόχρονα την αναγκαία στήριξη ώστε να εξασφαλίσουν εναλλακτικές πηγές εισοδήματος. Βλέπε UN CRC, *Convention on the Rights of the Child: concluding observations: Eritrea*, ανωτέρω υποσημείωση 61, παράγραφος 61.

¹⁵⁸ Βλέπε Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, *Κατευθυντήριες Οδηγίες της Ύπατης Αρμοστείας για τη Συμμετοχή σε Ιδιαίτερη Κοινωνική Ομάδα*, ανωτέρω υποσημείωση 96. Βλέπε επίσης *Islam (AP) v. Secretary of State for the Home Department*, *R v. Immigration Appeal Tribunal and Another, ex parte Shah (AP)*, Session 1998-1999, 25.3.1999 (United Kingdom House of Lords), σε <http://www.unhcr.org/refworld/docid/3dec8abe4.html>, όπου κρίθηκε ότι αποτελούν ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα οι γυναίκες του Πακιστάν (επειδή διατρέχουν τον κίνδυνο να υποστούν ενδο-οικογενειακή βία). Το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι δεν ήταν διαθέσιμη η κρατική προστασία καθώς το κράτος εν μέρει ανεχόταν και εν μέρει τιμωρούσε τις διακρίσεις που υφίσταντο οι γυναίκες.

μές εξουσίας, ο κίνδυνος δίωξης μπορεί να οφείλεται στη θρησκεία και / ή στις πολιτικές πεποιθήσεις¹⁵⁹.

(ε) Ομοφυλόφιλοι

Η ομοφυλοφιλία είναι παράνομη στην Ερυθραία¹⁶⁰. Ο Μεταβατικός Ποινικός Κώδικας της χώρας, απαγορεύει τη σεξουαλική ή οιαδήποτε άλλη «άσεμνη» πράξη στην οποία επιδίδονται πρόσωπα του ιδίου φύλου¹⁶¹ και προβλέπει τη δίωξη και την τιμωρία των παραβατών¹⁶². Κινδυνεύουν να διωχθούν όσοι έχουν υποπέσει στην αντίληψη των αρχών λόγω του σεξουαλικού τους προσανατολισμού¹⁶³.

Αναφέρονται συλλήψεις των ομοφυλόφιλων και η κράτησή τους στις ίδιες εγκαταστάσεις με τους (ύποπτους) πολιτικούς αντιφρονούντες¹⁶⁴. Επιπλέον, οι ομοφυλόφιλοι αντιμετωπίζουν σοβαρές κοινωνικές διακρίσεις¹⁶⁵. Αναφέρεται ότι η κυβέρνηση έχει κατηγορήσει ρητά ξένες κυβερνήσεις ότι υπονομεύουν την εξουσία της προάγοντας ομοφυλοφιλικές πρακτικές¹⁶⁶.

Ενόψει των ανωτέρω, στην Ερυθραία, οι ομοφυλόφιλοι μπορεί να κινδυνεύουν από διώξεις ή κακομεταχείριση επειδή ανήκουν σε ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα, δηλαδή λόγω του σεξουαλικού

¹⁵⁹ Βλέπε Υπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, *Κατευθυντήριες Οδηγίες για τη Δίωξη λόγω Γένους*, ανωτέρω υποσημείωση 45, παράγραφοι 25-26.

¹⁶⁰ Πολλές πηγές αναφέρουν ανακριβώς ότι δεν είναι παράνομη η ομοφυλοφιλία στην Ερυθραία. Βλέπε, για παράδειγμα, UK Home Office, *2008 COI Report*, ανωτέρω υποσημείωση 59 και Immigration and Refugee Board of Canada, *Eritrea: Legislation and legal protection available to homosexuals; their treatment by society and government authorities*, ERI102153.E, 28.2.2007 (<http://www.unhcr.org/refworld/docid/469cd6b815.html>).

¹⁶¹ Βλέπε άρθρο 600 («Παρά φύσει σαρκικές πράξεις») του Μεταβατικού Ποινικού Κώδικα της Ερυθραίας, ανωτέρω υποσημείωση 71. Βλέπε επίσης International Lesbian and Gay Association, *State sponsored Homophobia – A world survey of laws prohibiting same sex activity between consenting adults*, Απρίλιος 2007, http://www.ilga.org/statehomophobia/State_sponsored_homophobia_ILGA_07.pdf.

¹⁶² UK Home Office, *2008 COI Report*, ανωτέρω υποσημείωση 59.

¹⁶³ Βλέπε την από 9.9.2005 επιστολή του Υπουργείου Εξωτερικών και Κοινοπολιτείας του Ηνωμένου Βασιλείου, όπως παρατίθεται στην έκθεση του 2008 του Υπουργείου Εσωτερικών του Ηνωμένου Βασιλείου για την Ερυθραία (ανωτέρω υποσημείωση 59, παράγραφος 23,04):

«[...] Η ομοφυλοφιλία αντιμετωπίζεται αυστηρά στην Ερυθραία και είναι εξαιρετικά δύσκολο να επιστρέψει και να διαμένει στη χώρα κάθε πολίτης που είναι γνωστός γι' αυτόν το σεξουαλικό προσανατολισμό του. Αν ο ενδιαφερόμενος έχει υποπέσει στην αντίληψη των αρχών λόγω της σεξουαλικότητάς του, κινδυνεύει να αντιμετωπίσει προβλήματα κατά την είσοδό της στη χώρα αφού είναι βέβαιο ότι είναι «στιγματισμένος».

Σύμφωνα με ανεπιβεβαίωτες πληροφορίες, οι ομοφυλόφιλοι υφίστανται σοβαρές κακοποιήσεις στις ένοπλες δυνάμεις. Βλέπε, US Department of State, *2008 Country Reports on Human Rights Practices*, ανωτέρω υποσημείωση 4.

¹⁶⁴ Behind the Mask, *6 Men arrested in Asmara*, 6.11.2003, (<http://www.mask.org.za/article.php?cat=&id=213>) Βλέπε επίσης GlobalGayz, *Eritrea: Asmara Military Police arrested 6 gay men in October 11/03*, 5.11.2003 (<http://www.globalgayz.com/eritrea-news.html>).

¹⁶⁵ Βλέπε, για παράδειγμα, Immigration and Refugee Board of Canada, *Eritrea: Legislation and legal protection available to homosexuals; their treatment by society and government authorities*, ERI102153.E, 28.2.2007 (<http://www.unhcr.org/refworld/docid/469cd6b815.html>) και US Department of State, *2008 Country Reports on Human Rights Practices*, ανωτέρω υποσημείωση 4. Αναφέρεται ότι το 2004 η κυβέρνηση της Ερυθραίας απέλασε από τη χώρα αλλοδαπούς λόγω του σεξουαλικού τους προσανατολισμού.

¹⁶⁶ US Department of State, *2008 Country Reports on Human Rights Practices*, ανωτέρω υποσημείωση 4.

τους προσανατολισμού¹⁶⁷, αφού δεν συμμορφώνονται ή θεωρείται ότι δεν συμμορφώνονται με τους ισχύοντες νομικούς, πολιτιστικούς και κοινωνικούς κανόνες¹⁶⁸. Εξάλλου, οι ποινικές κυρώσεις που προβλέπει η εθνική νομοθεσία για τους ομοφυλόφιλους ενδέχεται να παρακωλύουν την πρόσβασή τους στην κρατική προστασία, ιδίως όταν οι δράστες των διωκτικών πράξεων είναι μη κρατικά όργανα, όπως είναι τα μέλη της οικογένειας ή της κοινότητας¹⁶⁹.

3. Αποκλεισμός από τη διεθνή προστασία των προσφύγων

Οι ρήτρες αποκλεισμού του άρθρου 1ΣΤ της Σύμβασης του 1951 και του άρθρου Ι (5) της Σύμβασης του Οργανισμού Αφρικανικής Ενότητας ορίζουν για την άρνηση χορήγησης του προστατευτικού καθεστώτος του πρόσφυγα στα πρόσωπα που πληρούν τις προϋποθέσεις εφαρμογής του σχετικού ορισμού, όπως αποτυπώνονται στο άρθρο 1Α της Σύμβασης του 1951 και στο άρθρο Ι (1) της Σύμβασης του Οργανισμού Αφρικανικής Ενότητας, πλην όμως θεωρούνται ανάξια της διεθνούς προστασίας επειδή έχουν τελέσει ορισμένες σοβαρές πράξεις. Ενόψει των σοβαρών συνεπειών που επισύρει ο αποκλεισμός από τη διεθνή προστασία, είναι καίριας σημασίας η ενδελεχής εφαρμογή των ρητρών αποκλεισμού στο πλαίσιο ολοκληρωμένης αξιολόγησης των επιμέρους περιστάσεων του ενδιαφερόμενου¹⁷⁰.

¹⁶⁷ Βλέπε Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, *Κατευθυντήριες Οδηγίες για τα Αιτήματα Ασύλου που στηρίζονται στο Σεξουαλικό Προσανατολισμό και στην Ταυτότητα του Γένους*, 21.11.2008 (<http://www.unhcr.org/refworld/docid/48abd5660.html>) (και σε www.unhcr.gr για την ελληνική μετάφραση του Σημειώματος). Βλέπε επίσης τις *Κατευθυντήριες Οδηγίες της Ύπατης Αρμοστείας για τη Συμμετοχή σε Ιδιαίτερη Κοινωνική Ομάδα*, ανωτέρω υποσημείωση 96. Πολλές έννομες τάξεις έχουν αναγνωρίσει ότι οι ομοφυλόφιλοι μπορεί να αποτελούν «ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα».

Βλέπε, για παράδειγμα, *Matter of Toboso-Alfonso*, 20 I & N. Dec. 819, 12.3.1990 (Συμβούλιο Εξέτασης Προσφύγων των Προσφύγων των ΗΠΑ) σε: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/3ae6b6b84.html>,

Re GJ, Refugee Appeal No. 1312/93, 30.8.1995 (Επιτροπή Προσφύγων Νέας Ζηλανδίας) σε: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/3ae6b6938.html>.

Appellant S395/2002 v. Minister for Immigration and Multicultural Affairs, *Appellant S396/2002 v. Minister for Immigration and Multicultural Affairs* [2003] HCA 71, 9.12.2003 (Ανώτατο Δικαστήριο της Αυστραλίας), σε: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/3fd9eca84.html>.

¹⁶⁸ Κατευθυντήριες Οδηγίες της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες για τα Αιτήματα Ασύλου που στηρίζονται στο Σεξουαλικό Προσανατολισμό και στην Ταυτότητα του Γένους, ανωτέρω υποσημείωση 167, παράγραφος 7. Βλέπε επίσης *Κατευθυντήριες Οδηγίες της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες για τη Δίωξη λόγω Φύλου*, ανωτέρω υποσημείωση 45, παράγραφοι 6-7 και της Γνωμοδότηση της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες στο Δικηγορικό Σύλλογο του Τόκιο για τα Αιτήματα Ασύλου που Στηρίζονται στο Σεξουαλικό Προσανατολισμό, 3.9.2004, παράγραφος 3 σε: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/4551c0d04.html>.

¹⁶⁹ Ακόμη και όταν δεν υπάρχουν αξιόπιστες πληροφορίες για τη χώρα καταγωγής όσον αφορά στην εφαρμογή των διατάξεων νόμου που ποινικοποιούν την ομοφυλοφιλική συμπεριφορά, το διάχυτο ή γενικευμένο κλίμα ομοφοβίας ως αποδεικτικό στοιχείο της αντι-ομοφυλοφιλικής στάσης, ρητορικής και κοινωνικής στάσης κλπ της κυβέρνησης μπορεί να αποτελεί επαρκή ένδειξη για τον κίνδυνο δίωξης που αντιμετωπίζουν οι ομοφυλόφιλοι στην Ερυθραία. Βλέπε *Κατευθυντήριες Οδηγίες της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες για τα Αιτήματα Ασύλου που στηρίζονται στο Σεξουαλικό Προσανατολισμό και στην Ταυτότητα του Γένους* ανωτέρω υποσημείωση 167, παράγραφοι 21-22.

¹⁷⁰ *Κατευθυντήριες Οδηγίες της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες για την Εφαρμογή των Ρητρών Αποκλεισμού: Άρθρο 1 ΣΤ της Σύμβασης του 1951 για το Καθεστώς των Προσφύγων*, 4.9.2003 (<http://www.unhcr.org/refworld/docid/3fd9eca84.html>).

Λόγω της κατάστασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Ερυθραία, ενδέχεται να αποκλείονται από το καθεστώς της διεθνούς προστασίας πρόσωπα με συγκεκριμένο υπόβαθρο και ατομικά χαρακτηριστικά, συμπεριλαμβανομένων των μελών των ενόπλων και αστυνομικών δυνάμεων της χώρας καθώς και της εκτελεστικής εξουσίας της κυβέρνησης, συμπεριλαμβανομένου του Υπουργικού Συμβουλίου, των μελών των ομάδων της αντιπολίτευσης που συμμετέχουν σε ένοπλες επιθέσεις, των σωφρονιστικών υπαλλήλων και των φρουρών των καταστημάτων κράτησης, των πληροφοριοδοτών και των πρακτόρων της κυβέρνησης καθώς και των ισλαμιστών φονταμενταλιστών¹⁷¹ που έχουν διαπράξει τρομοκρατικές ενέργειες.

Στις σχετικές υποθέσεις πρέπει κατ' αρχήν να εξετάζεται εάν η πράξη που επισύρει τον αποκλεισμό από τη διεθνή προστασία εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων των άρθρων 1 ΣΤ της Σύμβασης του 1951 και Ι (5) της Σύμβασης του Οργανισμού Αφρικανικής Ενότητας αλλά και εάν για σοβαρούς λόγους πιστεύεται ότι ο ενδιαφερόμενος φέρει προσωπικά ποινική ευθύνη για την επίμαχη πράξη. Η ποινική ευθύνη απορρέει από την τέλεση ή τη συμμετοχή του ενδιαφερόμενου στην εγκληματική πράξη, ή, στην περίπτωση ιεραρχικά ανώτερου προσώπου, από τη διαταγή για τη διάπραξη συγκεκριμένου αδικήματος. Σχετικά υπογραμμίζεται ότι δεν αρκούν για τη θεμελίωση της ποινικής ευθύνης για πράξεις που επισύρουν τον αποκλεισμό από τη διεθνή προστασία η τυχόν υψηλόβαθμη θέση του ενδιαφερόμενου σε κατασταλτικό καθεστώς ή η συμμετοχή του σε οργάνωση που εμπλέκεται σε πράξεις παράνομης βίας. Εξάλλου, ο δράστης δεν φέρει ποινική ευθύνη για την πράξη που τέλεσε στην περίπτωση που συντρέχουν οι προϋποθέσεις άρσης του καταλογισμού¹⁷².

Σε αυτό το πλαίσιο, πολλές έννομες τάξεις έχουν αναγνωρίσει ότι συντρέχει περίπτωση άρ-

hcr.org/refworld/docid/3f5857684.html (εφεξής «Κατευθυντήριες Οδηγίες για τον Αποκλεισμό») και

Σημείωμα της Υπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες για την Εφαρμογή των Ρητρών Αποκλεισμού: Άρθρο 1 ΣΤ της Σύμβασης του 1951 για το Καθεστώς των Προσφύγων, 4.9.2003 (<http://www.unhcr.org/refworld/docid/3f5857d24.html>) (εφεξής «Σημείωμα της Υπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες»).

¹⁷¹ Πρόκειται για το Κίνημα Ισλαμική Τζιχάντ της Ερυθραίας (Islamic Jihad Movement - Harakat al Jihad al Islami), μια ένοπλη ομάδα που δρα με βάση το Σουδάν και επιδιώκει σε τρομοκρατικές πράξεις, όπως είναι η τοποθέτηση ναρκών σε εδάφη της Ερυθραίας, ειδικότερα σε καλλιεργήσιμες περιοχές και σε βοσκότοπους, οι επιθέσεις εναντίον αμάχων, η καταστροφή περιουσιών. Βλέπε Immigration and Refugee Board of Canada, *Eritrea: Al Jihad Al Islamiya*, ERT36701.E, 16.3.2001 (<http://www.unhcr.org/refworld/docid/3df4be2e24.html>) Βλέπε επίσης Human Rights Watch, *Global Trade Local Impact: Arms Transfers to all Sides in the Civil War in Sudan*, 1.8.1998 (<http://www.unhcr.org/refworld/docid/3ae6a8500.html>), και US Department of State Country Report of Human Rights Practices 2006 – Eritrea, 6.3.2007 (<http://www.unhcr.org/refworld/docid/45f056772.html>) Για λεπτομερειακή ενημέρωση για το Κίνημα Ισλαμική Τζιχάντ της Ερυθραίας βλέπε National Consortium for the Study of Terrorism and Responses to Terror (START), *Terrorist Organization Profile: Eritrean Islamic Jihad Movement (EIJM)*, http://www.start.umd.edu/start/data/tops/terrorist_organization_profile.asp?id=4535 [πρόσβαση στις 13.3.2009].

¹⁷² Για λεπτομερείς οδηγίες για την εφαρμογή των ρητρών αποκλεισμού βλέπε το Σημείωμα και τις Κατευθυντήριες Οδηγίες της Υπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες για την Εφαρμογή του Άρθρου 1 ΣΤ της Σύμβασης του 1951 για το Καθεστώς των Προσφύγων, ανωτέρω υποσημείωση 170.

σης του καταλογισμού σε υποθέσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 1ΣΤ (και κατ' αναλογίαν I (5))¹⁷³. Στις περιπτώσεις της βίαιης στρατολόγησης ανακύπτει το ζήτημα της νόμιμης άμυνας¹⁷⁴. Σε παρόμοιες υποθέσεις, συνεκτιμώνται οι «συνέπειες της λιποταξίας και η προβλεψιμότητα της άσκησης πίεσης για την τέλεση συγκεκριμένων πράξεων»¹⁷⁵. Πρόσφατα, το Ομοσπονδιακό Δικαστήριο του Καναδά έκρινε ότι δεν ενέπιπτε στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 1ΣΤ αιτών άσυλο που στρατολογήθηκε με τη βία στις ένοπλες δυνάμεις της Αιθιοπίας και εν συνεχεία εξαναγκάστηκε να φρουρεί οικίες πολιτών, ενόσω εξαπολύονταν σε αυτές έφοδοι για πυρομαχικά, και να συνδράμει στη μεταφορά τους σε στρατόπεδο όπου γνώριζε ότι θα υφίσταντο βασανιστήρια. Το Δικαστήριο δέχθηκε ότι ενήργησε με τον προαναφερόμενο τρόπο ευρισκόμενος σε κατάσταση άμυνας»¹⁷⁶.

4. Εγχώρια προστασία ή δυνατότητα εγκατάστασης σε άλλη περιοχή της χώρας καταγωγής

Κατά την εξέταση μιας αίτησης ασύλου, όπου αποδεικνύεται ότι ο βάσιμος και δικαιολογημένος φόβος δίωξης υπάρχει σε συγκεκριμένο τμήμα της χώρας καταγωγής, η αξιολόγηση των αναγκών προστασίας απαιτεί την ανάλυση δύο στοιχείων, που συνίστανται στη διαπίστωση του

¹⁷³ Βλέπε, για παράδειγμα, *SRYYY v. Minister for Immigration and Multicultural Affairs*, [2005] FCAFC 42, 17.3.2005 (Ομοσπονδιακό Δικαστήριο της Αυστραλίας), (<http://www.unhcr.org/refworld/docid/42d1211a4.html>), *Gurung v. Secretary of State for the Home Department* [2003] EWCA Civ. 654, 1.5.2003 (England and Wales Court of Appeal), (<http://www.unhcr.org/refworld/docid/403e4ac42.html>) και *Refugee Appeal No. 2142/94*, 20.3.1997 της Επιτροπής Επανεξέτασης Υποθέσεων Προσφύγων της Νέας Ζηλανδίας (βλέπε στη διεύθυνση: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/49997b001a.html>).

¹⁷⁴ Βλέπε *Refugee Appeal No. 2142/94*, ανωτέρω υποσημείωση 173. Η Επιτροπή Επανεξέτασης Υποθέσεων Προσφύγων της Νέας Ζηλανδίας έκρινε ότι όταν ένα πρόσωπο ενεργεί υπακούοντας σε διαταγή άλλων προσώπων της οργάνωσης πρέπει να διερευνάται εάν «μπορεί ευλόγως να αναμένεται από τον ενδιαφερόμενο να απαρνηθεί τη συμμετοχή [στην οργάνωση] και εάν θα μπορούσε να είχε αντιδράσει με αυτόν τον τρόπο νωρίτερα εάν ήταν σαφές ότι θα ανέκυπτε παρόμοια περίπτωση».

¹⁷⁵ Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, *Σημείωμα για την Εφαρμογή των Ρητρών Αποκλεισμού*, ανωτέρω υποσημείωση 170, παράγραφος 70.

¹⁷⁶ *Minister of Citizenship and Immigration v. Asghedom* [2001] FCT 972, 30.8.2001 (Ομοσπονδιακό Δικαστήριο του Καναδά), <http://www.unhcr.org/refworld/pdfid/403dce354.pdf>. Σε μια πρόσφατη υπόθεση, το Ανώτατο Δικαστήριο των ΗΠΑ άσκησε «αναίρεση υπέρ του νόμου» προκειμένου να εξετάσει την εφαρμογή της κατάστασης άμυνας, ως πλήρη ή μερική ένσταση, στον ισχυρισμό σύμφωνα με τον οποίον ο αιτών άσυλο συνέδραμε στη δίωξη άλλων. Ο προσφεύγων, πολίτης της Ερυθραίας, στρατολογήθηκε με τη βία στις τάξεις των ενόπλων δυνάμεων της Ερυθραίας αλλά αρνήθηκε να πολεμήσει. Μετά από διετή φυλάκιση αναγκάστηκε να εργαστεί ως δεσμοφύλακας σε στρατιωτικές φυλακές όπου οι τρόφιμοι υφίσταντο δίωξη για έναν από τους λόγους της Σύμβασης του 1951. Διαπιστώνοντας ότι συνέδραμε στη δίωξη των φυλακισμένων εργαζόμενος στην ένοπλη φρουρά, ο Δικαστής απέρριψε την ένσταση αλλά διέταξε την αναστολή της απομάκρυνσής του στην Ερυθραία κατ' εφαρμογήν της Σύμβασης κατά των Βασανιστηρίων, επειδή ήταν πιθανό να υποβληθεί ο προσφεύγων σε βασανιστήρια στην περίπτωση της επιστροφής του στην Ερυθραία. Τη νομολογία αυτή εφαρμόζουν τόσο η Επιτροπή Επανεξέτασης των Προσφύγων των Υποθέσεων Μετανάστευσης όσο και το Εφετείο.

Βλέπε *Negusie v. Holder, Attorney General*, No 07-499, 3.3.2009 (Ανώτατο Δικαστήριο των ΗΠΑ), σε: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/49c254e72.html> και Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, *Negusie versus Mukasey, Brief Amicus Curiae*, 23.6.2008, σε: <http://www.unhcr.org/refworld/pdfid/486230652.pdf>.

εφικτού και εύλογου χαρακτήρα της δυνατότητας μετεγκατάστασης του ενδιαφερόμενου στην επικράτεια της χώρας καταγωγής. Για το σκοπό αυτό πρέπει να εκτιμηθούν όλες οι προσωπικές περιστάσεις που επικαλείται ο αιτών άσυλο καθώς και οι συνθήκες που επικρατούν στη χώρα καταγωγής¹⁷⁷.

Ως προς την πραγματική δυνατότητα εγκατάστασης σε άλλη περιοχή της χώρας καταγωγής σημαντικό στοιχείο είναι η αξιολόγηση της βούλησης της ικανότητας του κράτους να προστατεύει τους πολίτες του από κινδύνους που απορρέουν από τα όργανα δίωξης. Στην Ερυθραία, δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις εφαρμογής αυτού του στοιχείου, στο μέτρο που το κράτος είναι ο φορέας δίωξης σε όλες σχεδόν τις κατηγορίες των αιτημάτων ασύλου.

Όταν δεν υπάρχει κίνδυνος δίωξης ή άλλης σοβαρής βλάβης στην προτεινόμενη περιοχή εγκατάστασης εντός της χώρας καταγωγής, επιβάλλεται να αξιολογηθεί εάν είναι «εύλογη» η απαίτηση της μετεγκατάστασης του ενδιαφερόμενου. Σε αυτό το πλαίσιο η αξιολόγηση της δυνατότητας του ενδιαφερόμενου, λαμβανομένων υπόψη των προσωπικών του περιστάσεων, να ζήσει φυσιολογική ζωή χωρίς αναίτιες δυσκολίες στην προτεινόμενη περιοχή μετεγκατάστασης απαιτεί τη διερεύνηση κριτηρίων που αφορούν στην ασφάλεια, στο σεβασμό των δικαιωμάτων του ανθρώπου και στις επιλογές της οικονομικής επιβίωσης¹⁷⁸.

Στο μέτρο που ο κίνδυνος δίωξης προέρχεται από το κράτος και τα όργανά του, δεν μπορεί να θεωρηθεί διαθέσιμη η εγχώρια προστασία ή η δυνατότητα εγκατάστασης σε άλλη περιοχή της χώρας καταγωγής, δεδομένης της παρουσίας του στρατού σε όλην τη χώρα, της λειτουργίας ενός καλοστημένου δικτύου πληροφοριοδοτών της κυβέρνησης και γενικότερα, της ικανότητας των οργάνων του κράτους να ελέγχουν και να έχουν πρόσβαση στο λαό σε όλην την επικράτεια της χώρας, συμπεριλαμβανομένων των μαζικών συλλήψεων, των κατ' οίκον ερευνών, των οδοφραγμάτων και της στοχοποίησης των μελών των οικογενειών. Κατά συνέπεια, όταν φορέας της δίωξης είναι το κράτος, δεν πληρούται το κριτήριο της πραγματικής δυνατότητας εγκατάστασης σε άλλη περιοχή της χώρας καταγωγής.

Για κάποιες κατηγορίες αιτούντων άσυλο, όπως είναι οι ομοφυλόφιλοι και οι γυναίκες με ειδικά χαρακτηριστικά, που διατρέχουν κίνδυνο δίωξης από μη κρατικά όργανα, για παράδειγμα από τις τοπικές κοινότητες και τα μέλη των οικογενειών τους, ενδέχεται να ισχύει η δυνατότητα

¹⁷⁷ Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, *Κατευθυντήριες Οδηγίες για τη Δυνατότητα Εγκατάστασης σε άλλη Περιοχή της Χώρας Καταγωγής στα πλαίσια του άρθρου 1 Α (2) της Σύμβασης του 1951 και / ή του Πρωτοκόλλου του 1967 για το Καθεστώς των Προσφύγων*, 23.7.2003, παράγραφος 3 (<http://www.unhcr.org/ref-world/docid/3f2791a44.html>)

¹⁷⁸ Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, *Κατευθυντήριες Οδηγίες για τη Δυνατότητα Εγκατάστασης σε άλλη Περιοχή της Χώρας Καταγωγής*, ανωτέρω υποσημείωση 177, παράγραφος 3.

μετεγκατάστασης σε άλλη περιοχή της χώρας καταγωγής. Όμως, ο εύλογος χαρακτήρας αυτής της δυνατότητας πρέπει να καθορίζεται σε εξατομικευμένη βάση, συνεκτιμώντας ολοκληρωμένα το οικονομικό περιβάλλον της χώρας αλλά και την κατάσταση ασφάλειας και σεβασμού των δικαιωμάτων του ανθρώπου που επικρατεί στην Ερυθραία. Η μετεγκατάσταση σε περιοχές όπου διαμένουν άλλες φυλετικές ή εθνοτικές ομάδες μπορεί να είναι ανέφικτη όταν διαπιστώνονται λαθάνουσες ή εμφανείς συγκρούσεις μεταξύ αυτών των ομάδων, έλλειμμα αποδοχής και άλλοι κοινωνικοί και πολιτισμικοί φραγμοί. Σε κάθε περίπτωση πρέπει να εξετάζεται εάν ευλόγως μπορεί να αναμένεται από τον ενδιαφερόμενο να μετεγκατασταθεί σε αστικά κέντρα, όπως είναι η Ασμάρα, λαμβάνοντας υπόψη τις δυσκολίες που αφορούν στο σεβασμό των δικαιωμάτων του ανθρώπου και τη γενικότερη κοινωνική και οικονομική κατάσταση που επικρατεί στην πόλη.

5. Παύση του καθεστώτος του πρόσφυγα

Σύμφωνα με το άρθρο 1Γ της Σύμβασης του 1951, το καθεστώς του πρόσφυγα μπορεί να παύσει είτε λόγω αλλαγών της προσωπικής του κατάστασης ή εξαιτίας αλλαγών αντικειμενικής φύσης που επισυνέβησαν στη χώρα καταγωγής του και δεν δικαιολογούν τη συνέχιση της διεθνούς προστασίας. Στη δεύτερη περίπτωση οι αλλαγές πρέπει να είναι θεμελιώδεις, βιώσιμες και αποτελεσματικές.

Το Μάιο του 2002, μετά το πέρας του πολέμου που είχε ξεσπάσει μεταξύ της Αιθιοπίας και της Ερυθραίας, η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες ανακοίνωσε τις θέσεις της για την παύση του καθεστώτος του πρόσφυγα, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 1 Γ (5) της Σύμβασης του 1951 και του άρθρου (4) (ε) της Σύμβασης του Οργανισμού Αφρικανικής Ενότητας, στους πρόσφυγες από την Ερυθραία. Η σχετική Δήλωση ενεργοποιήθηκε στις 31.12. 2002¹⁷⁹. Οι ρήτρες παύσης αφορούσαν μόνον όσους είχαν διαφύγει από την Ερυθραία λόγω του πολέμου ανεξαρτησίας και των συγκρούσεων που είχαν ξεσπάσει για τη διασυνοριακή διαφορά Αιθιοπίας – Ερυθραίας, που έληξε με τις Συμφωνίες του Αλγερίου. Επομένως, οι προαναφερόμενες ρήτρες παύσης δεν εφαρμόζονται σε πρόσφυγες που διέφυγαν από την Ερυθραία για άλλους λόγους.

Από τη Δήλωση Παύσης του Καθεστώτος του Πρόσφυγα για τους Πρόσφυγες από την Ερυθραία¹⁸⁰ που εξέδωσε η Ύπατη Αρμοστεία το 2002, διαπιστώνεται σταθερή επιδείνωση της κατάστασης στη χώρα, όπως εξάλλου αναδεικνύουν οι παρούσες κατευθυντήριες οδηγίες, που έχει

¹⁷⁹ Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, [Δήλωση Παύσης της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες](#), ανωτέρω υποσημείωση 2.

¹⁸⁰ Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, [Δήλωση Παύσης της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες](#), ανωτέρω υποσημείωση 2.

δημιουργήσει νέες ανάγκες διεθνούς προστασίας. Η δημοσίευση Δήλωσης για την Παύση του Καθεστώτος του Πρόσφυγα κατ' Εφαρμογήν των Γενικών Ρητρών δεν μπορεί να παρακωλύσει αυτόματως την εξέταση ισχυρισμών ασύλου που αφορούν είτε την περίοδο της παύσης είτε μεταγενέστερη αυτής περίοδο¹⁸¹. Επομένως, η Δήλωση Παύσης του 2002 δεν ισχύει για τους πολίτες της Ερυθραίας που διέφυγαν έκτοτε ή που ήδη βρίσκονταν εκτός της χώρας καταγωγής τους και δεν επιθυμούν ή αδυνατούν να επιστρέψουν σε αυτήν εξαιτίας βάσιμου και δικαιολογημένου φόβου δίωξης που οφείλεται στις μεταγενέστερες εξελίξεις που εκτίθενται στις παρούσες κατευθυντήριες οδηγίες.

V. Περαιτέρω ζητήματα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

1. Συνθήκες κράτησης

Πολλές πηγές και αιτούντες άσυλο από την Ερυθραία αναφέρονται στις συνθήκες εξαθλίωσης που χαρακτηρίζουν τη διαβίωση στα σωφρονιστικά καταστήματα της χώρας¹⁸². Αναφέρεται ότι οι κρατούμενοι διαβιώνουν σε ακραίες θερμοκρασίες σε μη αεριζόμενα μεταλλικά εμπορευματοκιβώτια ή σε υπόγεια κελιά¹⁸³. Περαιτέρω, στις φυλακές επικρατούν συνθήκες συνωστισμού και ανθυγιεινής διαβίωσης, ενώ σπανίως παρέχονται ιατρικές υπηρεσίες¹⁸⁴. Συνήθης πρακτική είναι τα βασανιστήρια, που συνίστανται στη μακροχρόνια απομόνωση, στη σίτιση με ελάχιστες μερίδες τροφής, στην έλλειψη αποχέτευσης, στη σκληρή εργασία και στο θάνατο διαρκούσης της κράτησης. Καμιά ανεξάρτητη οργάνωση, αρμόδια για την επίβλεψη των συνθηκών κράτησης, δεν έχει πρόσβαση στα σωφρονιστικά καταστήματα της Ερυθραίας¹⁸⁵.

2. Εξαναγκασμένη / βίαιη απομάκρυνση στην Ερυθραία

Πολλές εκθέσεις αναφέρονται στον κίνδυνο σύλληψης χωρίς την απαγγελία κατηγοριών,

¹⁸¹ Παράγραφος 25, Κατευθυντήριες Οδηγίες της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες για την Παύση του καθεστώτος του πρόσφυγα Σύμφωνα με το Άρθρο 1 Γ (5) και (6) της Σύμβασης του 1951 για το καθεστώς των προσφύγων, 10.2.2003, (<http://www.unhcr.org/refworld/docid/3e50de6b4.html>).

¹⁸² Committee to Protect Journalists, *New revelations about Eiraeiro prison camp – The journalist Seyoum Tsehaye is in cell 10 of bloc A01*, 30.1.2008 (http://www.rsfor.org/article.php3?id_article=25251). Βλέπε επίσης US Department of State, *2007 Country Reports on Human Rights Practices*, ανωτέρω υποσημείωση 57. Βλέπε επίσης AI Report 2008, ανωτέρω υποσημείωση 97.

¹⁸³ HRW, *World Report 2009*, ανωτέρω υποσημείωση 8.

¹⁸⁴ AI Report 2008, ανωτέρω υποσημείωση 97. Βλέπε επίσης *2008 Report of the Special Rapporteur on Freedom of Religion or Belief*, ανωτέρω υποσημείωση 137, παράγραφος 94.

¹⁸⁵ HRW, *World Report 2009*, ανωτέρω υποσημείωση 8. Για τους θανάτους στα κρατητήρια και για τις συνθήκες φυλάκισης βλέπε επίσης, Reporters Without Borders, *Annual Report 2008 – Eritrea*, 13.2.2008 σε: <http://www.unhcr.org/refworld/docid/47b418b215.html>. Βλέπε επίσης US Department of State, *2007 Country Reports on Human Rights Practices*, ανωτέρω υποσημείωση 57. Βλέπε επίσης AI Report 2008, ανωτέρω υποσημείωση 97.

κράτησης, κακομεταχείρισης, βασανιστηρίων¹⁸⁶, ακόμα και θανάτου στα «χέρια» των αρχών όσων εξαναγκάζονται να επιστρέψουν στην Ερυθραία. Ειδικότερα, αναφέρονται περιπτώσεις κράτησης των ενδιαφερομένων, που δεν δικαιούνται να ενημερώσουν για την κατάσταση τους πρόσωπα του συγγενικού ή φιλικού περιβάλλοντός τους, σε συνθήκες συνωστισμού και ανθυγιεινής διαβίωσης, με ελάχιστη πρόσβαση σε υπηρεσίες φροντίδας της υγείας, κάποιες φορές για ιδιαίτερα παρατεταμένες περιόδους. Σύμφωνα με αξιόπιστες πηγές, τον Ιούνιο του 2008¹⁸⁷ η Αίγυπτος απομάκρυνε δια της βίας στην Ερυθραία 1200 πολίτες, που στην πλειοψηφία τους κρατήθηκαν σε στρατιωτικές εγκαταστάσεις¹⁸⁸. Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες γνωρίζει τουλάχιστον δύο περιπτώσεις αιτούντων άσυλο από την Ερυθραία που μετά την απέλασή τους από την Αίγυπτο απέδρασαν από τα κρατητήρια και διέφυγαν στο Σουδάν. Οι πολίτες της Ερυθραίας που επαναπατρίστηκαν βίαια από τη Μάλτα το 2002 και από τη Λιβύη το 2004 συνελήφθησαν κατά την άφιξή τους στη χώρα και υπέστησαν βασανιστήρια. Οι επαναπατρισθέντες μετέχθησαν σε δύο φυλακές που βρίσκονται στη νήσο Dahlak και στην ακτή της Ερυθράς Θάλασσας: πιστεύεται ότι οι περισσότεροι παραμένουν κρατούμενοι χωρίς να έχουν τη δυνατότητα να ενημερώσουν για την κατάστασή τους πρόσωπα του συγγενικού ή φιλικού περιβάλλοντός τους¹⁸⁹. Σύμφωνα με ανεπιβεβαιώτες πληροφορίες κάποιοι από τους πολίτες της χώρας που επέστρεψαν από τη Μάλ-

¹⁸⁶ Τον Οκτώβριο του 2008, η Αιθιοπία κατηγόρησε την Ερυθραία ότι βασάνισε 166 από τους πολίτες που απέλασε η Αίγυπτος για τους οποίους αφού διαπιστώθηκε ότι δεν ήταν πολίτες της Ερυθραίας αλλά της Αιθιοπίας, επέστρεψαν στην πατρίδα τους υπό την αιγίδα της Διεθνούς Επιτροπής του Ερυθρού Σταυρού,

Βλέπε Agence France Presse, *Ethiopia accuses Eritrea of torturing detainees*, 12.10.2008 στη διεύθυνση: <http://www.canada.com/edmontonjournal/news/story.html?id=a1853477-9da5-457e-9f91-f15775a82aaa>, και

Reuters, *Ethiopia accuses Eritrea of torturing deportees*, 12.10.2008 στη διεύθυνση: <http://www.alertnet.org/thenews/newsdesk/LC582562.htm>.

Περαιτέρω, σύμφωνα με ανακοίνωση της πρεσβείας του Ισραήλ στην Ασμάρα, υπάλληλοι της Ερυθραίας δήλωσαν ότι οι επαναπατρισθέντες «τοποθετούνται σε σειρές και πυροβολούνται ή μετράγονται σε κελιά βασανιστηρίων». Βλέπε Haaretz, *Eritrean ambassador: Jerusalem must repatriate deserters*, 25.3.2008 (<http://www.haaretz.com/hasen/spages/968145.html>).

¹⁸⁷ Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, *UNHCR alarmed over reports of forcible returns of Eritreans from Egypt*, 19.6.2008, <http://www.unhcr.org/news/NEWS/485a52832.html>.

Βλέπε επίσης Amnesty International, *Egypt must stop flights to torture in Eritrea*, 13.6.2008, <http://www.unhcr.org/refworld/docid/485618e21a.html>.

Βλέπε επίσης Human Rights Watch, *Sinai Risks: Risks to Migrants, Refugees and Asylum Seekers in Egypt and Israel*, 12.11.2008, σελίδα 68 (<http://www.unhcr.org/refworld/docid/491aebbd2.html>).

Αναφέρθηκε ότι πρόσφατα η Αίγυπτος απέλασε άλλους 45 μετανάστες από την Ερυθραία, βλέπε HRW, *Egypt: Stop Deporting Eritrean Asylum Seekers*, 8.1.2009, (<http://www.unhcr.org/refworld/docid/49670ba41e.html>).

¹⁸⁸ Κάποιοι από τους επαναπατρισθέντες, συμπεριλαμβανομένων εγκύων γυναικών και γυναικών με παιδιά, απολύθηκαν μετά από εβδομάδες κράτησης. Το Δεκέμβριο του 2008, τουλάχιστον 740 επαναπατρισθέντες κρατούνταν ακόμη σε στρατιωτικές εγκαταστάσεις της Ερυθραίας. Βλέπε HRW, *Egypt: Stop Deporting Eritrean Asylum Seekers*, 8.1.2009, (<http://www.unhcr.org/refworld/docid/49670ba41e.html>) και

Amnesty International, *Eritrean asylum seekers face deportation from Egypt*, 19.12.2008, (<http://www.unhcr.org/refworld/docid/49509c20c.html>).

¹⁸⁹ Amnesty International, *Eritrea: Fear of torture/incommunicado detention/arbitrary killings: thousands of people had at Adi Abeto army prison*, 9.11.2004 (<http://www.amnesty.org/en/library/asset/AFR64/008/2004/en/dom-AFR640082004en.html>).

τα ήσαν θύματα δολοφονιών¹⁹⁰. Σε μια άλλη περίπτωση, οι αρχές της Ερυθραίας διέταξαν την κράτηση απορριφθείσας αιτούσας άσυλο που απομακρύνθηκε δια της βίας στη χώρα από το Ηνωμένο Βασίλειο¹⁹¹. Στις 14 Μαΐου 2008, η Γερμανία απομάκρυνε δια της βίας στην Ερυθραία δύο απορριφθέντες αιτούντες άσυλο. Αναφέρεται ότι με την άφιξή τους στο αεροδρόμιο της Ασμάρα οι αρχές διέταξαν την κράτησή τους και δεν τους επέτρεψαν να ενημερώσουν για την κατάσταση τους πρόσωπα του συγγενικού ή φιλικού περιβάλλοντός τους. Πιστεύεται ότι κινδυνεύουν να υποστούν βασανιστήρια ή κακομεταχείριση¹⁹².

Για κάποιους πολίτες της Ερυθραίας, η παραμονή εκτός της χώρας καταγωγής τους αρκεί για να υποστούν με την επιστροφή τους ενδελεχή έλεγχο, αντίποινα και σκληρή μεταχείριση. Οι ενδιαφερόμενοι ενδέχεται να θεωρούνται ύποπτοι επειδή αιτήθηκαν διεθνή προστασία αλλά και για συμμετοχή σε συναντήσεις της αντιπολίτευσης που δραστηριοποιείται στο εξωτερικό ή (πραγματική ή εκλαμβανόμενη) απειλή για την κυβέρνηση¹⁹³, ειδικά εάν αναχώρησαν από την Ερυθραία παράνομα¹⁹⁴. Αναφέρεται ότι, από το Σεπτέμβριο του 2008 η κυβέρνηση έχει επιβάλλει καθολικό περιορισμό στα αιτήματα χορήγησης διαβατηρίων και θεωρήσεων εξόδου από τη χώρα¹⁹⁵. Λαμβάνοντας υπόψη την αποτελεσματικότητα και τη δυνατότητα πρόσβασης των πληροφοριοδοτών της κυβέρνησης σε όλην την επικράτεια της Ερυθραίας, ευλόγως μπορεί να θεωρηθεί ότι αναχώρησαν παράνομα από τη χώρα όσοι πολίτες δωροδόκησαν για να εξασφαλίσουν θεωρήση εξόδου.

Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες εφιστά την προσοχή των κρατών κατά την εξέταση υποθέσεων απομάκρυνσης των πολιτών της Ερυθραίας, για τους οποίους διαπιστώνεται ότι δεν είναι πρόσφυγες, σύμφωνα με τα κριτήρια των Συμβάσεων του 1951 και / ή του Οργανισμού Αφρικανικής Ενότητας, στο πλαίσιο δίκαιων και αποτελεσμα-

¹⁹⁰ US Department of State, *US Department of State Country Report on Human Rights Practices 2003 - Eritrea*, 25.2.2004 (<http://www.unhcr.org/refworld/docid/403f57b010.html>).

¹⁹¹ Amnesty International, *Eritrea: Fear of torture/incommunicado detention/forcible return: Miskir Semerab Goitom*, 29.1.2007, βλέπε σε: <http://www.amnesty.org/en/library/info/AFR64/010/2007/en>.

¹⁹² Amnesty International, *Eritrea/Germany: Fear of torture or ill-treatment/incommunicado detention/forcible return*, AFR 64/002/2008, 29.5.2008, <http://amnesty.org/en/library/info/AFR64/002/2008/en>.

¹⁹³ Ο Πρόεδρος Isaias Afwerki κατηγόρησε δημοσίως τη CIA και άλλες δυτικές υπηρεσίες για σχέδιο προσέλκυσης των νέων της Ερυθραίας για να αποδυναμώσουν ένα έθνος που θεωρείται απειλή για τα συμφέροντα των ΗΠΑ στην περιοχή. Βλέπε Jack Kimball και Andrew Cawthorne, *Interview- Eritrean Leader Blames CIA plot for youth exodus*, Reuters, 13.5.2008, σε <http://www.reuters.com/article/latestCrisis/idUSL13745161>.

¹⁹⁴ Ο Νόμος No. 24/1992 για την Έκδοση Ταξιδιωτικών Εγγράφων, θεωρήσεων εισόδου και εξόδου από την Ερυθραία και για τον έλεγχο των αδειών διαμονής των αλλοδαπών στην Ερυθραία, 1992, (<http://www.unhcr.org/refworld/docid/3ae6b4e014.html>), απαγορεύει αυστηρά την αναχώρηση από την Ερυθραία χωρίς θεώρηση εξόδου (άρθρο 12). Η παραβίαση των διατάξεων εξόδου από τη χώρα επισύρει καταδίκη σε ποινή φυλάκισης έως πέντε έτη ή επιβολή προστίμου ποσού μέχρι 10.000 Bir (σήμερα περίπου 15.000 Nakfa) ή φυλάκιση και πρόστιμο (άρθρο 29.2).

¹⁹⁵ Βλέπε US Department of State, *2008 Country Reports on Human Rights Practices*, ανωτέρω υποσημείωση 4. Βλέπε επίσης Awate.com, *No Legal Exit; No Limit on Exodus*, 25.9. 2008, σε: <http://www.awate.com/portal/content/view/4965/3/>.

τικών διαδικασιών, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος επανεξέτασης της πρωτοβάθμιας απορριπτικής του ασύλου απόφασης. Περαιτέρω, η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες τάσσεται κατά της επιστροφής των αιτούντων άσυλο από την Ερυθραία στις χώρες από τις οποίες είχαν διέλθει ή στις οποίες είχαν αναγνωριστεί πρόσφυγες αλλά διατρέχουν κίνδυνο επαναπροώθησης¹⁹⁶ ή απέλασης. Όταν η εξέταση των αιτημάτων ασύλου αναδεικνύει ότι συντρέχουν λόγοι παροχής συμπληρωματικών μορφών προστασίας επιβάλλεται η προσήκουσα αξιολόγηση και ικανοποίηση των σχετικών αναγκών¹⁹⁷. Σε αυτό το πλαίσιο δεν θίγονται οι υποχρεώσεις που έχουν αναλάβει τα κράτη δυνάμει του διεθνούς δικαίου των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

Διεύθυνση Υπηρεσιών Διεθνούς Προστασίας

Ύπατη Αρμοστεία ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες

Γενεύη, Απρίλιος 2009

¹⁹⁶ Γνωμοδότηση της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες για την Εξω-εδαφική Εφαρμογή της Αρχής της μη Επαναπροώθησης στο πλαίσιο της Σύμβασης του 1951 για το Καθεστώς των Προσφύγων και του Συνυπογράφου Πρωτοκόλλου του 1967, 26.1.2007 ([www.unhcr.org](http://www.unhcr.org/refworld/docid/45f17a1a4.html) για την απόδοση του εγγράφου στην ελληνική και <http://www.unhcr.org/refworld/docid/45f17a1a4.html>).

¹⁹⁷ Στις παρούσες κατευθυντήριες οδηγίες ο όρος «συμπληρωματικές μορφές προστασίας» αναφέρεται στο φάσμα των μηχανισμών που έχουν υιοθετήσει τα κράτη μέλη για να συμπληρώσουν την προστασία που παρέχουν η Σύμβαση του 1951 και / ή η Σύμβαση του Οργανισμού Αφρικανικής Ενότητας.